

Vart försvinner den svenskspråkiga vårdpersonalen?

Utredning gjord av Sofia Kajander
för Folktinget

FOLKTINGET

Vart försvinner den svenskspråkiga vårdpersonalen?

Utredning gjord av Sofia Kajander för Folktinget

Kartläggning av tillgången till svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal ur de tvåspråkiga kommunala arbetsgivarnas synvinkel, samt en översikt över hur antalet utexaminerade inom vårdbranschen motsvarar det regionala behovet av arbetskraft.

Svenska Finlands folkting
November 2020

Utgivare: Svenska Finlands folkting

Grafik form & layout: Oy Nord Print Ab

Pärmbild: Niklas Gerkman

Tryck: Oy Nord Print Ab

ISBN: 978-952-9700-64-6 (tryck)

ISBN: 978-952-9700-65-3 (pdf)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	5
SAMMANFATTNING.....	7
YHTEENVETO.....	10
INLEDNING	13
DEL 1:	
ENKÄT TILL DE KOMMUNALA ARBETSGIVARNA INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSSEKTORN.....	14
Rekrytering av svenskspråkig personal.....	16
Rekryteringsläget i olika yrkesgrupper	17
Ytterligare yrkesgrupper.....	18
Rekryteringen av vikarier	19
Svensk service med köptjänster.....	20
Uppföljning av behovet av svenskspråkig personal.....	21
Rekryteringskanaler.....	23
Samarbete med utbildningsanordnarna	24
Personalens språkkunskaper.....	25
Kartläggning av språkkunskaper	25
Språkkunskaper vid rekrytering.....	26
Förbättring av språkkunskaper	26
De kommunala arbetsgivarnas syn på personalbristen	28
Vad beror bristerna i tillgången till svenskspråkig personal på?	28
”Vad skulle behövas för att hitta svenskspråkig personal?”	30
Behövs det flera utbildningsplatser?	31

DEL 2:

SVENSKSPRÅKIGA UTBILDNINGSLINJER INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSSEKTORN	32
Närvårdare	34
Sjukskötare	44
Socionomer	51
Hälsovårdare	57
Socialarbetare	62
Fysioterapeuter	69
Ergoterapeuter	74
Läkare	78
Tandläkare	82
Munhygienister	86
Psykologer	87
Talterapeuter	93
Psyko­terapeuter	98
Neuropsykologer	100
Näringsterapeuter	102

DEL 3:

PLACERING I ARBETSLIVET	105
Nyutexaminerades placering i arbetslivet	105
Regional spridning bland de sysselsatta	107
Jobbar de i kommuner eller inom privata sektorn?	108
Hur många jobbar i andra nordiska länder?	110
KÄLLFÖRTECKNING	113

FÖRORD

Att få använda sitt eget språk inom social- och hälsovården är verkligt viktigt för de flesta av oss. I tvåspråkiga kommuner och samkommuner är det en lagstadgad rättighet att få välja om man vill ha sin social- och hälsovård på finska eller svenska. Tyvärr är det ofta ändå så att den här lagstadgade rättigheten inte uppfylls i alla delar av landet.

En förutsättning för att den svenskspråkiga befolkningen ska få social- och hälsovård på eget språk är att det finns personal som kan och vill betjäna på svenska. Vi vet att bristen på svenskkunnig personal inom flera olika yrkesgrupper är stor på många tvåspråkiga orter.

Problematiken har varit aktuell i många år och har kontinuerligt uppmärksammats i regeringens berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen. Också Europarådet har ett flertal gånger uppmanat Finland att vidta åtgärder för att säkerställa att den svenskspråkiga befolkningen får social- och hälsovård på eget språk. Det är staten som ansvarar för att utbildningen av personal inom social- och hälsovårdssektorn motsvarar de krav som språklagstiftningen ställer och de uppgifter som kommunerna och samkommunerna har. Antalet svenskspråkiga utbildningsplatser ska alltså motsvara efterfrågan på personal, men också kunna anpassas efter morgondagens behov.

Enligt Folktingets kännedom finns det ingen systematisk utredning om hur väl antalet utbildningsplatser motsvarar efterfrågan på svenskspråkig personal. För att staten ska kunna tillgodose utbildningsbehovet och kommunerna ska kunna planera sin service, är det nödvändigt att utredningar om och prognostisering av arbetskraftsbehovet även beaktar behovet av svenskspråkig personal.

Det är klart att det behövs mer svenskkunnig personal inom social- och hälsovården. Däremot är det oklart om fler utbildningsplatser verkligen förbättrar tillgången till språkkunnig personal. Under Folktingets session 2020 behandlades en motion om att utreda vilka åtgärder som behövs för att förbättra tillgången till personal. I och med detta beslöt Folktinget att kartlägga hur det ser ut runt om i Svenskfinland.

I utredningen har Folktinget kartlagt tillgången till svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal ur de tvåspråkiga kommunala arbetsgivarnas synvinkel och gjort en översikt över hur antalet utexaminerade inom vårdbranschen motsvarar det regionala behovet av arbetskraft. Utredningen leder till rekommendationer om vidare åtgärder för staten, utbildningsanordnarna och de kommunala arbetsgivarna.

Sofia Kajander har varit anställd av Folktinget för att göra utredningen. Ett stort tack till henne för hennes enorma arbetsinsats, noggrannhet och envishet! En kartläggning av den verkliga situationen är en viktig grund för att på bästa sätt kunna åtgärda de brister som finns.

Sandra Bergqvist, folktingsordförande

SAMMANFATTNING

De tvåspråkiga kommunala arbetsgivarna uppger att det är svårt att rekrytera svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal inom en rad olika yrkesgrupper. Överlag är rekryteringssituationen lite bättre inom sjukvårdsdistrikten än inom kommunerna. De yrkesgrupper som är svårast att rekrytera är psykoterapeuter, näringsterapeuter, socialarbetare, munhygienister, tandläkare och neuropsykologer. För de här yrkesgrupperna svarade över 70 procent av arbetsgivarna att det är ganska eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkig personal. Lättast har kommunerna att rekrytera närvårdare på svenska. Av enkätens 67 respondenter svarade ungefär 2/3 att de tror att flera utbildningsplatser skulle göra det lättare för dem att rekrytera yrkesgrupper de har brist på.

En del av kommunernas svenska service köps in via köptjänster. De vanligaste tjänsterna som köps in för att tillgodose behovet av svensk service är olika terapi-tjänster (psykoterapi, talterapi, ergoterapi, psykologer). I huvudstadsregionen köps en stor del av de svenska socialvårdstjänsterna in. I de tvåspråkiga kommuner där svenskan är minoritetsspråk finns olika praxis för att följa upp behovet av svensk-språkig personal. Vissa gör till exempel årliga bedömningar av de svenskspråkigas servicebehov och andra satsar på samarbete mellan verksamhetsområdena och rekryteringstjänsterna. Det vanligaste sättet att beakta språkkunskaper vid rekryteringen av personal är att betona språkkunskaperna i arbetsannonsen. Språkkurser är det vanligaste sättet för de kommunala arbetsgivarna att uppmuntra personalen att bli bättre på svenska. Lite över hälften av kommunerna och sjukvårdsdistrikten uppmuntrar personalen att förbättra sina språkkunskaper med hjälp av språktillägg eller språkbrukstillägg.

Vårdutbildningarnas placering är i regel viktig för kommunernas tillgång till arbetskraft. I fråga om närvårdare är det speciellt tydligt; det finns närvårdarutbildningar på åtta olika orter i Svenskfinland och tillgången till närvårdare är relativt god hos de kommunala arbetsgivarna. Det stora undantaget är huvudstadsregionen. Trots att flera utbildningar som ingår i utredningen är placerade i Helsingfors, är det ändå just huvudstadsregionens kommuner som har svårast att rekrytera olika yrkesgrupper. I huvudstadsregionen är skillnaderna mellan de kommunala arbetsgivarnas personaltillgång speciellt stor mellan kommunerna och sjukvårdsdistriktet, HUS, som överlag hade ett mycket bättre rekryteringsläge än kommunerna i regionen. Enligt utbildningsförvaltningens uppgifter arbetar 70 procent av de svenskspråkiga läkarna och 65 procent av socialarbetarna i Nyland. Sjukskötare är den enda yrkesgruppen som det finns fler av i Österbotten (48

procent) än i Nyland (42 procent). Nyutexaminerade från Arcada i Helsingfors och Novia i Vasa får i högre grad sitt första jobb i samma region som de har gått sin utbildning. En översikt över utbildningslinjernas statistik visar att det finns ett minskande söktryck hos de svenskspråkiga närvårdarlinjerna. En orsak är de minskande årskullarna.

Antalet personer som jobbar utomlands är högst bland närvårdare och sjukskötare. Antalet utfärdade legitimationer till finländska sjukskötare i Sverige och Norge har ökat under de jämförda åren 2013–2018. Andra yrkesgrupper som ofta åker utomlands är läkare, fysioterapeuter, hälsovårdare och socionomer. För vissa yrkesgruppers del är det vanligare att jobba inom den privata sektorn än inom den offentliga. De här yrkena är psykoterapeuter, talterapeuter och fysioterapeuter. Närvårdare och socionomer söker sig i allt högre grad till privata arbetsgivare. Sjukskötare jobbar jämförelsevis mest inom offentliga sektorn.

Samarbetet mellan de kommunala arbetsgivarna och utbildningsanordnarna är ett viktigt sätt att göra kommunerna bekanta för framtidens vårdpersonal. Praktiksamarbete finns i alla kommuner och sjukvårdsdistrikt. Vissa utbildningsanordnare påpekade att den svaga kommunekonomin har gjort det svårare att hitta praktikplatser för studerande, ex. psykologer, fysioterapeuter och hälsovårdare.

Psykologutbildningen på svenska vid Åbo Akademi i Åbo är en av de mest populära utbildningarna på svenska i Finland. Utbildningen har haft mellan 9–12 förstahandssökande per nybörjarplats år 2015–2020. Andra utbildningar som har ett högt söktryck är den svenskspråkiga utbildningslinjen i medicin som har haft 6–9 förstahandssökande per nybörjarplats och e-socionomutbildningen vid Novia i Åbo, som har haft 6–8 förstahandssökande per nybörjarplats under sina tre första verksamhetsår (2018–2020). Den svenskspråkiga tandläkarutbildningen i Helsingfors håller på att förändras från att ha en egen svenskspråkig linje (som grundades 2011) till att erbjuda möjligheten att avlägga en tvåspråkig examen inom ramen för det finskspråkiga utbildningsprogrammet, vilket innebär att det inte sker någon skild antagning för svenskspråkiga.

Granskningen av de enskilda utbildningslinjernas antagnings- och utexamineringsstatistik visar inga större ändringar i antalet sökande, antagna eller utexaminerade. Bristen på svenskspråkig vårdpersonal kan alltså inte förklaras med hjälp av utbildningsstatistik. Eftersom utbildningsstatistiken inte ger någon entydig förklaring till de kommunala arbetsgivarnas rekryteringssvårigheter, är det istället viktigt att titta närmare på vad som händer efter att studerande utexamineras. Uppföljningen av nyutexaminerade personers placering i arbetslivet är en viktig informations-

källa för att förstå bristen på arbetskraft. Utbildningsanordnarnas uppföljning genomförs i form av enkäter som skickas till nyutexaminerade alumner några år efter utexaminering. En gemensam faktor för dessa enkäter är en låg svarsprocent, vilket gör det svårt att skapa en helhetsbild av unga svenskspråkiga yrkespersoners karriärstigar och regionala spridning.

På basis av den här utredningen ges följande rekommendationer:

- Att utbildningsanordnarna fortsätter utveckla informationsinsamlingen för att få en mera tillförlitlig karriäruppföljning för nyutexaminerade från de svensk- och tvåspråkiga utbildningarna
- Att utbildningsanordnare utreder möjligheten till fler flexibla utbildningar, såsom e-utbildningar, tvåspråkiga utbildningar och flerformsutbildningar
- Att utbildningsanordnare och offentliga sektorns arbetsgivare utreder möjligheten att ingå fler läroavtal inom social- och hälsovårdssektorn
- Att utbildningsanordnare och offentliga sektorns arbetsgivare utvecklar sitt samarbete för att hitta praktikplatser till de studerande
- Att kommunala arbetsgivare säkerställer att det vid behov finns tillgång till svenskspråkiga handledare för de svenskspråkiga praktikanterna
- Att behovet av svenskkunnig personal beaktas i de regionala och nationella utredningar som görs över det framtida behovet av personal inom social- och hälsovården
- Att riksomfattande satsningar görs för att öka attraktiviteten för utbildningar och yrken inom social- och hälsovården
- Att satsningar görs för att uppmuntra finskspråkiga studerande och anställda att använda svenska. Detta omfattar bland annat satsningar inom språkundervisningen i utbildningen och på arbetsplatsen, arbetsgivarens åtgärder såsom tillgång till olika språkverktyg, kännbara språkbrukstillägg och systematisk uppföljning av språkkunskaper.

YHTEENVETO

Kaksikieliset kunnalliset työnantajat ilmoittavat vaikeuksista rekrytoida monien eri ammattiryhmien ruotsinkielistä sosiaali- ja terveydenhoitohenkilökuntaa. Rekrytointitilanne on yleensä hieman parempi sairaanhoitopiireissä kuin kunnissa. Vaikeimmin rekrytoitavia ammattiryhmiä ovat psykoterapeutit, ravintoterapeutit, sosiaalityöntekijät, suuhygienistit, hammaslääkärit ja neuropsykologit. Näiden ammattiryhmien osalta yli 70 prosenttia työnantajista vastasi, että ruotsinkielisen henkilöstön rekrytointi on joko melko tai hyvin vaikeaa. Helpointa kuntien on rekrytoida ruotsinkielentaitoisia lähihoitajia. Kyselyn 67:stä vastaajasta noin kaksi kolmasosaa vastasi uskovansa, että puuttuvia ammattiryhmiä olisi helpompi rekrytoida useampien koulutuspaikkojen avulla.

Osa kuntien ruotsinkielisistä palveluista hankitaan ostopalveluina. Yleisimmät ostettavat palvelut ruotsinkielisen palvelutarpeen tyydyttämiseksi ovat eri terapia- palveluja (psykoterapia, puheterapia, ergoterapia, psykologit). Pääkaupunkiseudulla ostetaan suuri osa ruotsinkielisistä sosiaalipalveluista. Kaksikielisissä kunnissa, joissa ruotsi on vähemmistökieli, on erilaisia käytäntöjä seurata ruotsinkielisen henkilökunnan tarvetta. Eräät laativat esimerkiksi vuosittaisia arvioita ruotsinkielisten palvelutarpeesta, toisten panostaessa yhteistyöhön toiminta-alueiden välillä ja rekrytointipalveluihin. Yleisin tapa huomioida kielitaito henkilöstön rekrytointissa on korostaa kielitaitoa työpaikkailmoituksessa. Kielikurssit ovat kunnallisten työnantajien tavallisin tapa kannustaa henkilökuntaa parantamaan ruotsinkielien taitoaan. Hieman yli puolet kunnista ja sairaanhoitopiireistä kannustaa henkilökuntaansa parantamaan kielitaitoaan kielilisien tai kielenkäyttölisien avulla.

Hoiva-alan koulutusten sijainnilla on pääsääntöisesti merkitystä kuntien työvoiman saatavuuteen. Lähihoitajien osalta tämä ilmenee erityisen selvästi; lähihoitajakoulutusta ruotsinkielisillä alueilla on kahdeksalla paikkakunnalla, ja kunnallisten työnantajien lähihoitajien saatavuus on kohtuullisen hyvä. Merkittävä poikkeus on pääkaupunkiseutu. Huolimatta siitä, että monet selvityksen piiriin kuuluneet koulutukset sijaitsevat Helsingissä, kuitenkin juuri pääkaupunkiseudun kunnilla on vaikeinta rekrytoida eri ammattiryhmiä. Pääkaupunkiseudulla ero kunnallisten työnantajien henkilöstösaatavuuden välillä on erityisen suuri kuntien ja sairaanhoitopiiri HUS:n välillä, jolla ylipäänsä on parempi rekrytointitilanne kuin seudun kunnilla. Opetushallinnon tilastopalvelun mukaan 70 prosenttia ruotsinkielisistä lääkäreistä ja 65 prosenttia sosiaalityöntekijöistä työskentelee Uudellamaalla. Ainoa ammattiryhmä, jota on enemmän Pohjanmaalla (48 prosenttia) kuin Uudellamaalla (42 prosenttia) ovat sairaanhoitajat. Vastavalmistuneet Arcadasta Helsingissä ja

Noviasta Vaasassa saavat useammin ensimmäisen työnsä samalta alueelta, jossa he ovat saaneet koulutuksensa. Katsaus koulutusohjelmien tilastoihin osoittaa vähenevää hakupainetta ruotsinkieliseen lähihoitajakoulutukseen. Eräs syy ovat pienentyneet ikäluokat.

Määrällisesti ulkomailla työskentelee eniten lähihoitajia ja sairaanhoitajia. Suomalaisille sairaanhoitajille Ruotsissa ja Norjassa myönnettyt laillistukset ovat lisääntyneet vertailuvuosina 2013–2018. Muita ulkomaille usein lähteviä ammattiryhmiä ovat lääkärit, fysioterapeutit, terveydenhoitajat ja sosionomit. Eräiden ammattiryhmien osalta on yleisempää työskennellä yksityisellä kuin julkisella sektorilla. Nämä ammatit ovat psykoterapeutit, puheterapeutit ja fysioterapeutit. Lähihoitajat ja sosionomit hakeutuvat enenevässä määrin yksityisille työnantajille. Sairaanhoitajat työskentelevät suhteellisesti eniten julkisella sektorilla.

Kunnallisten työnantajien ja koulutuksenjärjestäjien yhteistyö on tärkeä keino tehdä kunnat tutuiksi tulevalle hoitohenkilökunnalle. Harjoitteluyhteistyötä harjoitetaan kaikissa kunnissa ja sairaanhoitopiireissä. Eräät koulutuksenjärjestäjät huomauttavat, että heikko kuntatalous on vaikeuttanut harjoittelupaikkojen löytymistä opiskelijoille, esimerkiksi psykologeille, fysioterapeuteille ja terveydenhoitajille.

Åbo Akademin ruotsinkielinen psykologikoulutus Turussa on eräs suosituimmista ruotsinkielisistä koulutuksista Suomessa. Koulutukseen on hakenut 9–12 ensisijaista hakijaa aloituspaikka kohti vuosina 2015–2020. Muita koulutuksia, joihin on ollut korkea hakupaine, ovat ruotsinkielinen lääketieteen koulutusohjelma, jolla on ollut 6–9 ensisijaista hakijaa aloituspaikka kohti ja Novian e-sosionomikoulutus Turussa, jolla on ollut 6–8 ensisijaista hakijaa aloituspaikkaa kohti kolmena ensimmäisenä toimintavuotenaan (2018–2020). Ruotsinkielinen hammaslääkärikoulutus Helsingissä on muuntumassa omasta ruotsinkielisestä linjasta (perustettiin 2011) tarjoamaan mahdollisuuden suorittaa kaksikielinen tutkinto suomenkielisen koulutusohjelman puitteissa, mikä päättää ruotsinkielisten erillisen hyväksymisen koulutukseen.

Yksittäisten koulutusohjelmien valinta- ja valmistumistilastojen tarkastelu ei osoita suuria muutoksia hakijamäärissä, koulutukseen hyväksytyissä tai valmistuneissa. Ruotsinkielisten hoitohenkilökunnan puutetta ei siis voi selittää koulutustilastojen avulla. Koska koulutustilastot eivät anna yksiselitteistä selitystä kunnallisten työnantajien rekrytointivaikeuksiin, on sen sijaan tärkeä katsoa lähemmin, mitä tapahtuu opiskelijoiden valmistuttua. Vastavalmistuneiden henkilöiden työelämään sijoittumisen seuranta on tärkeä tiedonlähde työvoimapulan ymmärtämiseksi. Koulutuksenjärjestäjät toteuttavat seurantaa lähettämällä kyselyjä vastavalmistu-

neille alumneille muutama vuosi valmistumisen jälkeen. Näitä kyselyjä yhdistää alhainen vastausprosentti, mikä vaikeuttaa kokonaiskuvan muodostamista nuorten ruotsinkielisten urapoluista ja alueellisesta jakautumisesta.

Selvityksen pohjalta annetaan seuraavat suositukset:

- Että koulutuksenjärjestäjät jatkavat tiedonkeruun kehittämistä parantaakseen ruotsin- ja kaksikielisistä koulutuksista vastavalmistuneiden uraseurannan luotettavuutta
- Että koulutuksen järjestäjät selvittävät mahdollisuudet joustaviin koulutuksiin, kuten verkkokoulutukseen, kaksikieliseen koulutukseen ja monimuotokoulutukseen
- Että koulutuksenjärjestäjät ja julkisen sektorin työnantajat selvittävät mahdollisuudet solmia lisää oppisopimuksia sosiaali- ja terveydenhoitosektorille
- Että koulutuksenjärjestäjät ja julkisen sektorin työnantajat kehittävät yhteistyötään löytääkseen harjoittelupaikkoja opiskelijoille
- Että kunnalliset työnantajat varmistavat, että tarvittaessa on saatavilla ruotsinkielisiä ohjaajia ruotsinkielisille harjoittelijoille
- Että ruotsinkielisen henkilöstön tarve huomioidaan alueellisissa ja kansallisissa selvityksissä, joita laaditaan tulevasta sosiaali- ja terveydenhoidon henkilökunnan tarpeesta.
- Että sosiaali- ja terveydenhoidon koulutuksen ja ammattien houkuttelevuutta lisätään valtakunnallisin panostuksin
- Että ryhdytään toimiin suomenkielisten opiskelijoiden ja työntekijöiden rohkaisemiseksi käyttämään ruotsia. Tämä käsittää muun muassa panostuksia kielenopetukseen koulutuksessa ja työpaikalla, työnantajan toimenpiteitä koskien esimerkiksi eri kieliapuvälineiden saatavuutta, tuntevia kielenkäyttölisiä ja kielitaitojen järjestelmällistä seurantaa.

INLEDNING

Social- och hälsovårdsbranschen står inför en rad olika utmaningar. Den demografiska utvecklingen leder på sikt till ett ökat behov av personal inom social- och hälsovårdsbranschen samtidigt som Finland är beroende av en vådreform för att trygga en jämlik tillgång till social- och hälsovårdstjänster och svara på de utmaningar som förändringar i samhället för med sig och för att bromsa kostnadsökningen. Vårdbranschen präglas av ett kostnadstryck som tar sig uttryck i form av ökad personalomsättning och en alltmer hektisk arbetsmiljö. Detta påverkar i sin tur kommunernas attraktionskraft som arbetsgivare.

Syftet med denna utredning är att skapa en helhetsbild över de utmaningar som finns gällande tillgången till social- och hälsovårdspersonal i de tvåspråkiga kommunerna. Vilka yrkesgrupper finns det brist på och hur motsvarar det kommunala arbetskraftsbehovet antalet utexaminerade inom regionen?

Utredningen har tre olika delar:

- Enkät till de kommunala arbetsgivarna om tillgången till social- och hälsovårdspersonal
- Svenskspråkiga utbildningar inom social- och hälsovårdsbranschen och utbildningsstatistik
- Översikt över de svenskspråkiga utexaminerades placering i arbetslivet på regionnivå

Yrkesgrupper som ingår i utredningen

Utredningen omfattar de vanligast förekommande yrkesgrupperna inom social- och hälsovårdssektorn, samt yrkesgrupper som det finns brist på från kommunalt håll. Urvalet är brett och målet är att skapa en helhetsbild över personalläget inom social- och hälsovårdssektorn ur den svenskspråkiga servicebrukarens synvinkel. Utredningen omfattar följande yrkesgrupper: närvårdare, sjukskötare, hälsovårdare, socionomer, socialarbetare, läkare, tandläkare, munhygienister, psykologer, neuropsykologer, psykoterapeuter, talterapeuter, fysioterapeuter, ergoterapeuter och näringsterapeuter.

DEL 1:

ENKÄT TILL DE KOMMUNALA

ARBETSGIVARNA INOM SOCIAL- OCH

HÄLSOVÅRDSSEKTORN

En enkät utformades med syftet att få en bild av vilka regionala utmaningar det finns gällande rekryteringen av svenskkunnig social- och hälsovårdspersonal i Finland. Enkäten riktades till samtliga tvåspråkiga kommunala arbetsgivare, dvs. kommuner, vårdsamarbeten och sjukvårdsdistrikt. Enkäten skickades i första hand till de tjänstemän som ansvarar för social- och hälsovården, dvs. social- och hälsovårdsdirektörer, som sedan ombads vidarebefordra enkäten inom organisationen för att få ett så heltäckande svar som möjligt. Det här betyder att många frågor i enkäten har besvarats av flera olika personer inom samma organisation. I dessa fall har svaren slagits ihop så att varje organisation representeras av ett svar.

Enkäten riktades till samtliga 33 tvåspråkiga kommuner. Dessa kommuner faller huvudsakligen inom fyra olika sjukvårdsdistrikt: Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HUS), Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt, Vasa sjukvårdsdistrikt och Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt. Mörskom hör till Päijät-Häme sjukvårdsdistrikt och Pyttis till Kymmenedalens sjukvårdsdistrikt. De 16 enspråkigt svenska kommunerna på Åland ingick inte eftersom enkätfrågorna gäller problematiken kring tillhandahållandet av svensk service i tvåspråkiga kommuner.

Antal svar

Enkäten besvarades av 67 personer och de representerar alla tvåspråkiga kommuner, samarbetsområden och sjukvårdsdistrikt, förutom två; Pyttis och Mörskom, samt deras sjukvårdsdistrikt.

Personerna som svarade på enkäten jobbar inom olika sektorer med följande fördelning: socialvård (31 procent), administration och ledning (28 procent), hälso- och sjukvård (26 procent) och HR/rekrytering (15 procent).

Kommuner

Huvudstadsregionen: Helsingfors, Esbo, Vanda, Grankulla, Kyrkslätt

Östra Nyland: Borgå, Sibbo

Västra Nyland: Hangö, Raseborg, Ingå, Sjundeå, Lojo

Egentliga Finland: Åbo, Pargas, Kimitoön

Österbotten: Vasa

Vårdsamarbeten

- Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun (Soite), (Karleby, Kronoby)
- Kust-Österbottens samkommun för social- och primärhälsovård (K5), (Malax, Korsnäs, Närpes, Kaskö och Kristinestad)
- K2 (Korsholm, Vörå)
- Social- och hälsovårdsverket i Jakobstad (Jakobstad, Larsmo, Nykarleby, Pedersöre)
- Lovisa-Lappträsk

Sjukvårdsdistrikt

- Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HUS)
- Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt
- Vasa sjukvårdsdistrikt
- Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt

Enkätresultat: Tillgången till svenskspråkig personal inom social- och hälsovården

REKRYTERING AV SVENSKSPRÅKIG PERSONAL

Den första delen av enkäten handlade om rekryteringen av svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal till organisationen.

”Är det svårare att rekrytera svenskspråkig än finskspråkig personal?”

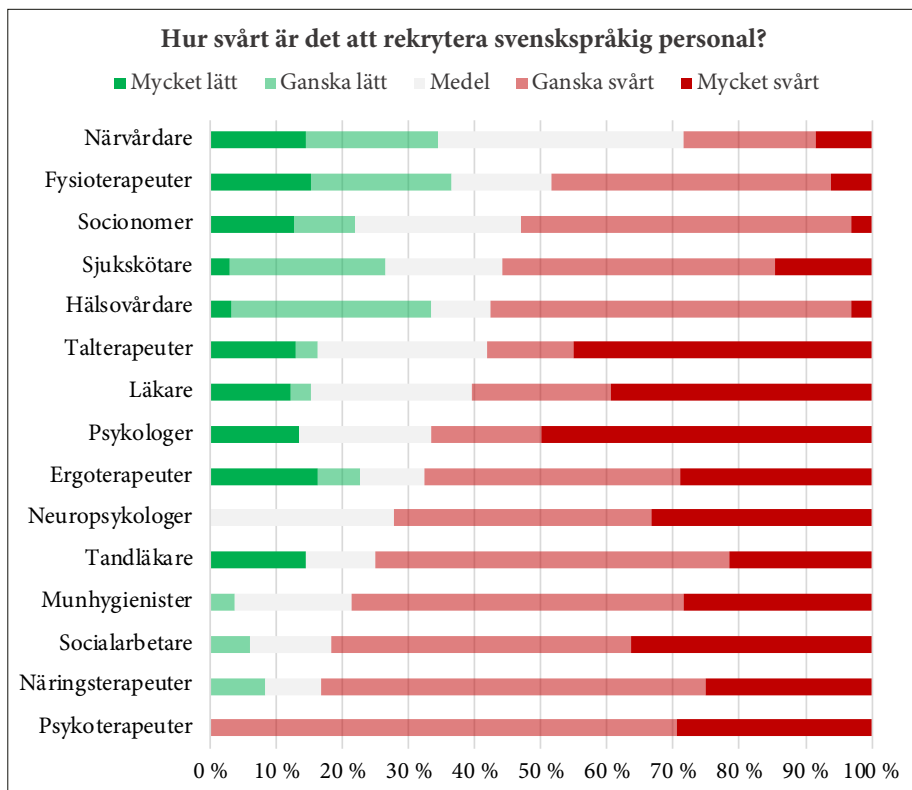
64 procent av de svarande tycker att det är svårare att rekrytera svenskspråkig personal än finskspråkig. 29 procent ansåg att situationen är likadan för båda språkgrupperna.

I östra Nyland och speciellt i huvudstadsregionen svarade majoriteten att det är svårare att rekrytera svensk- än finskspråkig personal. I västra Nyland och Egentliga Finland var fördelningen jämn mellan ”ja” och ”lika svårt eller lätt”- svar. I Österbotten var det vanligaste svaret att det är lika utmanande att rekrytera svenskspråkig personal som finskspråkig.

Rekryteringsläget i olika yrkesgrupper

Vi frågade hur svårt eller lätt det är att rekrytera svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal inom 15 olika yrkesgrupper.

De yrkesgrupper som upplevdes svårast att rekrytera är psykoaterapeuter, näringsterapeuter, socialarbetare, munhygienister, tandläkare och neuropsykologer. Gällande dessa yrkesgrupper svarade mer än 70 procent av de kommunala arbetsgivarna att det är ganska svårt eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkig personal. Den yrkesgrupp som upplevdes minst utmanande att rekrytera på svenska är närvårdare, för vilken endast 34 procent svarade att det är ganska svårt eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkig personal. De regionvisa skillnaderna presenteras i följande kapitel.

Ytterligare yrkesgrupper

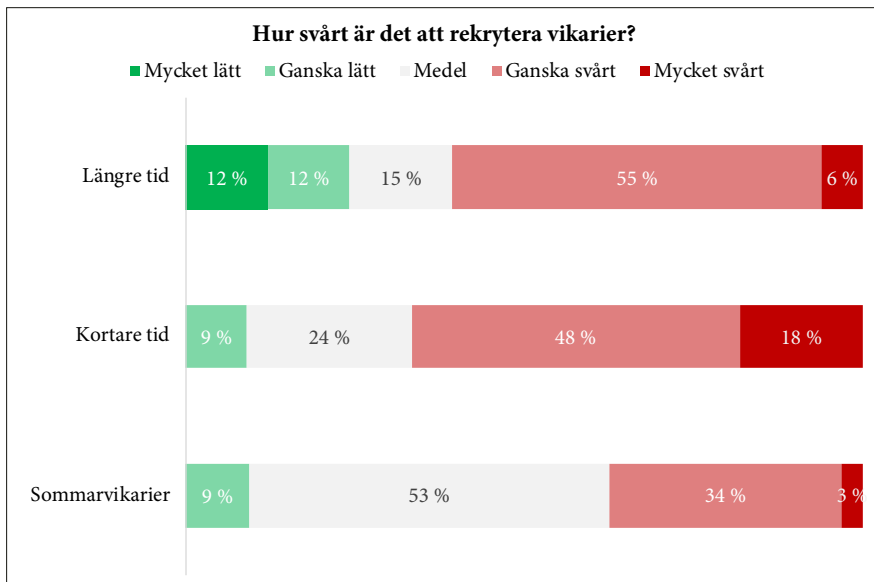
Förutom de 15 ovannämnda, frågade vi huruvida det finns ytterligare yrkesgrupper inom social- och hälsovårdssektorn som de kommunala arbetsgivarna har svårt att rekrytera på svenska.

Kommunerna i huvudstadsregionen nämnde en rad olika yrken: minnesrådgivare, babyterapeuter, tandskötare och personal inom receptionsservicen. Inom funktionshindersektorn är det speciellt brist på närvårdare, men också professionella stödpersoner och lärare i alternativ och kompletterande kommunikation. Grupp- och arbetscentraler inom socialvården har svårt att hitta behöriga socionomer.

Både i östra Nyland och Egentliga Finland nämndes bristen på avdelningssekreterare. I Västra Nyland nämndes rusmedelsterapeuter och servicesekreterare för socialtjänster, samt personal för ledningsuppgifter.

Rekryteringen av vikarier

Rekryteringen av vikarier är mest utmanande när det gäller vikariat för en kortare tid; där svarade 66 procent att det är ganska svårt eller mycket svårt. Sommarvikarier är den typ av vikariat som är lättast att rekrytera (37 procent svarade ganska svårt eller mycket svårt).

Det var överlag svårast att rekrytera vikarier i Egentliga Finland och i huvudstadsregionen, speciellt vikarier för kortare tid. I Österbotten var läget däremot bra; det upplevs ganska lätt eller medelsvårt att rekrytera vikarier både för längre och kortare tid. I västra och östra Nyland var rekryteringen av vikarier överlag medel- eller ganska svårt.

Svensk service med köptjänster

Vi frågade huruvida det finns tjänster som köps in av privata eller tredje sektorns aktörer för att tillgodose behovet av svenskspråkig service. De som svarade att de köper tjänster för att tillgodose behovet av svenskspråkig service nämnde främst barn- och familjetjänster (inklusive psykolog- och psykiatritjänster för barn och unga), socialtjänster för vuxna, tjänster för personer med funktionsnedsättning, tjänster för äldre personer, samt ergoterapi- och talterapi.

Österbotten

Distansläkartjänster, ansvariga läkare till äldreomsorgen, serviceboende dygnet runt för äldre. Talterapeut- och ergoterapeutjänster, vissa psykologtjänster, psykoterapi och psykiater.

Östra Nyland

En kommun svarade: *”Köper delvis terapitjänster men inte lätt att få kraven fyllda för behovet är stort”.*

Västra Nyland

Boendeservice, jourhavande läkare till helgerna, arbets-EKG undersökningar, talterapeuter, ergoterapeuter, psykologtjänster, specialläkartjänster (geriatriker) och psykologutredningar.

Huvudstadsregionen

Många tjänster köps av Folkhälsan; boendetjänster, mentalvårdstjänster för unga, samt psykologutredningar. *Socialvården*: Intensifierat familjearbete inom barnskyddet, dygnet runt familjerehabilitering och anstalts- och familjevård, vid behov läkartjänster till barnpsykiatriska enheten. Sådär svarade en respondent som jobbar inom socialvården:

”Nästan alla arbets- och dagverksamhetstjänster köps in, eftersom rekryteringen av personal är så utmanande att det är riskfyllt att grunda en egen enhet.”

Inom funktionshindersservicen köps tjänster av tredje sektorn, bland annat assistenter och handledare på stödboenden, hemvård, kommunikationsundervisning. Inom *åldringsvården* gäller det serviceboenden och vårdhem för svenskspråkiga, samt hemvård. Utöver dessa nämndes personaluthyrningstjänster.

Egentliga Finland

Flera svarade att de köper tjänster vid behov. I övrigt nämndes Folkhälsans tjänster för studerande.

Uppföljning av behovet av svenskspråkig personal

I kommuner där majoritetsspråket är svenska görs i regel ingen särskild uppföljning av behovet av svenskspråkig personal. I kommuner där svenskan är i minoritet finns varierande grader av uppföljning och i vissa kommuner sker uppföljningen endast inom enskilda sektorer. Bland de kommuner som inte gör någon särskild uppföljning svarade många att de förlitar sig på de behörighetskrav som ställs vid rekryteringen, dvs. att alla som anställs borde kunna tillräckligt god svenska och finska. Så här löd ett svar från Sibbo:

”Som tvåspråkig kommun strävar vi efter att alla våra anställda kan ge service också på svenska. Vi har många finskspråkiga anställda som kan betjäna kunderna utmärkt på svenska. Därför följer vi inte skilt upp behovet av svenskspråkig personal. Vi rekryterar inte skilt finsk- eller svenskspråkiga utan strävar efter att rekrytera personer som kan arbeta på två språk, oberoende av modersmål”.

Bland dem som gör uppföljning är det vanligast att den görs sektor- eller enhetsvis. Följande uppföljningsmetoder nämndes:

- Uppföljning av antal obesatta vakanser
- Beaktande av feedback från patienter, anhöriga och personal
- Årlig bedömning av kundprofilen för att se huruvida personalmängden motsvarar servicebehovet
- Bedömning av behovet i samband med rekryteringsprocessen
- Allokering av personalresurserna så att det alltid finns svenskkunniga på jobb inom kundservicen

- Tätt samarbete mellan rekryteringstjänsterna och de olika verksamhetsområdena
- Centralisering av servicen (ex. Helsingfors, tre svenskspråkiga hälsostationer)

Praxis kan variera stort inom organisationen. Ex. i Esbo finns det sektorvisa skillnader:

”Vissa enheter följer upp personalens språkkunskaper i egna tabeller, andra i patientdatasystemet, eller i arbetstidsplaneringssystemet. Inom socialvården finns vissa öronmärkta tjänster. Inom hemvården och långtidsvården har man koll på antalet svenska klienter, men lyckas inte alltid garantera svensk vård åt dem. Inom seniorrådgivningen och -handledningen har man inte öronmärkta tjänster, men försöker ändå ha en svenskkunnig per serviceområde. Inom hälsovårdens telefontidsbokning har man också koll på behovet (antal personer per arbetsskift) och har satsat på språkkurser.”

I Helsingfors har rekryteringsavdelningen ändrat sin praxis:

”Förmännen bedömer behovet av svenskspråkig personal. Från och med mars har vi börjat bokföra rekryteringar där vi söker en svenskkunnig person.”

Vasa sjukvårdsdistrikt svarade:

”Vi följer upp behovet på samma sätt som för finskspråkiga, eftersom det för oss är en självklarhet att vi behöver båda lika mycket. En tydlig skillnad syns i att om det endast finns utbildning på svenska i regionen så syns det i vår personalstruktur inom dessa enheter och vice versa.”

Rekryteringskanaler

Den vanligaste rekryteringskanalen är sociala medier (91 procent), följt av kommunernas och sjukvårdsdistriktens egna rekryteringstjänster, som till exempel Kuntarekry.fi (89 procent), samt TE-byråttjänsterna (89 procent). Lite mer än hälften av de kommunala arbetsgivarna (54 procent) rekryterar social- och hälsovårdspersonal direkt via utbildningsanordnarna.

Övriga kanaler som nämndes förutom olika kommunspecifika rekryteringstjänster var olika privata rekryteringstjänster som Duunitori, Oikotie, Job Board och Laura, samt universitetens webbportaler (till exempel Aarresaari.fi) och e-postlistor. Yr-kesspecifika kanaler som nämndes var socialarbetarnas eget karriärnätverk och Läkarsällskapet Duodecims informationsportal Terveysportti. Slutligen lyftes också egna kontakter och nätverk fram.

Samarbete med utbildningsanordnarna

Alla kommuner och sjukvårdsdistrikt samarbetar med utbildningsanordnarna genom att ordna praktikplatser inom social- och hälsovårdssektorn. Utbildnings-samarbete (69 procent) och läroavtal (54 %) är också vanliga samarbetsformer.

Tre av fyra sjukvårdsdistrikt samarbetar när det gäller utbildning och rekrytering, vilket gör rekryteringssamarbete vanligare bland sjukvårdsdistrikten än i kommunerna. Inget sjukvårdsdistrikt samarbetar genom läroavtal. Även om alla svarande uppgav någon form av samarbete, fanns det enskilda avdelningar inom kommunerna som svarade att de inte samarbetar på något sätt. Övriga former av samarbete som nämndes var gemensamma projekt, samarbete mellan kommunala förmän och utbildningsanordnare, samt samarbete med en pro gradu-avhandlingsskribent.

PERSONALENS SPRÅKKUNSKAPER

Den andra delen av enkäten handlade om social- och hälsovårdspersonalens språkkunskaper, hur de beaktas inom organisationen och vilka verktyg man tagit till för att utveckla dem.

Kartläggning av språkkunskaper

85 procent av respondenterna svarade att personalens språkkunskaper har kartlagts inom organisationen.

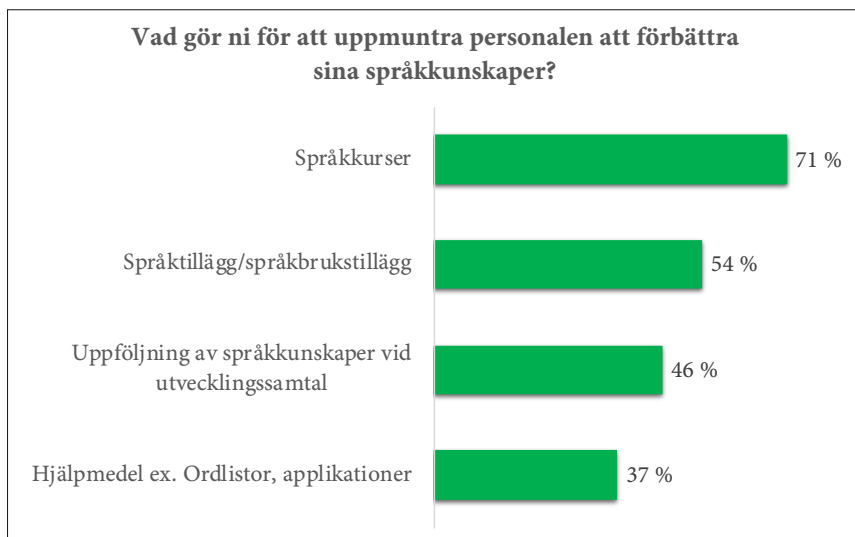
Språkkunskaper vid rekrytering

Nästan alla (97 procent) svarade att de beaktar språkkunskaper i utannonseringen av tjänster. 89 procent har bestämt någon form av språkliga behörighetsvillkor vid rekryteringen av personal och 74 procent testar språkkunskaper i samband med intervjutillfället.

Förbättring av språkkunskaper

Språkkurser är det vanligaste sättet för de kommunala arbetsgivarna att uppmuntra personalen att bli bättre på svenska (71 procent). 54 procent uppmuntrar personalen att förbättra sina språkkunskaper med hjälp av språktillägg eller språkbrukstillägg. Under hälften följer upp språkkunskaperna vid utvecklingssamtal och 37 procent tillhandahåller olika språkliga hjälpmedel, som till exempel ordlistor och digitala applikationer.

Tre av fyra sjukvårdsdistrikt svarade att de använder sig av alla ovanstående metoder. Vasa sjukvårdsdistrikt använder egna språklärare för att förbättra personalens språkkunskaper. I Österbotten svarade en kommun att förbättringen av språkkunskaper främst gäller personal med ett annat modersmål än finska.

”Vi får inte finskspråkiga sökande, så på det sättet är vi inte i ett läge där vi behöver uppmuntra finska anställda att lära sig svenska. Vissa vårdare talar tredje språk (tex vietnamesiska och bosniska) och dessa behöver givetvis uppmuntras att lära sig svenska.”

För höga krav på språktillägg

En svarande som arbetar vid Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt anser att språktillägget inte har någon uppmuntrande effekt på språkanvändningen.¹

”Språktillägget är obefintligt och det ställs alltför höga krav för att få det, till exempel för läkare”.

¹ Det är kommunen eller samkommunen som bestämmer för vilka uppgifter språktillägget kan fås och på vilket sätt språkkunskaperna ska påvisas (AKTA § 16, kap. II).

DE KOMMUNALA ARBETSGIVARNAS SYN PÅ PERSONALBRISTEN

Enkäten avslutades med öppna frågor där respondenterna fick berätta vad de har för tankar kring bristen på svenskspråkig personal och vilka åtgärder som skulle kunna råda bot på situationen.

Vad beror bristerna i tillgången till svenskspråkig personal på?

I de öppna svaren fanns några tydliga kategorier av svar. En del upplevde att bristerna i personaltillgången inte är språkbetingad, utan att det överlag är svårt att rekrytera vissa yrkesgrupper, oberoende av språkbakgrund.

För få utbildningsplatser

I alla regioner (förutom Egentliga Finland) kom det svar om att det utbildas för få på svenska inom branschen i förhållande till behovet.

”Om det inte finns utbildning i regionen för en viss yrkesgrupp så är det betydligt svårare att rekrytera svenskspråkiga.”

En svarande i huvudstadsregionen skrev att svenskspråkiga studerande flyttar tillbaka till sina hemorter och bort från Helsingfors när de blivit utexaminerade. En annan svarade att antalet sökande till de svenskspråkiga vårdutbildningarna sjunkit och att flera utbildningsplatser därför inte skulle ha önskad effekt.

Tvåspråkig arbetsmiljö en utmaning

I huvudstadsregionen nämndes den tvåspråkiga arbetsmiljön som en utmaning både för svensk- och finskspråkiga.

”En tvåspråkig miljö/kravet att kunna jobba på två språk skrämmer säkert en del helsvenskspråkiga.”

”Svenskspråkig personal lyfter inte tillräckligt mycket fram sin egen tvåspråkighet och den här viktiga informationen kan gå förlorad i rekryteringssituationen”

”De som talar finska som modersmål är ofta skygga att använda svenska, även om de skulle klara sig väl på svenska. Om språkkunskaperna betonas i arbetsplatsannonsen sällar det ofta bort sökande.”

”Flera finskspråkiga har vid intervju tillfället berättat att eftersom de sällan behöver använda svenska så har deras svenskkunskaper blivit väldigt rostiga och de kan inte fackterminologin.”

”Det borde poängteras mer i samband med utbildningen hur viktigt det är att kunna ge vård på båda språken.”

”Ofta har människor god beredskap att utveckla sina svenskkunskaper, men de vågar inte använda språket, vilket har att göra med krav på sig själv om perfekta språkkunskaper innan man vågar använda språket.”

”I rekryteringen är det nuförtiden viktigare att kunna engelska och till exempel arabiska än svenska. Behovet för andra språk är betydligt mycket större.”

De flyttar utomlands

I Österbotten och Egentliga Finland svarade flera att svenskspråkig personal flyttar utomlands, till exempel till Sverige och Norge. En svarande i Österbotten nämnde löneskillnaderna som en orsak.

”Vi förlorar i lönekonkurrens med Sverige på sjukskötersidan.”

Allmän personalbrist inom branschen

En svarande i östra Nyland skriver att rekryteringssvårigheterna är en kombination av den allmänna bristen på vårdpersonal och för få utbildningsplatser på svenska.

”Som tvåspråkig kommun försöker vi alltid rekrytera personer som också kan jobba på svenska. Det här leder redan i rekryteringsskedet till att vi får färre ansökningar. På det sättet kan man konstatera att det är svårare att rekrytera personal som kan svenska. Rekryteringssvårigheterna framhävs inom branscher där det annars också är svårt att rekrytera, som till exempel socialarbetare och sjukskötare, men också i branscher där det erbjuds knappt om svenskspråkig utbildning, såsom talterapeuter, närvårdare och socionomer.”

En svarande i västra Nyland berättar att bristen på socialarbetare är ännu större för svenskspråkiga än den är för finskspråkiga och att det beror på att branschen inte är attraktiv på grund av det krävande jobbet.

”Vad skulle behövas för att hitta svenskspråkig personal?”

Bland lösningsförslagen fanns huvudsakligen fyra olika kategorier.

Flera utbildningsplatser

Många svarade att det behövs flera utbildningsplatser, både för finsk- och svenskspråkiga. Här nämndes speciellt psykologutbildningen och utbildningen i socialt arbete vid Svenska social- och kommunalhögskolan. Också behovet av att utbilda svenskspråkiga närvårdare till arbete med personer med funktionsnedsättning.

Bättre arbetsvillkor

Många svarade att det behövs en höjning av lönenivån inom branschen och att uppskattningen för vårdjobben måste öka. Vissa svarade att det handlar om kommunal attraktionskraft och att det krävs satsningar för att locka tillbaka studerande som flyttat bort för att studera, tillbaka till hemorten. En svarande i Österbotten tror att flexibla arbetsvillkor är viktigt:

”En del läkare vill vara anställda av uthyrningsföretag, eventuellt på grund av bättre lön och intresse av att flytta runt. Vid läkarrekrytering kunde vi satsa pengar på rekryteringsföretag som hjälper att söka sådana som vill vara fast anställda, men osäker utgång. Flexibla arbetsvillkor, jag tror att uthyrningsfirmorna ibland erbjuder flexibla arbetsvillkor åt läkare.”

Incitament för att förbättra språkkunskaperna

Här föreslogs språkkurser, höjning av språktillägg och andra monetära incitament. Inom organisationen behövs det kartläggning av hur många i personalen som kan svenska, och utåt krävs det marknadsföring som tvåspråkig organisation. Flera svarade att det behövs människor som väl behärskar båda inhemska språken och att det är viktigt att uppmuntra finskspråkiga att använda sin svenska på arbetsplatsen.

”Svenskkunskaperna kunde betonas ännu tydligare redan i rekryteringsskedet”.

Mera samarbete mellan arbetsgivarna och utbildningsanordnarna

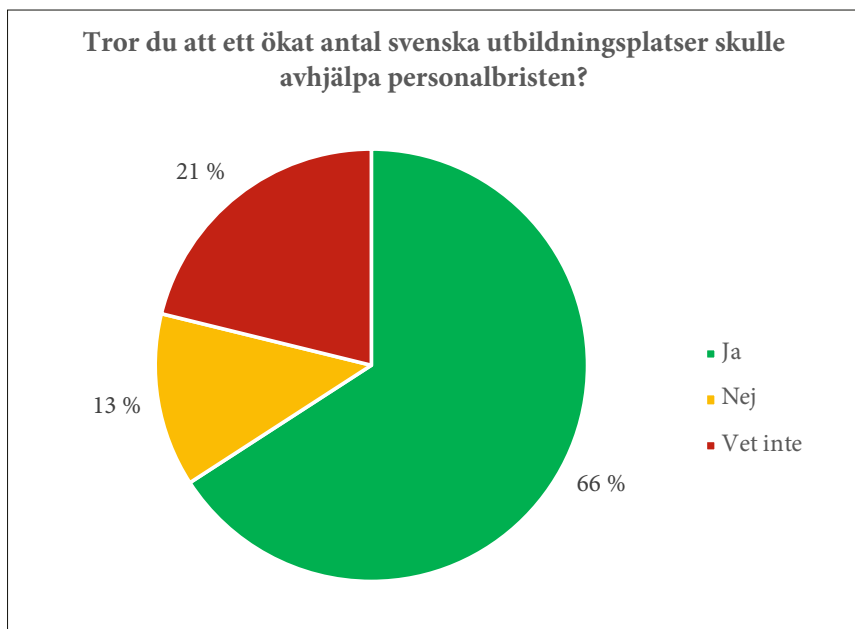
Här föreslogs flera praktikplatser och samarbete med de svenskspråkiga utbildningsanordnarna i ett tidigt skede av utbildningen.

”Ett tätare samarbete med studiehandledarna skulle också vara ett bra sätt att påverka och få mera information om vad som intresserar svenskspråkiga unga.”

”Mer satsning på finskundervisning i svenska skolor/läroanstalter och på svenskundervisning i finska skolor/läroanstalter, så att det skulle finnas fler tvåspråkiga utexaminerade. Kanske språkbads högskolor? Behovet av tvåspråkig personal växer i alla fall i huvudstadsregionen, där många familjer är tvåspråkiga och det är till en stor fördel om ex. familjepsykologen kan prata båda språken.”

Behövs det flera utbildningsplatser?

Av alla 67 respondenter svarade ungefär 2/3 att de tror att flera utbildningsplatser skulle göra det lättare för dem att rekrytera yrkesgrupper de har brist på. 1/5 svarade nej och 12 procent svarade att de inte vet.

DEL 2:

SVENSKSPRÅKIGA UTBILDNINGSLINJER INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSSEKTORN

I följande kapitel presenteras de svensk- och tvåspråkiga utbildningslinjerna för de ovannämnda yrkesgrupperna.

- Utbildning och behörighet
- Utbildningslinjer på svenska
- Statistik om utbildningslinjerna
(nybörjarplatser, antagna, söktryck, utexaminerade)
- Utbildningsanordnarnas synpunkter

Svenskspråkiga utbildningslinjer

I denna utredning ingår både svenskspråkiga och tvåspråkiga utbildningslinjer. Enspråkigt svenskspråkiga utbildningslinjer har huvudsakligen undervisning på svenska.

Helsingfors universitet är tvåspråkigt

Att Helsingfors universitet är tvåspråkigt betyder i praktiken att varje studerande har rätt att skriva tentamina och andra prestationer på svenska, även då undervisningsspråket är finska.

Undervisningsspråket vid Helsingfors universitet kan delas in i huvudsak fyra kategorier:

- Undervisning på svenska (socialt arbete)
- Undervisning på svenska och finska (medicin)
- Undervisning på svenska i viss mån (odontologi)
- Undervisning i regel på finska, uppgifter på svenska (logopedi, psykologi)

Logopedin och psykologin har lämnats utanför den här utredningen, eftersom undervisningen sker på finska.

Utbildningsstatistik

Uppgifter om antal sökande, antagna och nybörjarplatser är i första hand tagna ur Utbildningsförvaltningens statistiktjänst, Vipunen. Tjänsten innehåller uppgifter om utbildningsval från och med år 2015. Uppgifterna har vid behov kompletterats med uppgifter från utbildningsanordnarna. Statistiken inkluderar i regel endast dem som sökt via gemensam ansökan, dvs. inte dem som sökt genom kontinuerlig antagning eller separata antagningar som till exempel överflyttning eller via Öppna universitetet. Om det har ordnats tilläggsansökningar finns dessa omnämnda.

Antal sökande: För att få en bild av hur många som visat intresse för en utbildningslinje används uppgifter om antal *förstahandssökande*, med motiveringen att de här uppgifterna ger en mera realistisk bild av hur många som verkligen prioriterar ifrågavarande utbildning. Det är möjligt att välja fem olika ansökningsalternativ och det samtliga antalet sökande för en utbildningslinje kan därför vara mångdubbelt så stort som antalet förstahandssökande, vilket även betyder att samma person kan förekomma flera gånger i statistiken för ett visst års antagning.

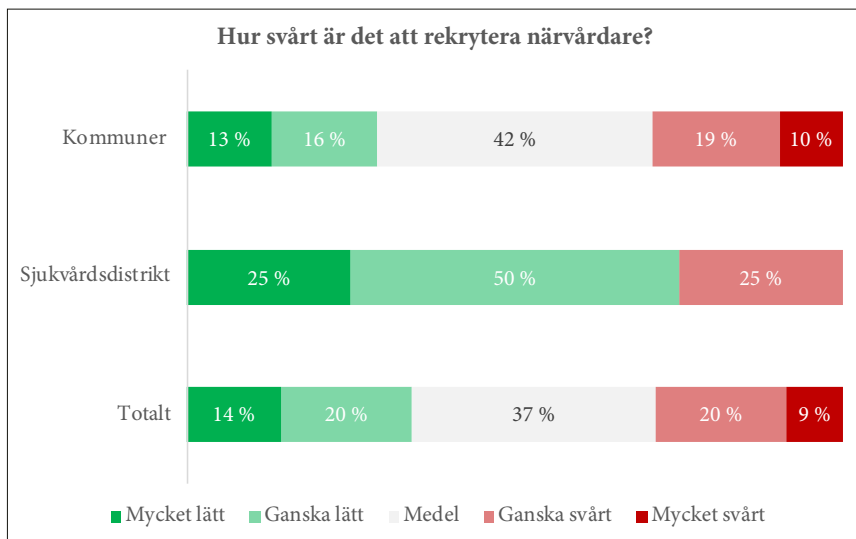
Nybörjarplatser: Varje utbildningslinje har ett visst antal utbildningsplatser till förfogande för personer som söker in till utbildningen. En viss andel av platserna är även reserverade för förstagångssökande, men antalet förstagångssökande tas inte i beaktande i rapporten.

Söktryck: För att bilda en uppfattning om vilka utbildningslinjer som över tid har haft ett större antal sökande än de har platser till förfogande har antalet förstahandssökande analyserats i relation till antalet nybörjarplatser. Söktrycket räknas ut som antalet förstahandssökande dividerat med antalet nybörjarplatser.

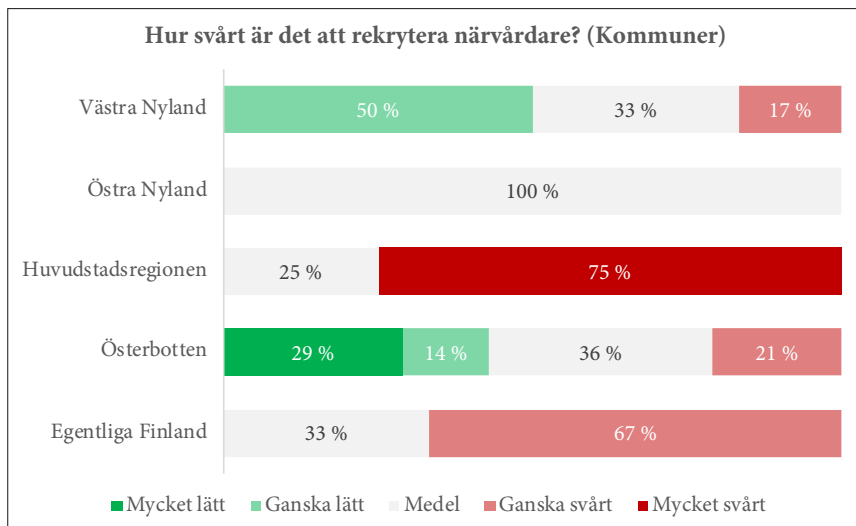
Utexaminerade: För varje utbildningslinje ingår statistik på årsnivå över hur många studerande som blivit färdiga med sin utbildning, dvs. utexaminerade. Om det gäller en utbildning som ordnas på fler än en ort presenteras uppgifterna ortsvis.

Närvårdare

Tillgången till närvårdare i kommunerna

29 procent av kommunerna och 1 av 4 sjukvårdsdistrikt svarade att det är ganska eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga närvårdare.

Tillgången till svenskspråkiga närvårdare var bäst i västra Nyland där endast 17 % svarade att det är ganska svårt att rekrytera svenskspråkiga närvårdare. Rekryteringsläget var mest utmanande i huvudstadsregionen, där 80 procent av kommunerna svarade att det är mycket svårt att rekrytera närvårdare på svenska. *Svaren representerar 31 kommuner och 4 sjukvårdsdistrikt.*

Utbildning och behörighet

Närvårdare är en skyddad yrkesbeteckning som beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) till personer som avlagt grundexamen inom social- och hälsovårdsbranschen (närvårdarexamen). Yrkesbeteckningen ger rätt att arbeta både inom hälso- och sjukvården och socialvården. Närvårdare blev en skyddad yrkestitel även inom socialvården år 2016. Närvårdarutbildningen är en reglerad utbildning, vilket betyder att den som utfört en närvårdarutbildning automatiskt får rätt att använda den skyddade yrkesbeteckningen närvårdare. Närvårdarutbildningen är en yrkesskoleutbildning som omfattar 180. Det finns en rad olika kompetensområden inom grundexamen inom social- och hälsovården, ex. rehabilitering, akutvård eller arbete med personer med funktionsnedsättning. Yrkesinriktade grundexamina kan också avläggas som läroavtalsstudier. Läroavtalsutbildning är en flexibel studieform där 80 procent av lärandet sker på en arbetsplats och resten i skolan.

Svenskspråkiga utbildningslinjer

Närvårdarutbildningar finns i nuläget på åtta orter i Svenskfinland. År 2020 fanns följande utbildningslinjer:

Axxell

Yrkesutbildningsbolaget Axxell utbildar närvårdare i Karis, Pargas och Åbo. Utbildningen i Åbo startade hösten 2018 och arrangeras i samarbete med Åbo yrkesinstitut. I Pargas har Axxell haft en närvårdarlinje sedan 2013. Axxell startade också en närvårdarutbildning i Esbo hösten 2018, men linjen fortsätter inte i år på grund av för få sökande. Linjen utexaminerade den årskull som började 2018, medan gruppen som började 2019 flyttades till Karis.

Practicum

Practicum utbildar närvårdare i Helsingfors och i Borgå.

Yrkesakademin i Österbotten

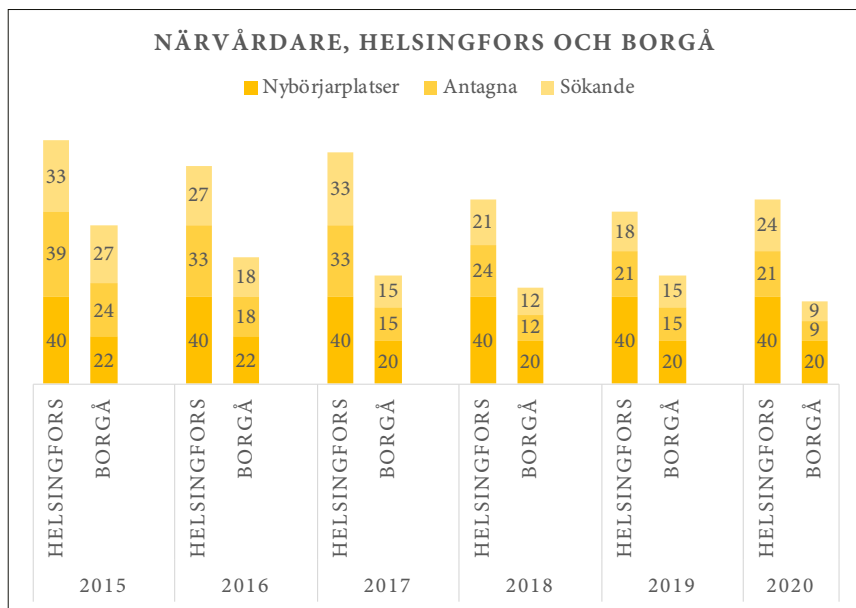
Yrkesakademin i Österbotten (YA) utbildar närvårdare på svenska på tre orter: Vasa, Närpes och Pedersöre. Utbildningslinjen i Närpes startade 2012 och fram till 2014 fanns även en utbildningslinje i Kristinestad. Våren 2019 initierade YA och Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu ett samarbete över språkgränserna mellan närvårdarlinjerna i Närpes och Kurikka. Samarbetet har initierats två år i rad, men ändå inte kommit igång på grund av lågt intresse. Det är inte frågan om tvåspråkig undervisning, utan så kallade ”språkhopp”, där tanken är att de två grupperna träffas med jämna mellanrum och att 25 - 50 procent av studierna skulle ske på det andra inhemska språket.

Vamia

Den svenskspråkiga närvårdarutbildningen vid Vamia i Vasa startade i början av år 2018. De första närvårdarna utexaminerades i slutet av år 2019. Hittills har 26 personer blivit färdiga från linjen.

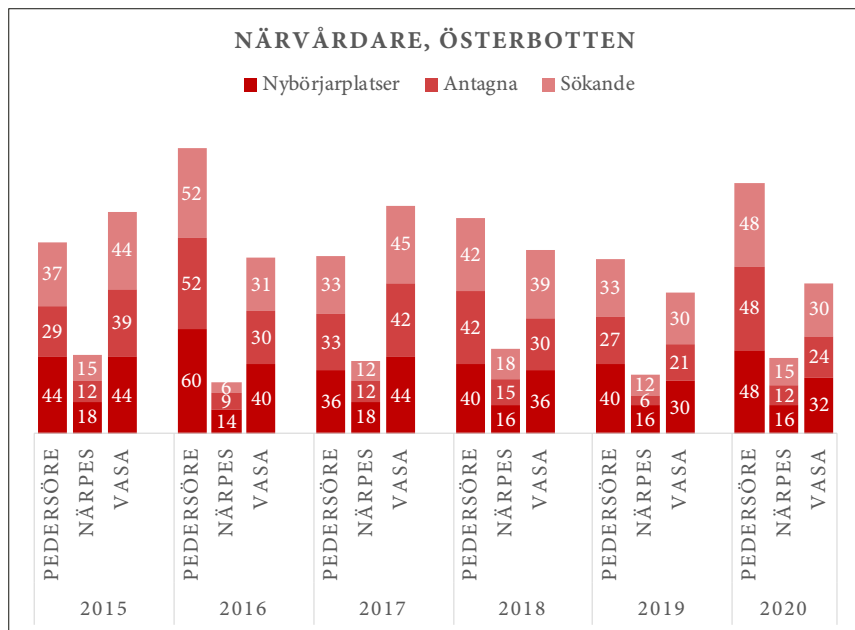
Antagningsstatistik

Sökande, antagna och nybörjarplatser för närvårdarlinjerna vid Yrkesinstitutet Practicum i Nyland åren 2015–2020.

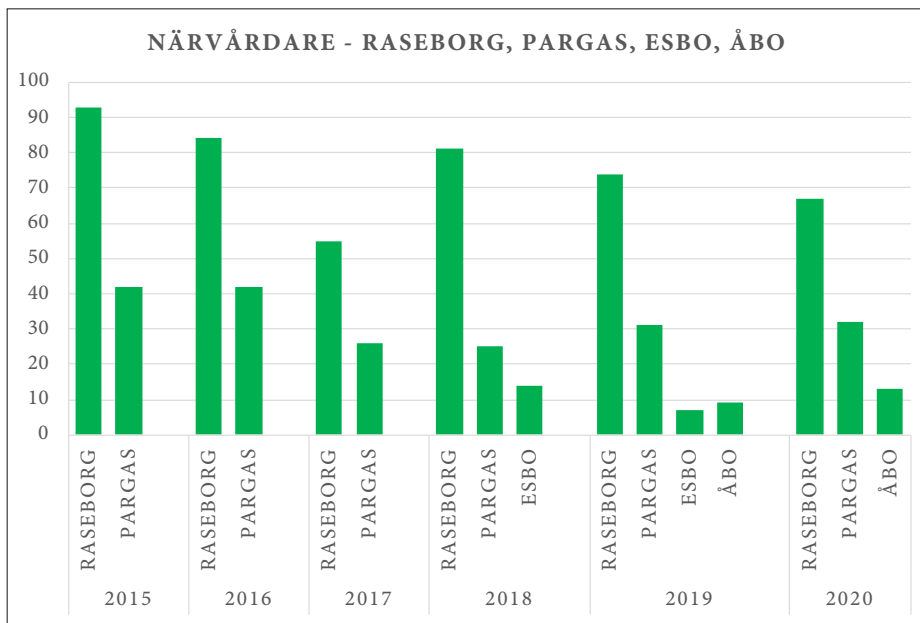
Närvårdarlinjen i Helsingfors har haft 40 nybörjarplatser per år och Borgå har haft 20. Antalet sökande har successivt minskat på båda orter så att söktrycket ligger på färre än en förstahandssökande per plats. I Helsingfors har nybörjarplatserna inte fyllts de senaste sex åren och i Borgå har situationen varit likadan de senaste fem åren.

Sökande, antagna och nybörjarplatser för närvårdarlinjerna vid Yrkesakademin i Österbotten åren 2015–2020.

Antalet sökande har varit störst i Pedersöre, kring en sökande per plats. Vasa har haft ett jämnt söktryck med över 30 sökande i genomsnitt. Närpes har i regel haft färre än en förstahandssökande per nybörjarplats de senaste åren.

Antal studerande som påbörjat närvårdarstudier vid axxell i västra nyland och egentliga finland åren 2015–2020.

*Uppgifterna för Raseborg innehåller både dem som påbörjat utbildningslinjen för unga (ungefär en tredjedel) och dem som går flerformslinjen (två tredjedelar).

Antalet närvårdarstuderande har under de senaste åren sjunkit från ca 90 nya studerande i året till under 70. I Pargas har trenden gått neråt 2015–2018. Åren 2018 och 2019 började man ta in två grupper med studerande per år, vilket syns som en liten ökning 2019 och 2020.

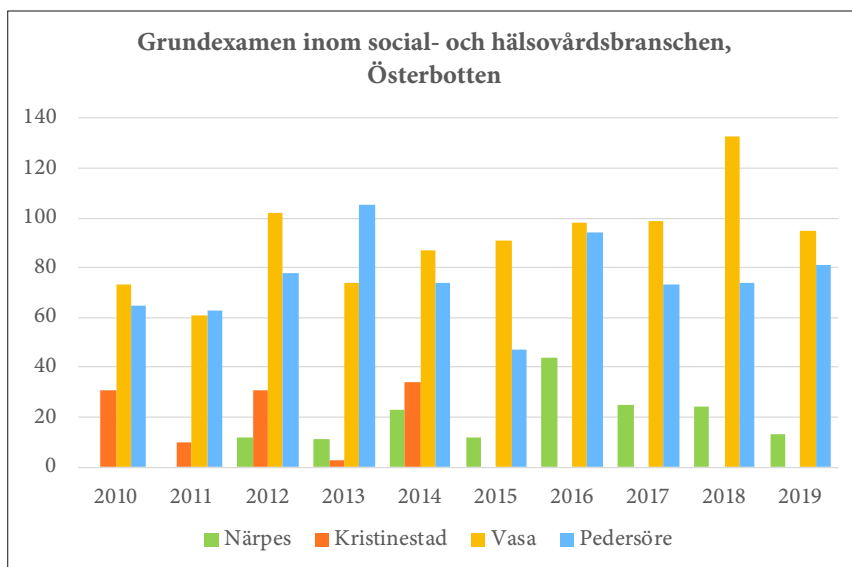
”Behovet av närvårdare är stort i Åboland och i synnerhet i Pargas och skärgården så därav valde vi att starta våra utbildningar oftare.” berättar Johanna Lind, lärare vid Axxell.

2018 började 14 och 2019 började 7 personer studera vid närvårdarlinjen i Esbo. Den nya närvårdarlinjen i Åbo fick 9 studerande 2019 och 13 studerande 2020.

Axxell har uppgifter över antagna och utexaminerade, men inte över antalet nybörjarplatser eller sökande. Axxell har ett flexibelt antagningssystem där man försöker anpassa hur många som antas i förhållande till vilka grupper det finns behov av på arbetsmarknaden. Nybörjarplatserna kan alltså omfördelas enligt vad Axxell ser att det finns behov av. Om många till exempel söker till närvårdarutbildningen, kan det betyda att man antar fler närvårdare än planerat, och istället tar in färre sökande till någon annan utbildningslinje, berättar rektor Lena Johansson. Rapporteringen från studeranderegistret till utbildningsförvaltningens statistiktjänst sker automatiskt, men antagningsuppgifterna i Vipunen är bristfälliga och stämmer inte överens med Axxells egna uppgifter. Axxell sparar inte uppgifterna om sökande med hänvisning till dataskyddslagstiftningen. Därför har jag valt att endast använda Axxells uppgifter om studerande som påbörjat studierna för en viss studielinje.

Utexaminerade

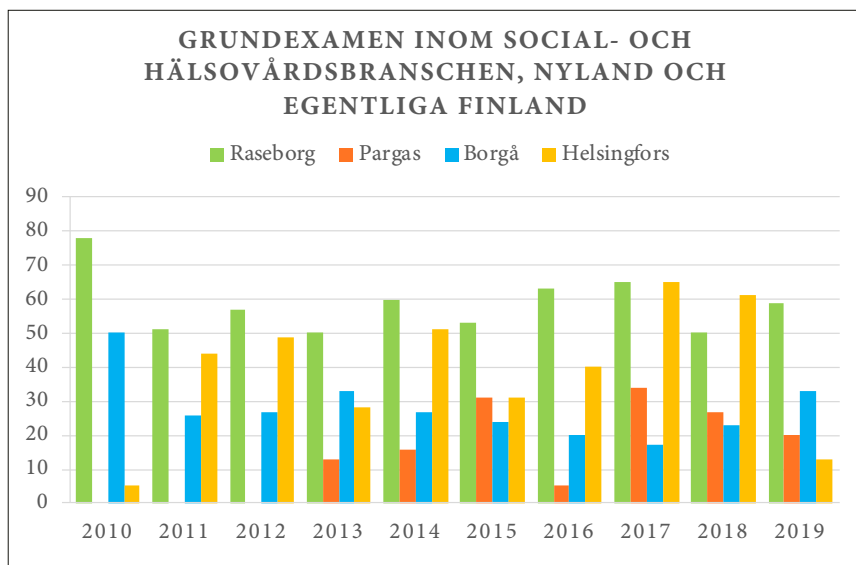
Antal utexaminerade per ort i Österbotten åren 2010–2020.

*YA:s närvårdarlinje i Kristinestad upphörde 2014. Vamias svenskspråkiga närvårdarlinje startade i början av år 2018. De första svenskspråkiga närvårdarna blev färdiga till jul 2019. Sammanlagt har linjen utexaminerat 26 närvårdare vid tidpunkten augusti 2020.

Åren 2010–2019 har det totalt utexaminerats 913 närvårdare på svenska i Vasa, 754 i Pedersöre och i södra Österbotten, dvs. i Närpes och Kristinestad, 273. I Vasa har trenden varit stigande, medan Pedersöre har hållit en ganska jämn nivå och Närpes hade en höjdpunkt på cirka 40 utexaminerade år 2016, vartefter antalet sjunkit till kring 10 utexaminerade.

Antal utexaminerade per ort i Egentliga Finland och Nyland åren 2010–2018.

*Axxells nya linje i Åbo som ordnas i samarbete med Åbo Yrkesinstitut startade 2019 och har ännu inga utexaminerade.

Åren 2010–2019 har det utexaminerats 586 närvårdare på svenska i Raseborg, 387 i Helsingfors, 280 i Borgå och 146 i Pargas. Drygt hälften av de utexaminerade i Raseborg har gått flerformsutbildning, medan över 90 procent av dem som blivit närvårdare i Pargas har gått flerformsutbildning. Från Axxells närvårdarlinje i Esbo utexaminerades 4 närvårdare under tiden som linjen var i gång. Ingen har ännu utexaminerats från Åbo.

Kontinuerlig antagning ger nya studerande varje vecka

Den kontinuerliga antagningen som infördes genom reformen av yrkesutbildningen 2018 innebär för YA:s del att man antar nya studeranden nästan varje vecka. Dessutom utexamineras det närvårdare kontinuerligt under årets lopp. Studierna kan också avläggas i snabbare takt till exempel via läroavtal. Varje studerande har en individuell plan, personlig utvecklingsplan för kunnande (PUK), som kontinuerligt uppdateras under läroprocessens gång.

Vid YA är man nöjda med antalet nybörjarplatser och jobbar hårt för att fylla dem, säger Maria Lund, utbildningschef för hälsovård och välfärd.

“Vissa år har Pedersöre regionen dragit mera sökanden och vissa år har Vasaregionen dragit mera sökanden. I Närpes har vi genom åren haft förhållandevis färre sökanden än på övriga orter, där är underlaget mindre och gymnasiebenägenheten kanske aningen större.”

Lund ser att det regionala behovet av närvårdare ställvis har ökat i Österbotten.

“I Vasa och i norra regionen (Pedersöre) matchar antalet utexaminerade det regionala behovet rätt så bra. I södra regionen (Närpes) har vi under senare tid sett att regionala behovet har ökat, så där kunde vi producera fler närvårdare. Denna höst har vi dock ett rekordantal studerande som inlett sina närvårdarstudier i Närpes, vilket är glädjande.”

Minskande årskullar

Antalet sökande till Axxell har överlag minskat de senaste åren. En stor orsak är de minskande årskullarna som lett till färre niondeklassister regionalt sett. Ännu 2013 hade Axxell 70 sökande på 44 nybörjarplatser, men efter det har antalet sökande minskat. Fenomenet gäller hela Svenskfinland. De svenskspråkiga årskullarna har minskat från och med år 2010. Men enligt utbildningsstyrelsens prognos håller trenden på att vända uppåt igen.

“Enligt prognosen för åren 2019–2032 kommer antalet 16-åringar inom den svenskspråkiga utbildningen att igen öka inom de kommande åren från att ha varit 3 612 år 2018 till att vara till och med drygt 4 000 år 2025, vilket i stort sett är på samma nivå som åren 2005–2010. Från och med år 2025 sjunker antalet igen enligt prognosen.”

Men om man ser på antalet nya studerande inom den svenskspråkiga grundläggande yrkesutbildningen åren 2016–2018, så ser man en ökning just inom området välfärd och hälsa.

Krävande jobb lockar inte

Många orkar inte med närvårdaryrket i dagens läge, utan byter bransch. Johanna Lind menar att lönen inte är den största faktorn utan att jobbet har blivit mera krävande på grund av obekväma arbetstider och inbesparingar, som gör att tiden av direkt kontakt med klienten minskar.

Lagstadgad personaldimensionering införs

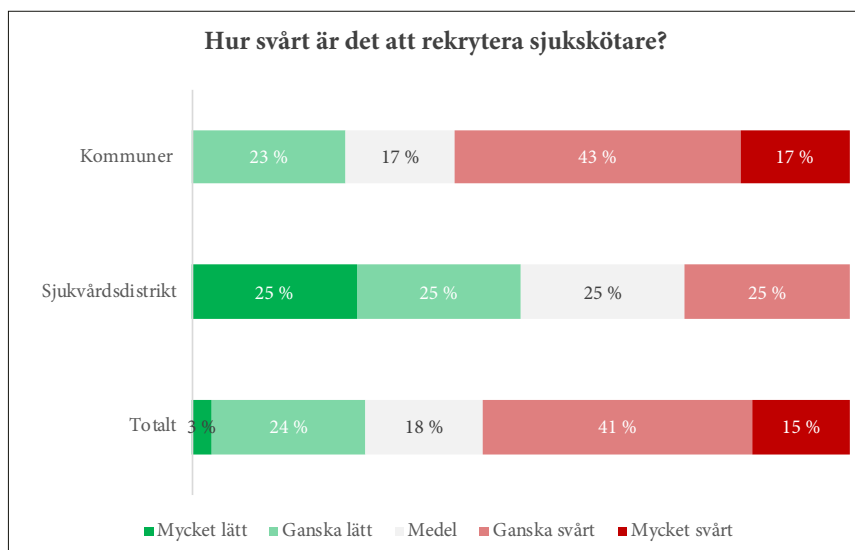
Från och med den 1 oktober 2020 kommer personaldimensioneringen i långvarigt serviceboende med heldygnsvård och den långvariga institutionsvården för äldre att regleras genom lag. Personaldimensioneringen kommer stegvis att höjas från 0,5 till 0,7 anställda per klient tills våren 2023. I dimensioneringen beaktas endast den personal som utför direkt klientarbete.

Slutsatser

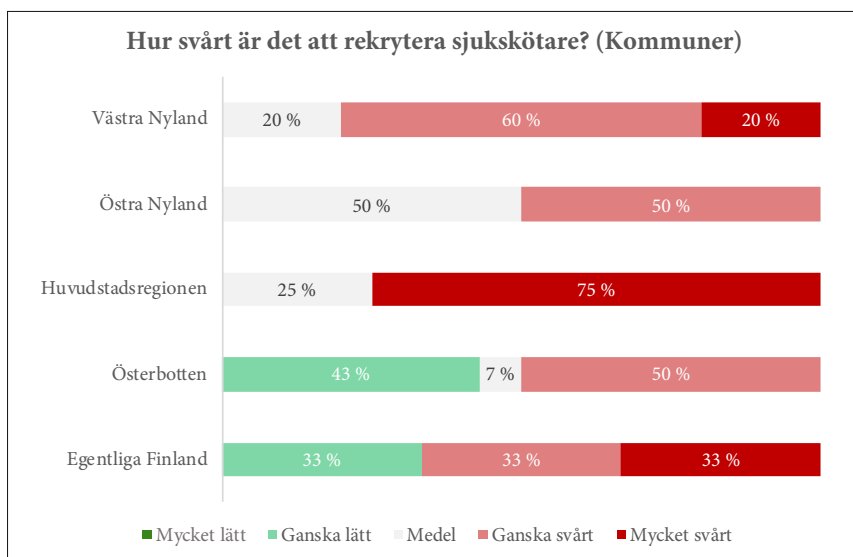
I nuläget finns det närvårdarutbildningar på svenska på åtta orter i Svenskfinland. Närvårdare är den yrkesgrupp som de kommunala arbetsgivarna har lättast att rekrytera i förhållande till övriga yrkesgrupper som ingår i utredningen. Bäst är tillgången i västra Nyland, där det också utexamineras ett stort antal närvårdare på svenska från närvårdarlinjerna vid Axxell i Raseborg. I Egentliga Finland svarade över hälften av kommunerna att det är ganska svårt att rekrytera svenskspråkiga närvårdare och det återstår att se om den nystartade utbildningslinjen i Åbo kan råda bot på situationen. I huvudstadsregionen är läget utmanande även om det utexaminerats en stadig ström med närvårdare i Helsingfors. Kommunerna i östra Nyland uppger inga svårigheter i att hitta närvårdare och regionens utbildningslinje har utexaminerat ungefär lika många närvårdare på svenska de senaste åren. I Österbotten är kommunernas tillgång till närvårdare god och det utexamineras överlag många närvårdare i Vasa och Pedersöre, medan södra Österbotten (Närpes) har sett ett sjunkande antal utexaminerade närvårdare. Ett minskat söktryck till närvårdarutbildningarna syns i alla regioner. En orsak till det här är de minskande årskullarna.

Sjukskötare

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till sjukskötare

I sjukvårdsdistrikten varierar tillgången till sjukskötare stort och alla fyra distrikt gav olika svar. 60 procent av kommunerna upplever det ganska eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga sjukskötare. Skillnaden är speciellt stor i Nyland, där sjukvårdsdistriktet (HUS) uppger att det är mycket lätt att rekrytera svenskspråkiga sjukskötare, medan majoriteten av kommunerna i i Nyland upplever att det är ganska eller mycket svårt.

För kommunernas del visar det sig vara svårast att rekrytera svenskspråkiga sjukskötare i huvudstadsregionen (75 procent svarade mycket svårt) och i västra Nyland (80 procent svarade ganska eller mycket svårt), och lättast i Österbotten där hälften av kommunerna svarade att rekryteringsläget är relativt bra. *Svaren representerar 30 kommuner och 4 sjukvårdsdistrikt.*

Utbildning och behörighet

För att jobba som sjukskötare i Finland krävs legitimation av Valvira, i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Studierna tar 3,5 år att utföra och omfattar 210 studiepoäng.

Utbildningslinjer på svenska

Svenskspråkiga sjukskötare utbildas på tre orter i Svenskfinland: vid Yrkeshögskolan Novia i Åbo och i Vasa, samt vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors. Vid Novia kan man också studera till sjukskötare via flerformsutbildning. I Åbo har antagning skett vartannat 2015 och 2019 och i Vasa har man ordnat en flerformsutbildning för studerande som velat uppdatera en yrkesinstitutexamen till en YH-examen år 2016, 2018 och 2019 (dessa ingår inte i statistiken nedan).

Ny tvåspråkig sjukskötarutbildning

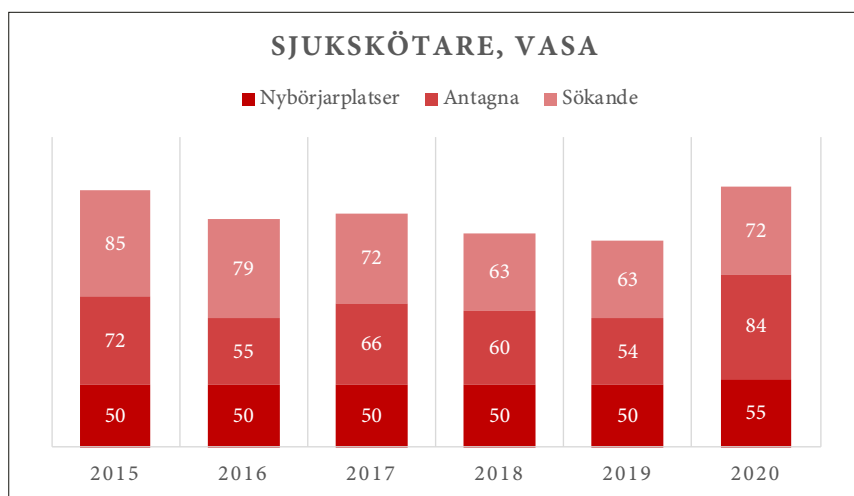
Hösten 2020 startar yrkeshögskolan Arcada en tvåspråkig sjukskötarutbildning tillsammans med yrkeshögskolan Diakonia. Studenterna i programmet genomför hälften av studierna på svenska och hälften på finska. Syftet med utbildningen är att möta det akuta behovet av sjukskötare som kan ge vård på båda inhemska språken.

Nybörjarplatser

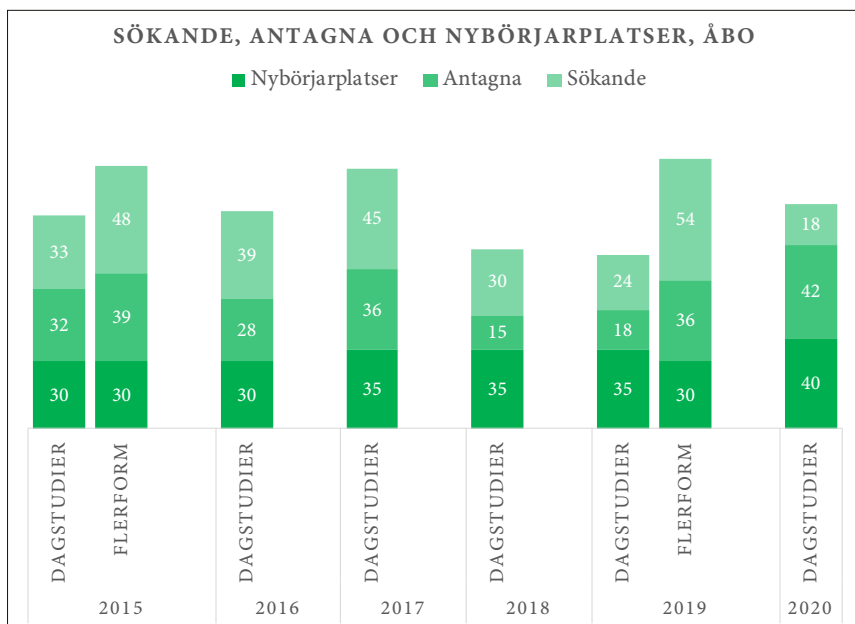
I år ökade Novia antalet nybörjarplatser till sina utbildningar med 50 platser. Till utbildningar inom området hälsa och välfärd tillkom 30 studieplatser, varav sjukskötarutbildningen i Vasa fick 10 platser.

Antagningsstatistik

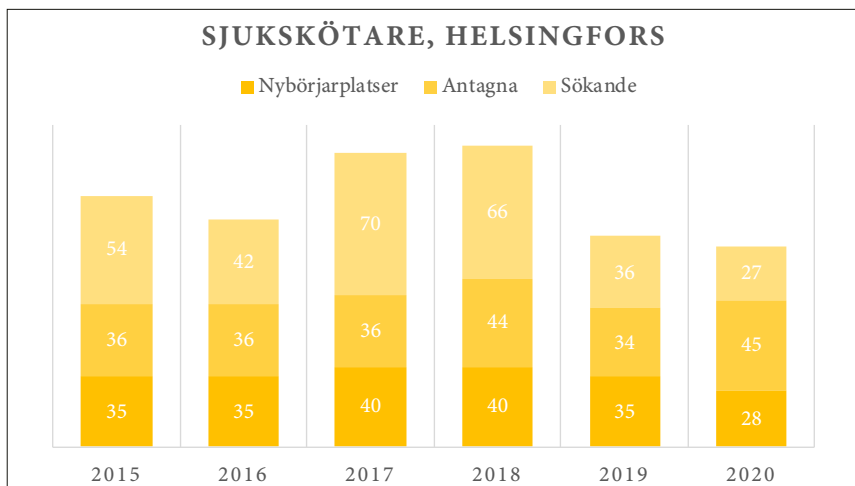
Antal nybörjarplatser, antagna och förstahandssökande för sjukskötarutbildningarna i Vasa, Åbo och Helsingfors från 2015–2020.

I Vasa har man antagit betydligt fler sökande än det funnits nybörjarplatser. Söktrycket har hållits mellan 1,2 - 1,7 sökande per plats.

För Åbos del har antalet nybörjarplatser höjts med 10 platser på fem år. År 2020 var antalet förstahandssökande väldigt lågt, och man tog därför in många andra-handssökande (totalt 102 sökande). De senaste tre åren har antalet förstahands-sökande varit mindre än en sökande per nybörjarplats, som lägst 0,47 sökande per plats. Däremot har flerformsutbildningen lockat flera sökande än traditionella dagstudier. Flerformsutbildningen i Åbo antog 36 av 54 sökande 2019. Det har ordnats tilläggsansökningar 2017 och 2019 för utbildningarna i Åbo och Vasa. År 2017 antogs ytterligare 6 (Åbo), respektive 12 studerande (Vasa) och 2019 antogs ytterligare 12 (Åbo) och 9 (Vasa) studerande.

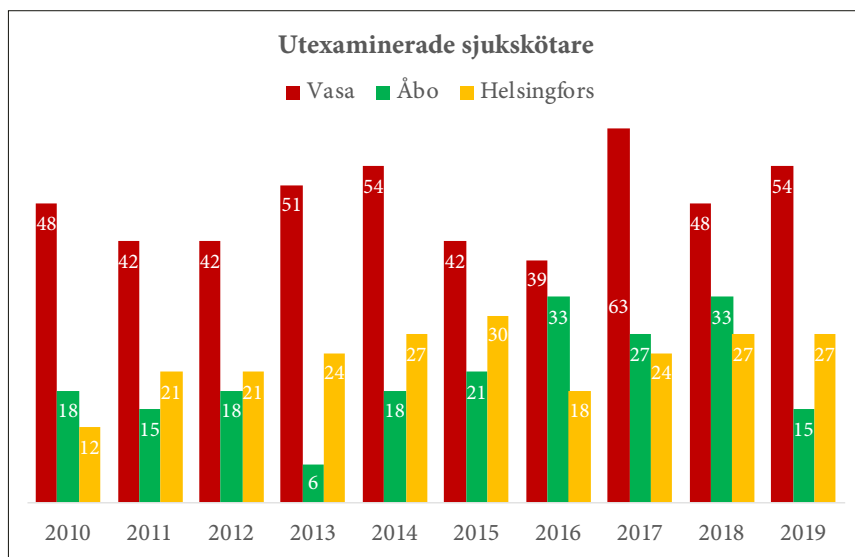

Söktrycket har hållits mellan 0,93 - 1,75 sökande per plats. År 2020 var både antalet sökande och antalet nybörjarplatser lägre än tidigare och endast 33 av 45 antagna tog emot platsen.

Den nya tvåspråkiga sjukskötarutbildningen i Helsingfors som ordnas första gången i år av Arcada i samarbete med yrkeshögskolan Diakonia fick 18 förstahandssökande med 15 nybörjarplatser till förfogande. 21 antogs varav 18 tog emot sin plats. Utbildningen hade alltså 1,2 förstahandssökande per studieplats.

Utexaminerade

Antal utexaminerade sjukskötare per ort från 2010–2019.

Antalet utexaminerade sjukvårdare på svenska har totalt sett hållits ungefär mellan 80 och 115 per år. Flest har utexaminerats i Vasa (483), efterföljt av Helsingfors (231) och Åbo (204).

I Vasa har det i genomsnitt utexaminerats 48 sjukskötare per år, i Helsingfors 23 och i Åbo 20. Totalt sett har antalet utexaminerade ökat under de senaste tio åren, från cirka 80 till ungefär 100 sjukskötare per år.

Öppna yrkeshögskolan populär bland vuxenstuderande

I Vasa har antalet studerande som avlagt studier via Öppna Yrkeshögskolan innan de får en examensplats ökat, berättar Anita Ståhl-Levón, utbildningsledare för sjukskötarlinjen i Novia i Vasa. Trenden gäller främst vuxna studerande som redan har lång arbetserfarenhet. Dessa studerande avlägger sedan sin examen på kortare tid tack vare försprånget i antal studiepoäng.

Branschens attraktivitet

Antalet sökande till sjukskötarutbildningen i Åbo har minskat de senaste åren. Minna Syrjäläinen-Lindberg, utbildningsansvarig för sjukskötarutbildningen i Åbo, anser att en orsak är allmänhetens negativa bild av sjukskötaryrket.

”Medierna har påverkat bilden av sjukskötaryrket, hur tungt det är, mycket ansvar, treskiftsarbete, dåligt betalt, vilket påverkar ungas bild av yrket.”

Novia har gjort satsningar för att motverka den negativa bilden av sjukskötarbetet. Inom ramen för projektet *Framtidens sjukskötare – Är det du?*, ett samarbete mellan Novia och Sjuksköterskeföreningen i Åboland, har studerande vid sjukskötarlinjen i Åbo gjort examensarbeten som lyfter fram positiva sidor av yrket för att marknadsföra utbildningen. I en artikel i *Vård i Fokus* (2/2020) tar Arcadas undervisningspersonal Maria Forss, Anu Grönlund och Lotta Eronen upp problematiken kring branschbyte och presenterar en färsk studie med konkreta åtgärder med tanke på Svenskfinland.

”En verklig utmaning finns i att hålla kvar utexaminerad vårdpersonal i branschen och att göra sjukskötaryrket mer lockande.” (Vård i Fokus, 2/2020)

I artikeln hänvisas till den svenska så kallade LUST-studien (Longitudinell Undersökning av Sjuksköterskors Tillvaro) som utfördes i Sverige från 2002–2006 som visade att unga personer inom vårdbranschen behöver stöd för att förhindra stress och utbrändhet och för att motverka yrkesbyte.

Ny forskning om finlandssvensk vårdpersonal

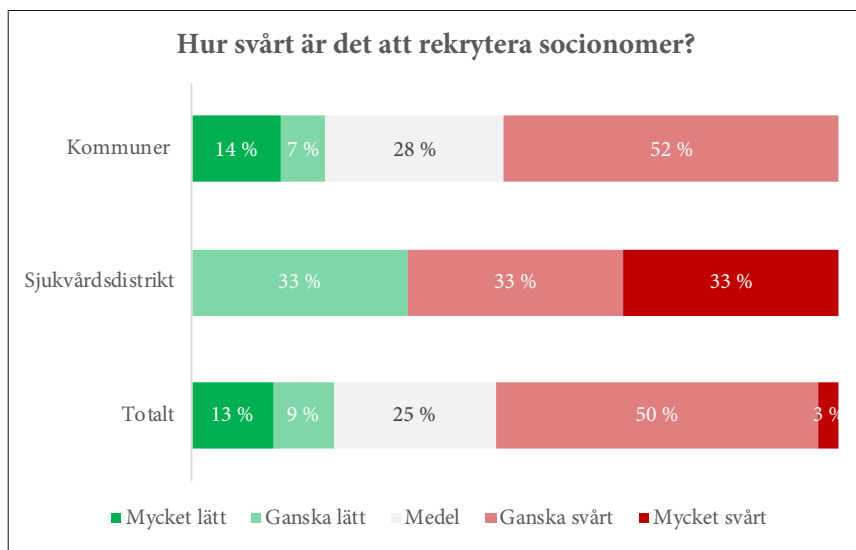
På basen av den svenska LUST-studien görs även motsvarande forskning i Svenskfinland. Det pågående forskningsprojektet FINLUST ska identifiera faktorer som påverkar karriärutveckling, arbetsvälbefinnande och motivation hos nyutbildad och nyanställd finlandssvensk social- och hälsovårdspersonal. Målet är att göra det finländska arbetslivet mera attraktivt och hållbart för finlandssvenska ungdomar. Projektet är under arbete och har fördröjts på grund av coronavirusepidemin. Inom ramen för forskningsprojektet har Daniela Grundström skrivit ett mastersarbete i hälsofrämjande med titeln *Finlandssvenska vårdstuderandes självuppskattade hälsa 2018*. Forskningen visar att finlandssvenska vårdstuderande upplever mycket stress och överbelastning redan under studietiden. Den största faktorn som inverkar på denna stress är tidsbrist.

Slutsatser

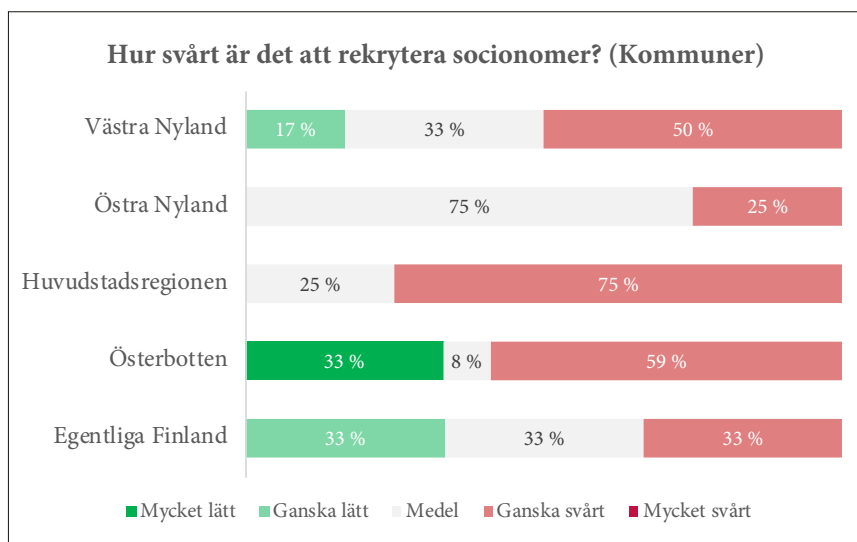
Söktrycket till sjukskötartutbildningarna har ökat i Vasa, medan det har sjunkit de senaste två åren i Åbo och Helsingfors. Det utexamineras flest sjukskötare i Vasa. Kommunerna i Österbotten har också den bästa tillgången till svenskspråkiga sjukskötare, medan majoriteten av kommunerna i övriga regioner upplever det ganska eller mycket svårt att rekrytera sjukskötare på svenska. Den nya tvåspråkiga sjukskötartutbildningen i Helsingfors som ordnas första gången i år av Arcada i samarbete med yrkeshögskolan Diakonia fyllde sina nybörjarplatser med råge. Sjukskötaryrkets attraktivitet har diskuterats i offentligheten de senaste åren och en utmaning som utbildningsanordnarna arbetar med är att motverka den negativa bilden av yrket, samt forska i vilka faktorer som påverkar unga sjukskötares välbefinnande i arbetslivet.

Socionomer

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till socionomer

Hälften av de kommunala arbetsgivarna upplever inga större svårigheter med att rekrytera svenskspråkiga socionomer. Tillgången till socionomer är bättre i kommunerna än i sjukvårdsdistrikten.

Tillgången till socionomer är mest utmanande i huvudstadsregionen, där 75 procent av kommunerna svarade att det är ganska svårt att rekrytera svenskspråkiga socionomer. Svaren representerar 29 kommuner och 3 sjukvårdsdistrikt.

Utbildning och behörighet

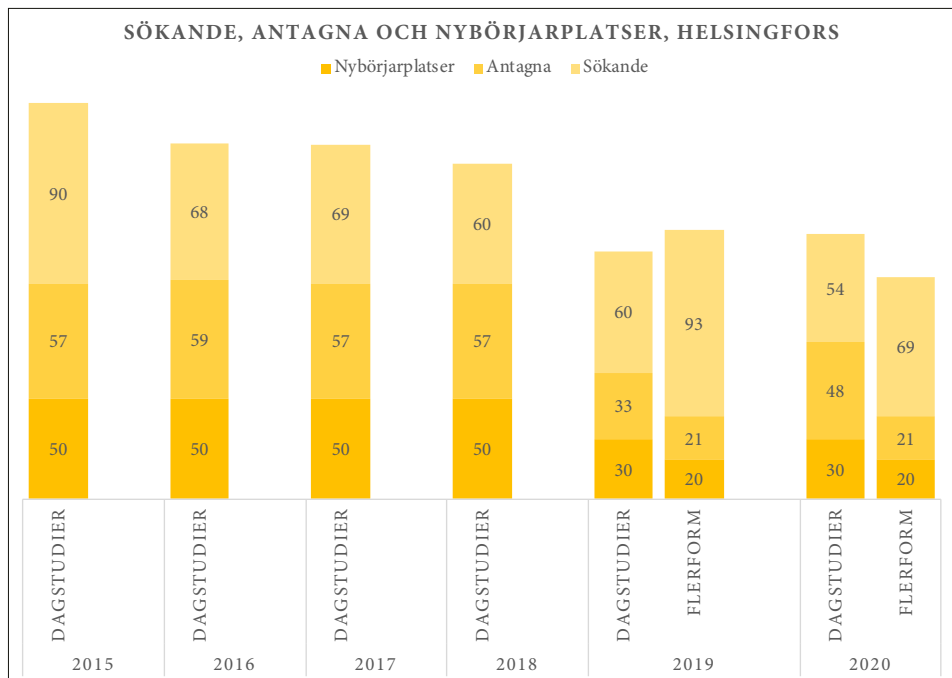
Rätten att utöva socionomyrket som legitimerad yrkesutbildad person beviljas av Valvira i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (2015/817), till personer som avlagt en lämplig yrkeshögskoleexamen inom det sociala området. Lämplig yrkeshögskoleexamen inom det sociala området är socionomexamen (YH) som tar 3,5 år att utföra och omfattar 210 studiepoäng.

Utbildningslinjer på svenska

Det finns svenskspråkiga socionomutbildningar på tre orter: Vasa, Åbo och Helsingfors. Vid Novia i Åbo finns tre linjer: dagstudier, flerform och e-socionom. E-socionomutbildningen startade hösten 2018. Flerformsutbildningen har antagning vartannat år. Vid Novia i Vasa finns två utbildningslinjer för socionomer: dagstudier och flerformsstudier. Vid Arcada i Helsingfors finns likaså dagstudier och flerformsstudier för socionomer. Flerformsutbildningen startade 2019.

Antagningsstatistik

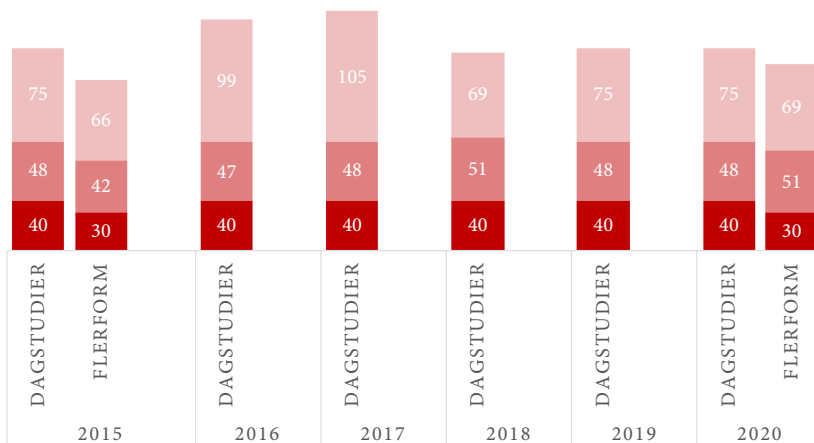
Antalet förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser för socionomiutbildningarna i Helsingfors, Vasa och Åbo åren 2015–2020.

Antalet nybörjarplatser för dagstudierna har varit 50, men platserna omfördelades 2019 när flerformsutbildningen startade, så att dagstudierna fick 30 och flerform 20 nybörjarplatser. Söktrycket har varit högre för flerformsutbildningen, med 4,7 (2019) och 3,5 (2020) sökande per plats. Totalt sett har antalet sökande ökat i och med att det finns två utbildningslinjer. Även antalet antagna har ökat, fastän antalet nybörjarplatser hållits oförändrad.

SÖKANDE, ANTAGNA OCH NYBÖRJARPLATSER, VASA

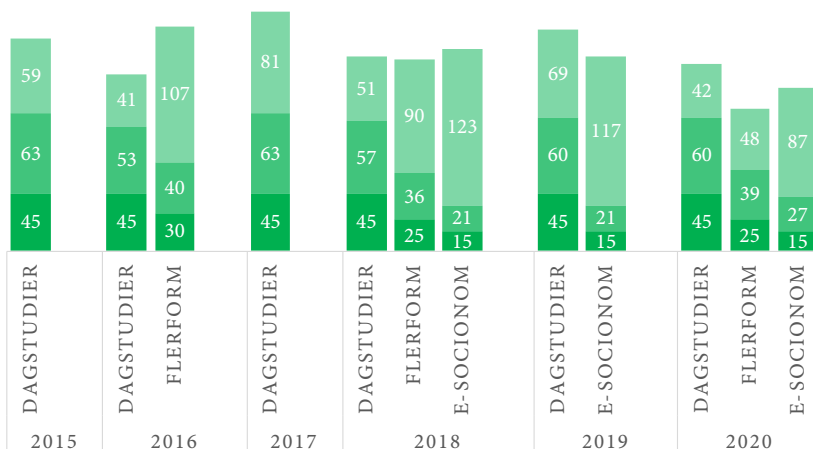
■ Nybörjarplatser ■ Antagna ■ Sökande

Dagstudielinjen har haft 40 nybörjarplatser och flerformslinjen, som haft antagning 2015 och 2020, har haft 30 platser. Söktrycket både till dag- och flerformsstudier har varit stabilt och rört sig kring två sökande per nybörjarplats. Man antar överlag fler än det finns nybörjarplatser för.

DAGSTUDIER, FLERFORM OCH E-UTBILDNING, SOCIONOM, ÅBO

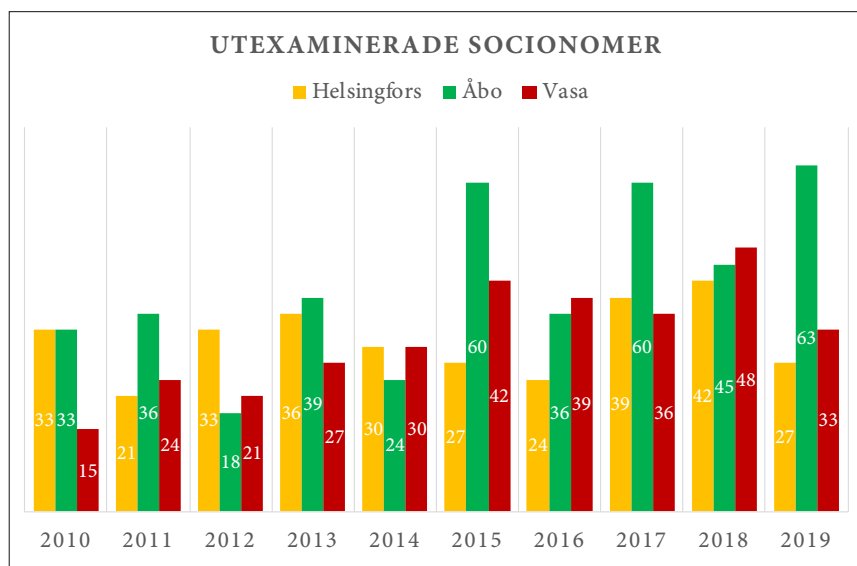
■ Nybörjarplatser ■ Antagna ■ Sökande

Antagningsstatistiken för socionomer i Åbo ger möjligheten att jämföra olika studieformer för en och samma utbildning, dvs. dagstudier, flerforms- och e-utbildning. Söktrycket har varit allra högst för e-socionomutbildningen, som första året hade 8,2 (2018), sedan 7,8 (2019) och 5,8 (2020) sökande per plats. Söktrycket har också varit relativt högt för flerformsutbildningen som lockade kring 3,5 sökande per plats år 2016 och 2018. Man har i regel antagit många fler studerande än vad det finns nybörjarplatser inom alla utbildningslinjer. Efter antagningsbesluten faller det ändå ofta bort några studerande, mellan 5–10, som väljer att inte ta emot sin studieplats.

Utexaminerade

Antal utexaminerade socionomer per ort från 2010–2019.

Åren 2010–2019 har det utexaminerats 414 socionomer i Åbo, 315 i Vasa och 312 i Helsingfors. I Åbo har det i genomsnitt utexaminerats 41 socionomer per år, i Vasa 32 och i Helsingfors 31. Det totala antalet utexaminerade har ökat från 81 år 2010 till 123 år 2019.

E-socionom den populäraste utbildningen

E-socionomutbildningen startade 2018 och är Novias mest attraktiva utbildning i förhållande till nybörjarplatser. E-socionomutbildningen har i stort sett samma läroplan och lärare som den vanliga socionomutbildningen. Skillnaden finns i hur studierna utförs. Studierna sker digitalt, oberoende av tid och plats, vilket ger studerande möjligheten att avlägga studierna på annan ort eller i ett annat land.

Eva Juslin, utbildningsledare för socionomutbildningarna i Åbo säger att e-socionomutbildningen svarar på ett behov som tidigare inte kunnat tillgodoses.

”För många är e-socionomstudierna den enda möjligheten att studera. Eftersom utbildningen har så mycket sökande så har studerande varit mycket motiverade och högpresterande. Den första studerande fick examen efter nio månader och de flesta blir klara i förtid. Studerande är mycket motiverade. De presterar både kvantitativt och kvalitativt på en hög nivå.”

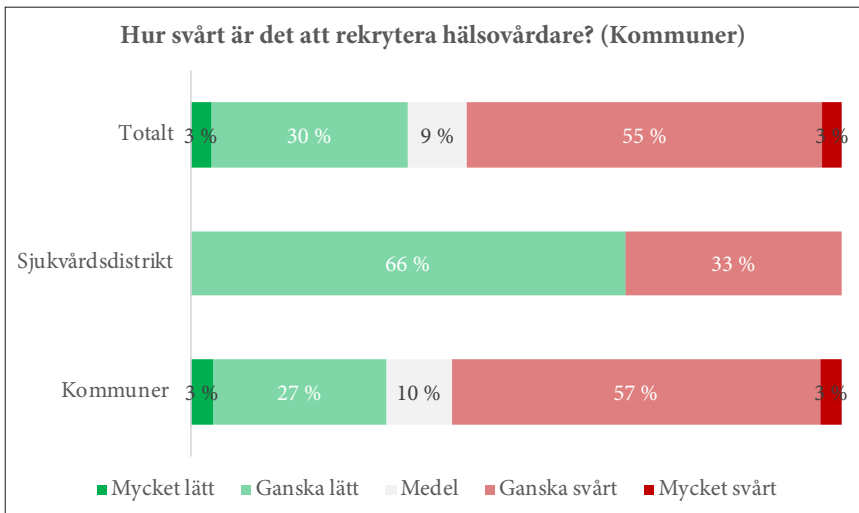
Varje studerande har en egen handledande lärare som de har regelbunden kontakt med. Handledaren gör även besök på studerandenas arbets- eller praktikplatser. Utbildningen har fungerat över förväntningarna och feedbacken från studerande har varit mycket bra, berättar Juslin. En ökning av antalet nybörjarplatser har diskuterats.

Slutsatser

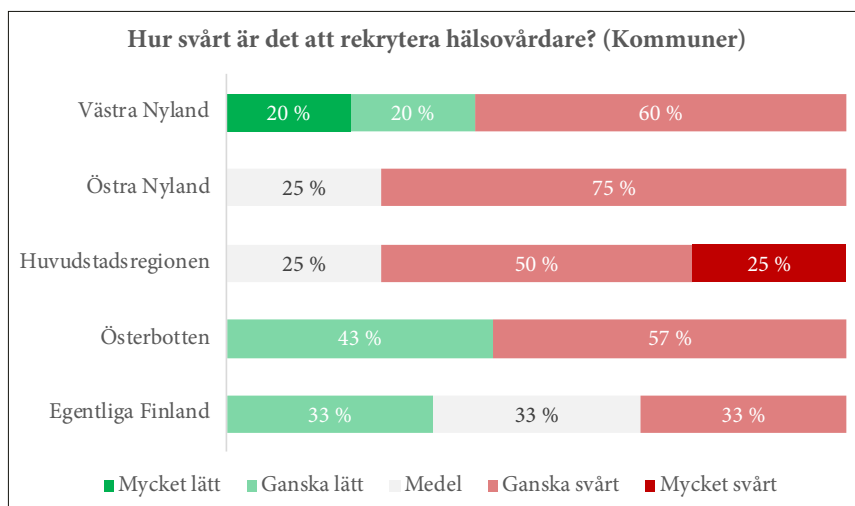
Socionomer utbildas på tre orter i Svenskfinland. Jämfört med andra yrkesgrupper i den här utredningen, är socionomer en av de yrkesgrupper som kommunerna har lättast att rekrytera på svenska. Söktrycket till socionomutbildningarna har under de senaste 6 åren varit ganska jämnt fördelat över Svenskfinland. Antalet utexaminerade har ändå varit högst i Åbo under de senaste 10 åren. I Åbo har e-socionomutbildningen varit överlägset mest populär. Dessutom har också flerformsutbildningen lockat flera sökande än traditionella dagstudier, vilket kan bero på att den endast har antagning vartannat år. I Helsingfors har den nystartade flerformutbildningen varit mer populär än de traditionella dagstudierna.

Hälsovårdare

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till hälsovårdare

Det är i medeltal svårare för kommunerna att rekrytera svenskspråkiga hälsovårdare än det är för sjukvårdsdistrikten.

På kommunnivå är det svårast att rekrytera svenskspråkiga hälsovårdare i huvudstadsregionen och i östra Nyland, där 75 procent svarade att det är ganska eller mycket svårt. Svaren representerar 30 kommuner och 3 sjukvårdsdistrikt.

Behörighet och utbildning

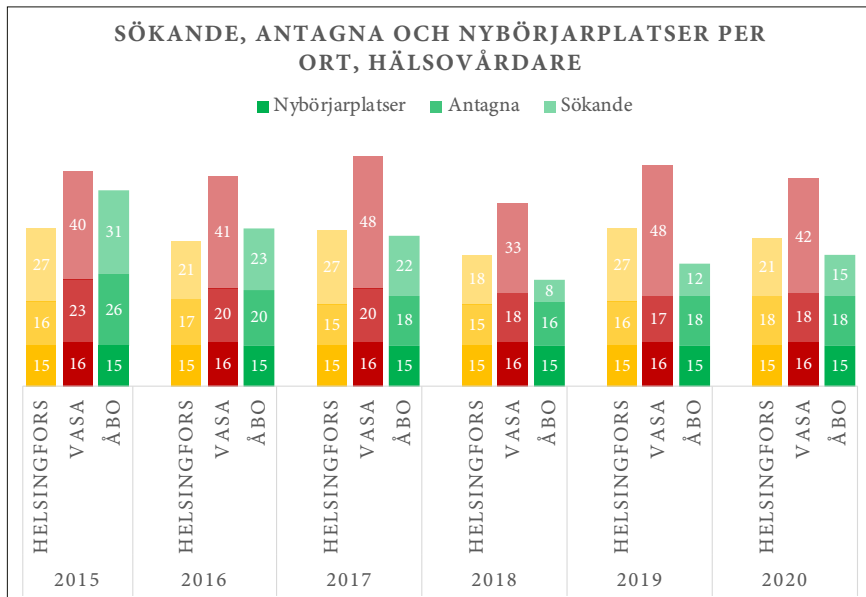
För att jobba som hälsovårdare i Finland krävs legitimation av Valvira, i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Hälsovårdarutbildningen är en yrkeshögskoleutbildning som ger behörighet att jobba både som hälsovårdare och sjukskötare. Studierna tar 4 år att utföra och omfattar 240 studiepoäng.

Utbildningslinjer på svenska

Svenskspråkiga hälsovårdare utbildas på tre orter i Svenskfinland: vid Yrkeshögskolan Novia i Åbo och i Vasa, samt vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors.

Antagningsstatistik

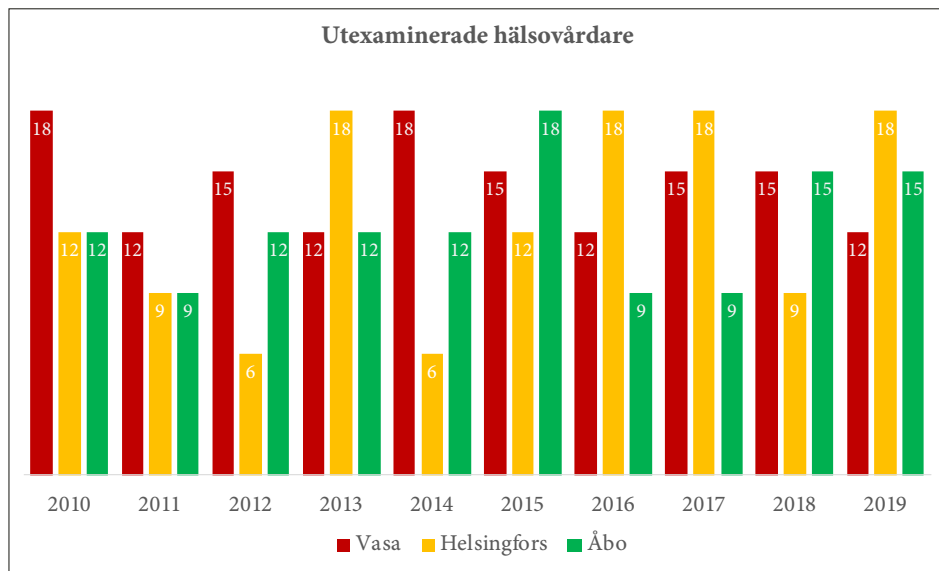
Antalet förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser för hälsovårdarutbildningen vid Yrkehögskolan Arcada i Helsingfors, samt Yrkehögskolan Novia i Vasa och Åbo åren 2015–2020.

Söktrycket är högst vid hälsovårdarutbildningen i Vasa (2–3 sökande per plats) och lägst i Åbo, där antalet sökande successivt har minskat och år 2020 var antalet sökande lika många som antalet nybörjarplatser. I Helsingfors har söktrycket rört sig mellan 1,2 och 1,8 sökande per plats. Antalet nybörjarplatser är högst i Vasa (16). I Åbo och Helsingfors har hälsovårdarutbildningarna 15 nybörjarplatser per år. År 2018 då antalet förstahandssökande var lågt ordandes det en tilläggsansökan till hälsovårdarutbildningen vid Novia i Åbo och då antogs färre än fem av 15 sökande.

Utexaminerade

Antal utexaminerade hälsovårdare i Svenskfinland från 2010–2019.

Totalt har det utexaminerats 393 hälsovårdare på svenska åren 2010–2019. De flesta har utexaminerats i Vasa (144), efterföljt av Helsingfors (126) och Åbo (123). Antalet utexaminerade har rört sig mellan 30 och 45 per år.

För få praktikplatser bromsar utbildningarnas kapacitet

Ett problem som bromsar hälsvårdarutbildningens kapacitet i Helsingfors är att det inte erbjuds tillräckligt med praktikplatser till studenterna, säger Anu Grönlund, utbildningsansvarig för hälsovårdarlinjen vid Arcada. Utmaningen är densamma för alla Arcadas vårdutbildningar,

”Ifall vi skulle öka antalet nybörjarplatser är risken stor att våra studenter inte får praktikplatser och deras studier förlängs. Redan nu är antalet praktikplatser den största utmaningen ur vår synvinkel.”

Praktikplatserna inom hälso- och sjukvården publiceras i yrkeshögskolornas nationella bokningssystem för praktikplatser inom social-, och hälso- och välfärdsområdet (Jobiili). Även om de flesta kommuner finns med i Jobiili-systemet behöver lärarna hjälpa studenterna att hitta praktikplatser, eftersom det inte finns tillräckligt med platser lediganslagna i systemet, berättar Grönlund.

”Vi mailar och ringer och försöker använda alla våra nätverk så att ingens studietid ska förlängas på grund av det här. Det finns praktiktyper (främst företagshälsovård) som inte alls publicerar sina platser i portalen, utan studenterna och jag får varje år ringa runt och jaga platser.”

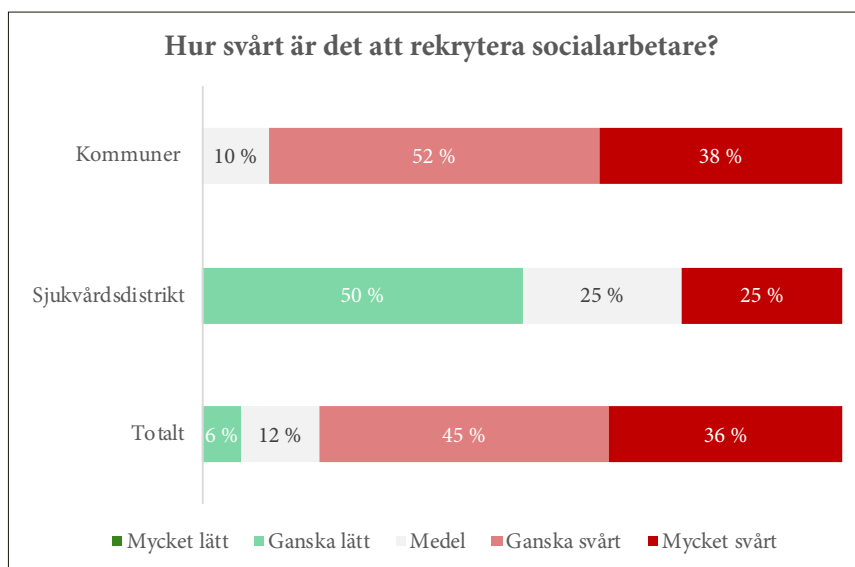
Grönlund ser att problemet beror på både de kommunala och privata arbetsgivarnas allt knappare resurser, vilket gör det svårare att handleda studenterna. Studenterna får ingen lön för sina praktikperioder utan högskolorna betalar för att studenterna ska få en kvalitativ arbetshandledning. Samarbetet mellan högskolorna och arbetsgivarna har vissa utmaningar. Grönlund berättar att det till exempel i fråga om hemvården funnits olika åsikter mellan arbetsgivarna och högskolan om vilka förkunskaper studerandena behöver innan de kan utföra praktikperioden.

Slutsatser

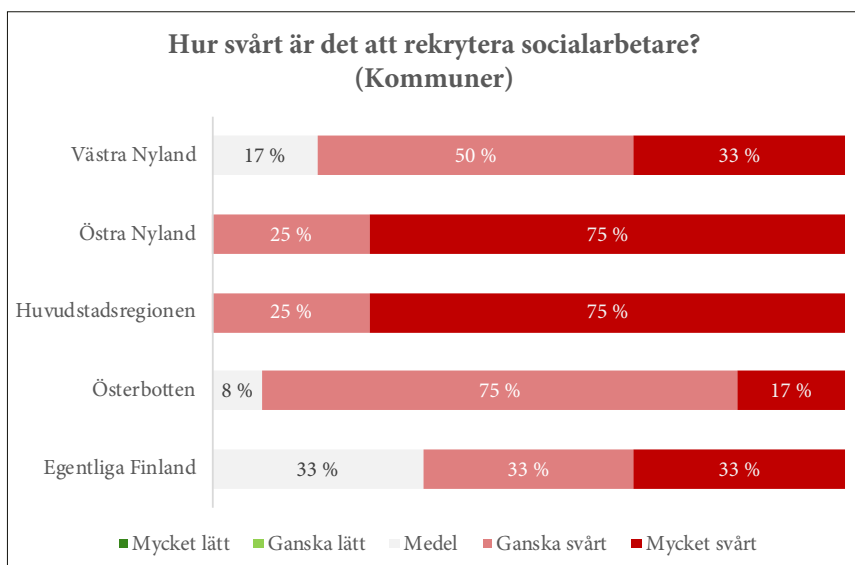
Hälsovårdarutbildningen i Vasa har det högsta söktrycket och på regionnivå är rekryteringssituationen relativt god. Söktrycket till utbildningen i Åbo har minskat samtidigt som tillgången till svenskspråkiga hälsovårdare enligt arbetsgivarenkäten är bäst i Egentliga Finland jämfört med andra regioner i Svenskfinland. Även om söktrycket varit stabilt i Helsingfors har genomströmningen lidit av bristen på praktikplatser, vilket också syns i det ojämna antalet utexaminerade. Bristen på svenskspråkiga hälsovårdare är störst i huvudstadsregionen. Arbetsgivarenkäten visar att sjukvårdsdistrikten har lättare att rekrytera svenskspråkiga hälsovårdare än kommunerna.

Socialarbetare

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till hälsovårdare

Tillgången till socialarbetare var bättre bland sjukvårdsdistrikten än kommunerna. Skillnaden var stor mellan de nyländska kommunerna och Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, som svarade att det är relativt lätt att rekrytera svenskspråkiga socialarbetare. I Österbotten finns en liknande kontrast mellan kommunernas och sjukvårdsdistriktens svar. Av de österbottniska kommunerna svarade över 90 procent att rekryteringen är ganska eller mycket svår, medan Vasa sjukvårdsdistrikt bedömer att det är ganska lätt att hitta svenskspråkiga socialarbetare.

Arbetsgivarenkäten visade att kommunerna överlag har svårt att rekrytera svenskspråkiga socialarbetare, speciellt i huvudstadsregionen och östra Nyland. Kommunerna i Egentliga Finland hade relativt sett bäst tillgång till svenskspråkiga socialarbetare. Svaren representerar 29 kommuner och 4 sjukvårdsdistrikt.

Utbildning och behörighet

För att arbeta som socialarbetare i Finland krävs det att personen avlagt en *högre högskoleexamen* i vilken det ingår eller utöver vilken personen genomfört huvudämnesstudier i socialt arbete eller universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne. Rätten att jobba som legitimerad socialarbetare beviljas av Valvira enligt 7 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015). Fram till 2008 räckte en kandidatexamen från Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU till att få socialarbetarbehörighet. Därefter skärptes behörighetskraven till att omfatta en magisterexamen med huvudämnesstudier i socialt arbete.

Utbildningslinjer på svenska

Svenska social- och kommunalhögskolan (SSKH) har tillsammans med statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet (HU) det nationella ansvaret för den svenskspråkiga utbildningen i socialt arbete på svenska.

Utlokalisering i Österbotten

Den svenskspråkiga utbildningen i socialt arbete vid HU har genomfört extra satsningar i form av öppenuniversitetsundervisning, tilläggsstudieplatser och särskilda magisterprogram. Sedan 2006 har HU satsat på utlokaliserade utbildningar i socialt arbete i Österbotten. 2006 inledde HU/SSKH en utbildning i socialt arbete på kandidatnivå i Vasa i samarbete med Helsingfors universitets öppna universitet och 2011 startade en magisterutbildning. Hösten 2014 inleddes en treårig, svenskspråkig utbildning i socialt arbete på kandidatnivå i Vasa. Utbildningen var ett samarbete mellan SSKH och Öppna universitetet vid Helsingfors universitet. Magisterutbildningen inleddes år 2017 vid statsvetenskapliga fakulteten med finansiering från Vasa stad och med hjälp av lärarresurser från SSKH och statsvetenskapliga fakulteten. Utbildningen har framför allt riktats till personer som arbetar inom det sociala området som icke-behöriga socialarbetare. En ny utlokaliserad utbildning på kandidatnivå i Vasa planeras.

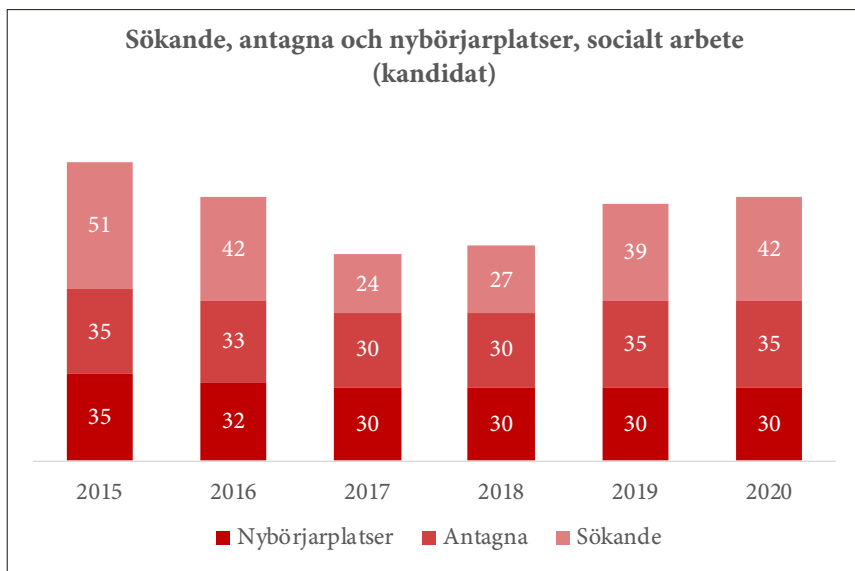
Samarbete mellan ÅA och ÅU

Hösten 2018 inledde Åbo Akademi och Åbo universitet ett samarbete som gör det möjligt för studerande i socialpolitik vid ÅA i Vasa att läsa socialt arbete som långt biämne vid ÅU. Utbildningsspråket är finska, även om tentamen kan skrivas på svenska. Sedan samarbetet inleddes har följande antal studenter antagits till de behörighetsgivande studierna i socialt arbete vid ÅU: 2018: 6 personer, 2019: 5 personer, 2020: 3 personer.

Utbildningslinjen i socialvetenskaper vid ÅA tar in 20 kandidatstuderande och 10 magisterstuderande. Studerandena kan välja socialpolitik eller utvecklingspsykologi som huvudämne. De som valt socialpolitik kan välja att läsa socialt arbete under sina magisterstudier. Det finns kapacitet för 10 studerande att utföra studier i socialt arbete vid ÅU. Utbildningen ordnas på båda orter, samt som e-studier.

Antagningsstatistik

Antalet förstahandssökande till utbildningslinjen i socialt arbete vid SSKH från 2015–2020.

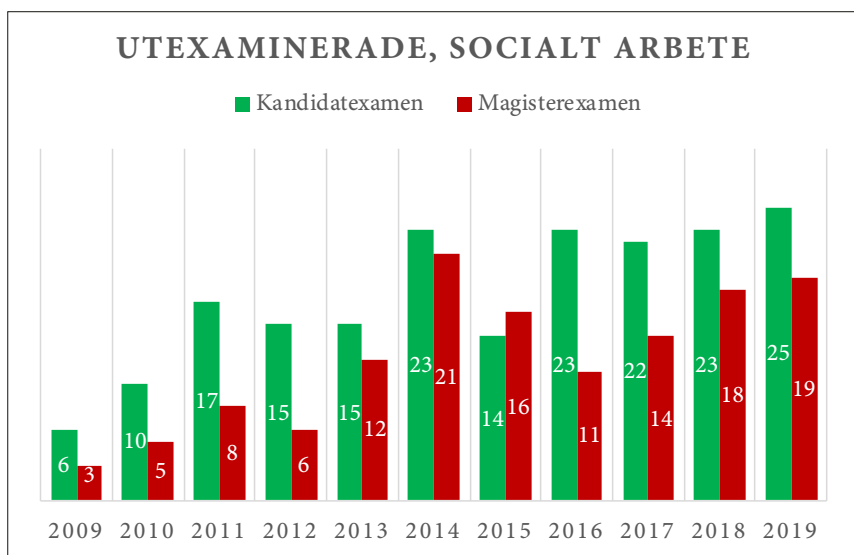
Antalet nybörjarplatser vid kandidatprogrammet i socialt arbete vid SSKH har i regel hållits kring 30 platser per år och man har i regel antagit mellan 30–35 studenter. År 2020 beviljades tilläggsfinansiering för två extraplats till kandidatutbildningen i socialt arbete (30+2). Antalet sökande låg på en lägre nivå år 2016 och 2017, men har efter det åter stigit till ett söktryck på 1,4 förstahandssökande per plats.

Öppna universitetsstudier i Vasa

Studierna i socialt arbete på kandidatnivå har ordnats två gånger i Vasa som öppna universitetsstudier. År 2006 var det 31 studerande som inledde grundstudiehelheten och 11 studerande genomförde både grund- och ämnesstudierna. En ny utbildning startade hösten 2014 och då anmälde sig 28 studerande till grundstudierna. 18 studerande avlade både grund- och ämnesstudierna den gången.

Utexaminerade

Antal utexaminerade kandidat- och magisterexamina i socialt arbete vid SSKH och Statsvetenskapliga fakulteten vid Helsingfors universitet från 2009–2019.

Fram till 2008 har 183 behöriga socialarbetare utexaminerats på svenska, och efter att behörighetskraven ändrades till magisternivån har 133 behöriga socialarbetare utexaminerats på svenska. De som utexamineras från kandidatprogrammet i socialt arbete har automatisk studierätt till fortsatta studier i magisterprogrammet i samhällsvetenskaper. Dessutom finns det en kvot för fyra nya studenter.

Alla fortsätter inte med magisterstudier

Alla studerande som avklarar en kandidatexamen fortsätter inte direkt till magisterstudierna. Tabellen ovan visar att 133 av 193, dvs. 69 procent av dem som utfört en kandidatexamen de senaste tio åren också avlagt magistrexamen. En kandidatexamen ger inte formell behörig för socialarbetaryrket, utan endast rätt att utföra vikariat i högst ett år (lag om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)). Eftersom antalet utexaminerade kandidater är större än antalet magistrar, kan det finnas en del obehöriga socialarbetare som jobbar som vikarier. En kandidatexamen i socialt arbete ger även kompetens att jobba inom många andra uppgifter, till exempel inom den privata och tredje sektorn, där man utför socialarbetaruppgifter utanför myndighetsutövande. En del kandidater jobbar således

till exempel inom finlandssvenska organisationer. En nationell utredning från 2018 visar att cirka 4 procent (192) av kommunernas socialarbetarvakanser är obesatta och att 13 procent (597) av vakanserna sköts av studenter som har kandidatexamen och enligt behörighetslagen får vikariera som socialarbetare.

Praktiknätverk med kommunerna

Socialarbetarutbildningen vid SSKH samarbetar med kommunerna i form av ett praktiknätverk, vilket innebär att kommunerna förbinder sig att ta emot minst fyra praktikanter per år. I nätverket ingår för tillfället Borgå, Esbo, Sjundeå, Ingå, Helsingfors, Vanda, Raseborg, Kyrkslätt, Sibbo och sjukvårdsdistriktet HUS. Praktikavtal görs även med andra kommuner för enskilda studenter del. Från och med hösten 2020 kommer systemet att förnyas i och med att Helsingfors universitet har anställt en tvåspråkig universitetslärare som ska fungera som arbetslivskoordinator mellan socialarbetarutbildningarna vid HU och arbetslivet, främst kommunerna.

Varför byter de bransch?

Harry Lunabba, universitetslektor i socialt arbete vid Svenska social- och kommunalhögskolan har lyft fram att det inte är mängden utbildningsplatser som leder till brist på socialarbetare, utan snarare arbetsvillkoren som gör att socialarbetare byter bransch.

“Enligt uppgifter från socialarbetarnas fackförbund Talentia finns det i nuläget ca 7200 registrerade behöriga socialarbetare. Däremot beräknas antalet socialarbetarvakanser i kommuner vara sammanlagt 4700. På basen av dessa siffror kan man argumentera att det inte är mängden utbildade socialarbetare som är problemet. Snarare handlar socialarbetarbristen om att en ansemlig mängd behöriga socialarbetare väljer att jobba med något annat än just socialt arbete.” (Kommuntorget, 2.12.2019)

Lunabba efterlyser istället satsningar för att göra socialarbetaryrket mera attraktivt.

”Vi vet att socialarbetare jobbar med för stora klientmängder, socialarbetare upplever att de inte kan utnyttja sina socialarbetarkompetenser i sitt dagliga arbete och flera socialarbetare tyngs av etisk belastning och tidspress.”

Helena Blomberg-Kroll, professor i socialpolitik vid SSKH, tror inte heller att flera utbildningsplatser är lösningen.

”Från universitetets sida har vi påtalat att vi är bekymrade över att utbildningarna har expanderat med åren. Fast vi utbildar fler och fler så är det stora problemet att de inte hålls i kommunerna. Vart försvinner de? Vilka är orsakerna?”

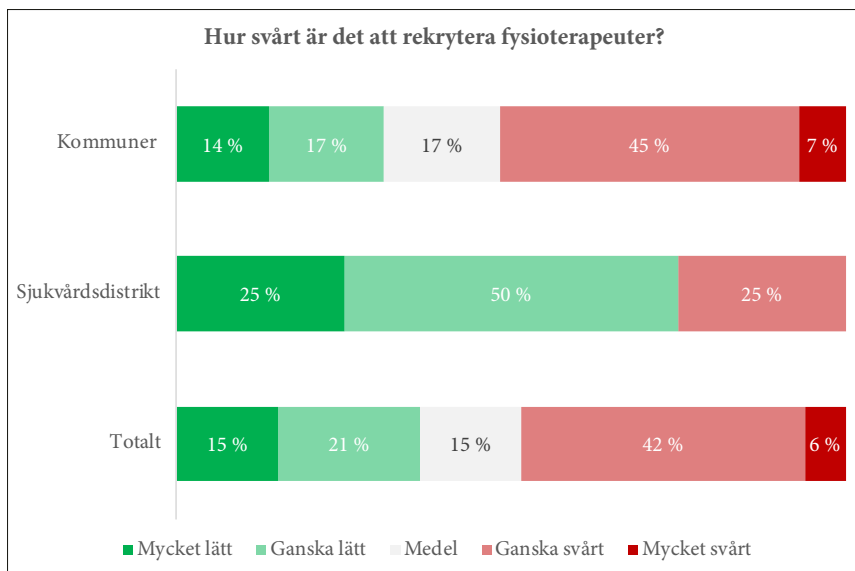
SSKH och Åbo universitet planerar ett forskningsprojekt för att kartlägga hur socialarbetarnas arbetskarriärer ser ut över tid. Nyutexaminerade socialarbetares erfarenheter från kommunfältet berättar att många saknar stöd, teamanda och mentorskap speciellt på mindre orter, vilket kan leda till personalombyten och svårigheter att rekrytera personal. Blomberg-Kroll tror att social- och hälsovårdsreformen kommer att underlätta situationen för de mindre kommunerna då enheterna blir större. I övrigt tror hon att de kommuner som upplever rekryteringssvårigheter bland annat kunde avhjälpa problemet med flexiblare arbetsvillkor, attraktivare löner och mera långsiktigt praktiksamarbete med universiteten.

Slutsatser

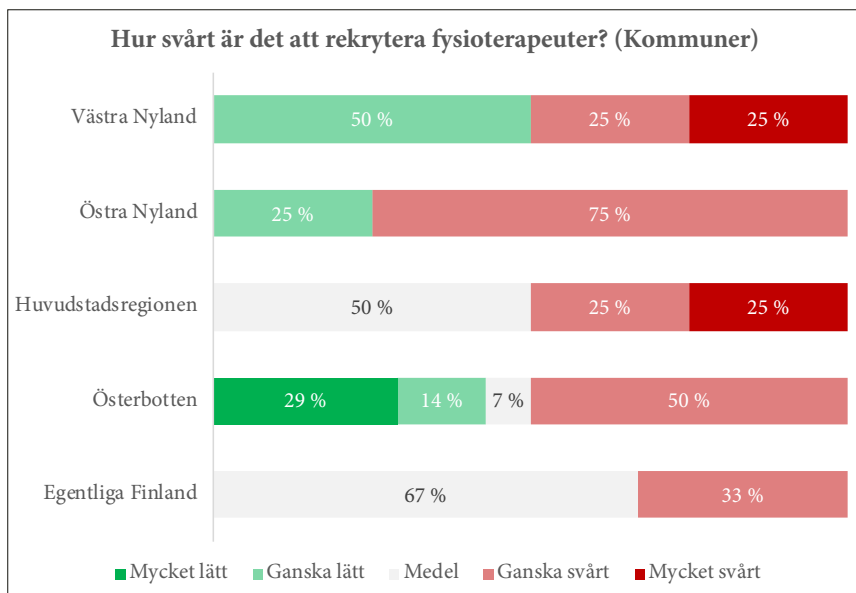
Socialarbetare är en av de yrkesgrupper som är svårast att rekrytera på svenska. Söktrycket till kandidatutbildningen vid SSKH i Helsingfors är på en god nivå och utbildningsplatserna fylls ut. Antalet utexaminerade kandidater och magistrar i socialt arbete har ökat under de fem senaste åren. När man ser skilt på antalet utexaminerade med en kandidat- och magisterexamen från SSKH/HU, så ser man att endast 69 procent av dem som utfört en kandidatexamen i socialt arbete under de senaste tio åren också har avlagt magisterexamen, vilket betyder att det finns en del personer som inte fortsätter med en magisterexamen och därför inte har behörighet att arbeta som socialarbetare. När man ser på antalet utexaminerade i förhållande till kommunernas behov, så verkar det som att alla socialarbetare inte väljer den kommunala sektorn som arbetsplats. Det här bekräftas av fackförbundets statistik, samt av utbildningsanordnarna, som berättar att socialarbetaryrket förlorat attraktivitet på grund av allt tyngre arbetsförhållanden.

Fysioterapeuter

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till fysioterapeuter

Överlag är tillgången till fysioterapeuter relativt god i Svenskfinland. Situationen är bättre i sjukvårdsdistrikten än i kommunerna, med undantag av Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt, där man svarade att det är ganska svårt att få tag på svenskspråkiga fysioterapeuter.

Det är mest utmanande att rekrytera svenskspråkiga fysioterapeuter i Nyland, där över hälften av kommunerna svarade att det är ganska eller mycket svårt. I Österbotten är situationen väldigt varierande, men i medeltal ändå bättre än i Nyland. 2/3 av kommunerna i Egentliga Finland hade inga större problem med att få tag på svenskspråkiga fysioterapeuter. Svaren representerar 29 kommuner och 4 sjukvårdsdistrikt.

Utbildning och behörighet

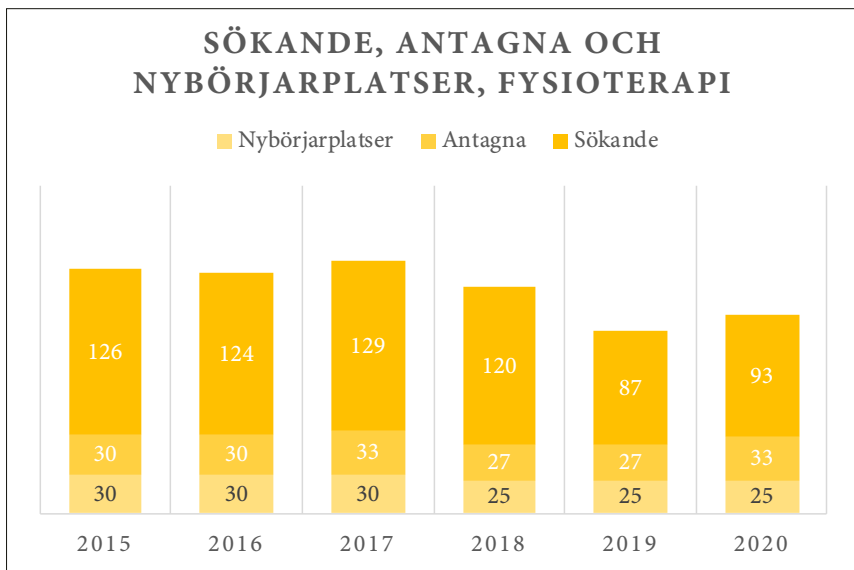
För att få jobba som fysioterapeut i Finland krävs legitimation av Valvira, i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Utbildning för fysioterapeuter ges vid yrkeshögskolor och tar 3,5 år att utföra och omfattar 210 studiepoäng.

Utbildningslinjer på svenska

Den enda svenskspråkiga fysioterapiutbildningen finns vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors.

Antagningsstatistik

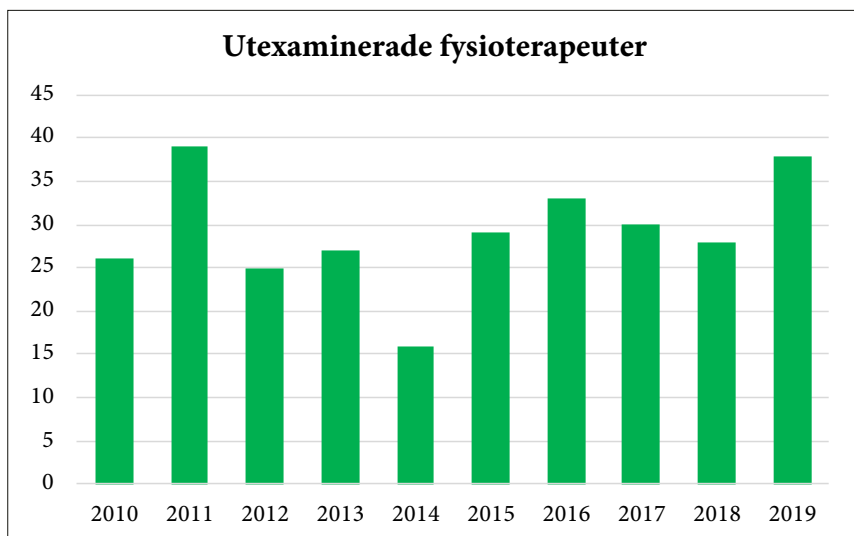
Antalet förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser för fysioterapiutbildningen vid Yrkehögskolan Arcada i Helsingfors 2015–2020.

Antalet nybörjarplatser har minskat från 30 till 25 under de senaste åren. Söktrycket har varit relativt högt, mellan 3,7 och 4,3 sökande per plats.

Utexaminerade

Antal utexaminerade fysioterapeuter åren 2010–2019.

Totalt har det utexaminerats 291 fysioterapeuter på svenska mellan 2010–2019. Antalet har varierat en del, men i medeltal har det utexaminerats 29 per år.

Utbildningsanordnarnas synpunkter

Även om söktrycket är högt har Arcada ansett att 25–30 nybörjarplatser är en tillräcklig mängd med tanke på arbetsmarknaden och för att kunna bibehålla den höga kvaliteten på utbildningen. Enligt Joachim Ring, utbildningsansvarig lektor i fysioterapi vid Arcada, har genomströmningen varit på en bra nivå även om det under de senaste åren uppstått vissa utmaningar då studerande har haft svårt att få praktikplatser. Bristen på praktikplatser har sin tur ibland påverkat studietakten. Nedsänkningar både på den kommunala och den privata sidan är en av delorsakerna till att det inte finns tillräckligt med praktikplatser enligt Ring. Situationen är mest utmanande i huvudstadsregionen.

”Eftersom vi är den enda yrkeshögskolan i Finland som erbjuder utbildningen på svenska, och vi får svenskspråkiga studerande från hela landet (+ Sverige, Norge), vore det väldigt viktigt att det skulle finnas ett betydligt större antal praktikplatser inom huvudstadsregionen. Det skulle också vara centralt att våra studerande kunde få handledning på svenska på dessa platser, samtidigt som de får möjlighet att bekanta sig med stället och systemen. Nu hamnar rätt så många söka sig bort från sin studieort till Österbotten eller Västnyland för att få handledning på svenska. Samtidigt ser vi att det finns ett behov av service på svenska i huvudstadsregionen och antalet platser på dessa mindre orter inte är tillräckligt många.”

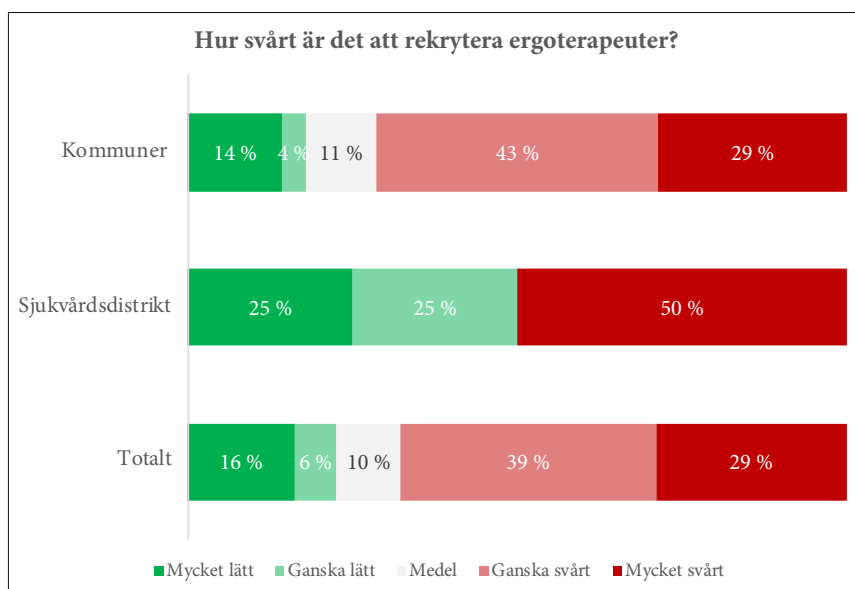
Ring lyfter fram högskolornas krav på sina studerande att kunna betjäna klienter både på svenska och finska. Han ser en skillnad i de språkkrav som ställs på svensk- och finskspråkiga studerande. Som exempel nämner han att svenskspråkiga studerandes bristande finskakunskaper ofta lyfts fram som en utmaning på praktikplatser där majoriteten av klienterna har finska som modersmål, medan kraven på finskspråkiga studerandes förmåga att betjäna svenskspråkiga klienter inte ses som en utmaning.

Slutsatser

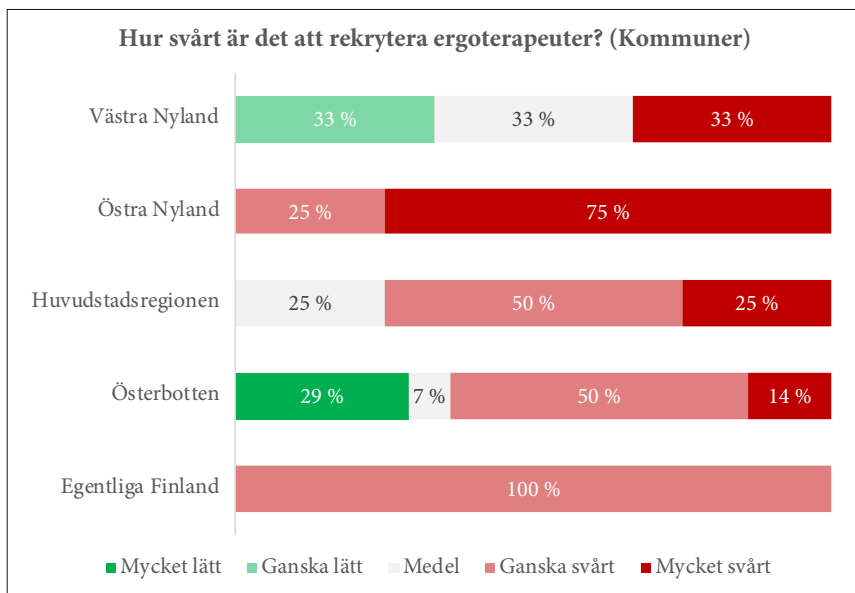
Söktrycket till den svenskspråkiga fysioterapiutbildningen är högt och genomströmningen god. Att öka antalet nybörjarplatser är inget alternativ med tanke på arbetsmarknaden och på utbildningens kvalitet, anser Arcada, eftersom det redan i nuläget är svårt att ordna praktikplatser till alla som går utbildningen. Arbetsgivarenkäten visar att tillgången till svenskspråkiga fysioterapeuter är relativt god i i Svenskfinland, även om det fanns nyländska kommuner som har svårt att hitta svenskspråkiga fysioterapeuter. Sjukvårdsdistrikten har lättare att rekrytera svenskspråkiga fysioterapeuter än kommunerna.

Ergoterapeuter

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till ergoterapeuter

De österbottniska sjukvårdsdistrikten uppgav att det är mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga ergoterapeuter, medan sjukvårdsdistrikten i södra Finland svarade att situationen är god. 72 procent av kommunerna hade svårt att rekrytera svenskspråkiga ergoterapeuter.

Kommunerna upplever överlag att det är ganska svårt att rekrytera svenskspråkiga ergoterapeuter. På regional nivå är rekryteringsläget mest utmanande i östra Nyland, där 3/4 svarade att det är mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga ergoterapeuter. Rekryteringsläget var bäst i västra Nyland. *Svaren representerar 27 kommuner och 4 sjukvårdsdistrikt. Endast hälften av de västnyländska kommunerna svarade på frågan.*

Utbildning och behörighet

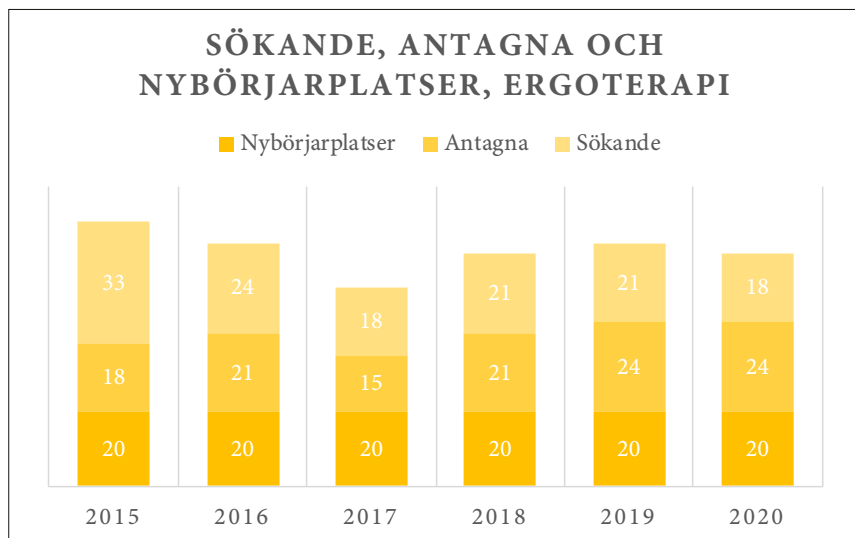
Ergoterapiyrket kräver legitimation av Valvira, i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Ergoterapiutbildningen ges vid yrkeshögskolor och tar 3,5 år att utföra och omfattar 210 studiepoäng.

Utbildningslinjer på svenska

Den enda svenskspråkiga ergoterapiutbildningen finns vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors. Utbildningen har funnits sedan 1980-talet och från och med 1999 har man tagit in en grupp studerande per år.

Antagningsstatistik

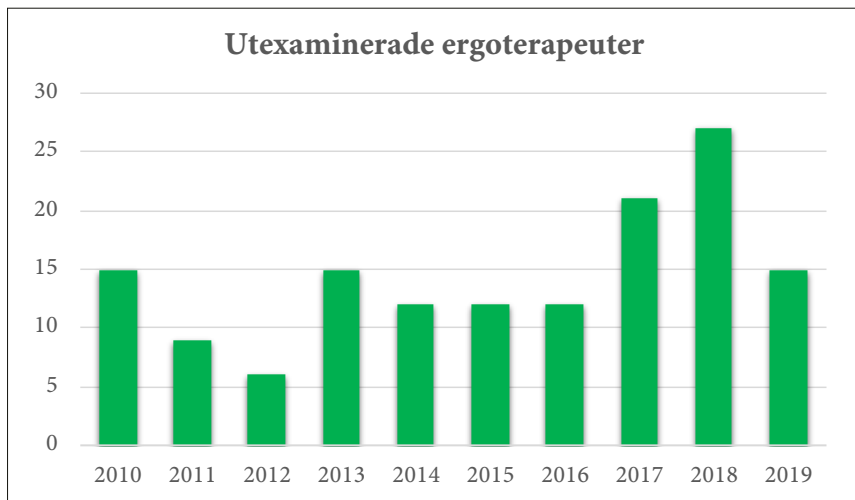
Antalet förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser vid ergoterapiutbildningen vid Yrkeshögskolan Arcada i Helsingfors åren 2015–2020.

Antalet nybörjarplatser har hållits på 20 platser per år och antalet antagna har varierat mellan 15 och 24. Söktrycket var som högst 2015 då det fanns 1,65 sökande per plats. Sedan dess har söktrycket minskat till under en sökande per plats.

Utexaminerade

Antal utexaminerade ergoterapeuter från 2010–2019.

Totalt har det utexaminerats 144 ergoterapeuter på svenska mellan 2010–2019, vilket ger ett genomsnitt på 14 per år.

Yrket är okänt för ungdomar

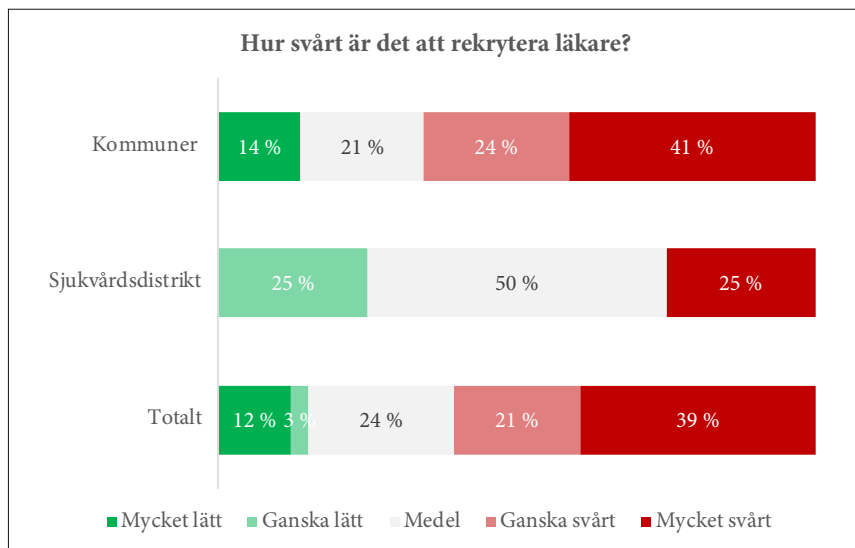
Söktrycket för ergoterapiutbildningen är för lågt även om genomströmningen är relativt jämn, anser Annikki Arola, utbildningsansvarig för ergoterapiutbildningen vid Arcada. Arcada kontaktas med jämna mellanrum från kommunala arbetsgivare gällande marknadsföringen av lediga vakanser för ergoterapeuter. Problemet överlag är att yrket är ganska okänt för ungdomar och behöver marknadsföras mera för att bli ett synligt alternativ, anser Arola.

Slutsatser

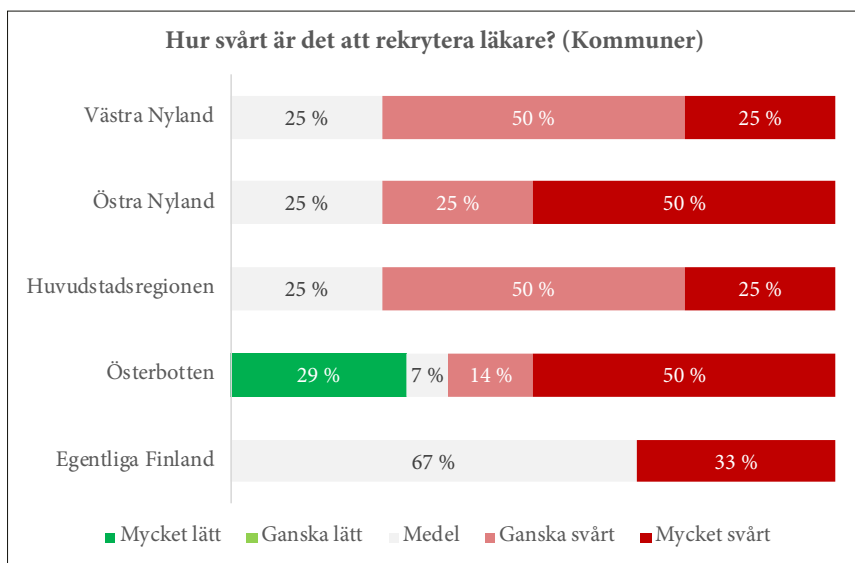
Söktrycket till den svenskspråkiga ergoterapiutbildningen har minskat och ligger på en relativt låg nivå och utbildningslinjen har ungefär en förstahandssökande per studieplats. Arbetsgivarenkäten visar att tillgången till svenskspråkiga ergoterapeuter är utmanande för kommunerna, speciellt i huvudstadsregionen, östra Nyland och Egentliga Finland. Sjukvårdsdistrikten har lättare att rekrytera svenskspråkiga ergoterapeuter än kommunerna.

Läkare

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till läkare

3 av 4 sjukvårdsdistrikt hade inga större svårigheter att rekrytera svenskspråkiga läkare. Av kommunerna svarade 65 procent att det är ganska eller mycket svårt. I hela Svenskfinland svarade hälften av de kommunala arbetsgivarna att det är svårt att rekrytera svenskspråkiga läkare.

I Nyland svarade 3 av 4 kommuner att det är ganska eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga läkare. Kommunerna i Egentliga Finland hade regionalt sett den bästa tillgången till svenskspråkiga läkare, även om det finns kommuner i Österbotten som svarade att de har mycket lätt att rekrytera läkare på svenska. Svaren representerar 29 kommuner och 4 sjukvårdsdistrikt.

Utbildning och behörighet

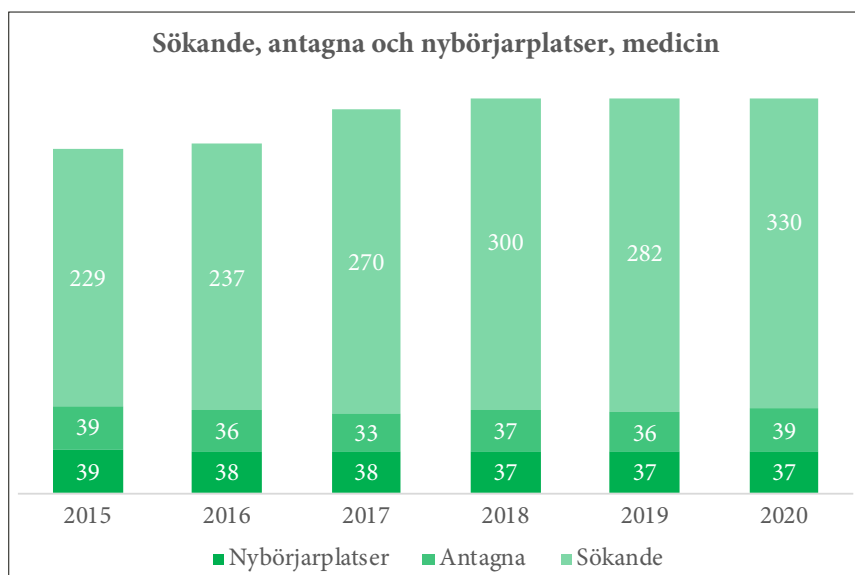
Rätten att utöva läkaryrket kräver en medicine licentiatexamen, efter vilket man kan ansöka om legitimation av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Valvira. Utbildningsprogrammet i medicin ger en medicine licentiatexamen och tar ungefär 6 år att utföra. Läkarstuderande införs i Valviras offentliga informationstjänst (Terhikki) i det skedet då de fått rätt att tillfälligt vara verksamma i en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter. Det finns många olika påbyggnadsutbildningar för läkare som gör det möjligt att specialisera sig på ett visst område, ex. allmänmedicin eller kirurgi. Specialistläkarutbildningen vid Helsingfors universitet räcker fem till sex år och utbildningen sker på finska. Studerande har ändå rätt att skriva tentamen på svenska, eftersom Helsingfors universitet är tvåspråkigt.

Utbildningslinjer på svenska

Helsingfors universitet har en svenskspråkig studielinje i medicin. Till den svenskspråkiga linjen antas högst 5 procent av det totala antalet sökande som antas till läkarutbildningen på nationell nivå. Målet för den svenskspråkiga linjen är att utbilda tillräckligt många läkare med kunskaper i svenska för hela landets behov. Undervisningen vid den svenskspråkiga linjen ges delvis på svenska och delvis på finska.

Antagningsstatistik

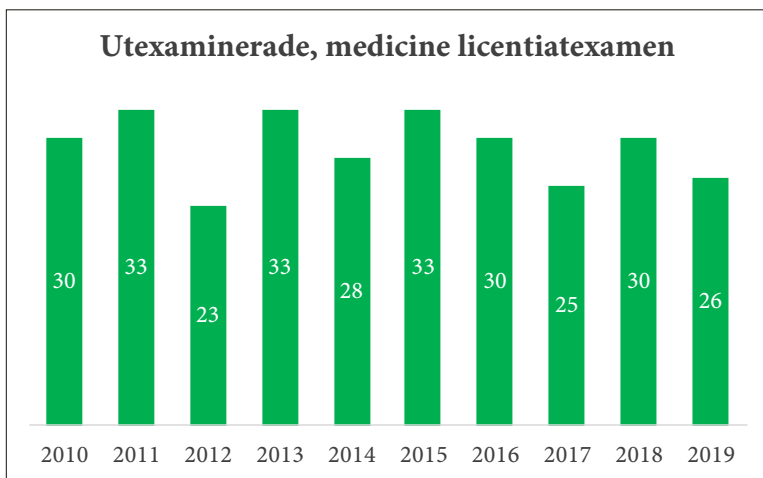
Antal förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser vid den svenskspråkiga utbildningslinjen i medicin vid Helsingfors universitet 2015–2020.

Den svenskspråkiga utbildningslinjen i medicin har haft mellan 37–39 nybörjarplatser mellan 2015–2020. Söktrycket för linjen har under de senaste åren ökat från 5,9 till 8,9 förstahandssökande per nybörjarplats.

Utexaminerade

Antal utexaminerade vid den svenskspråkiga läkarutbildningen vid Helsingfors universitet åren 2010–2019.

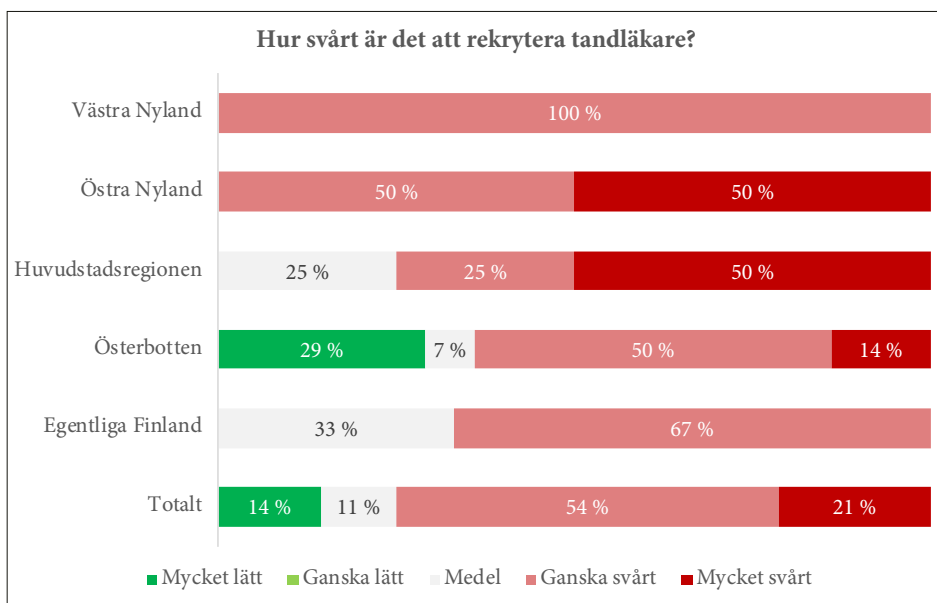
Totalt har det utexaminerats 291 medicine licentiatexamina på svenska mellan 2010–2019.

Slutsatser

Söktrycket till den svenskspråkiga läkarutbildningen i Helsingfors har stigit under de senaste åren och ligger stadigt på en hög nivå. Genomströmningen är relativt jämn och de senaste 10 åren har det i genomsnitt utexaminerats 29 svenskspråkiga läkare per år. Arbetsgivarenkäten visade att svårigheterna att rekrytera svenskspråkiga läkare främst är ett kommunalt problem, medan sjukvårdsdistrikten har det bättre ställt.

Tandläkare

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till tandläkare

Det är svårast att rekrytera svenskspråkiga tandläkare i Nyland, speciellt i östra och västra Nyland, där alla kommuner som svarade uppgav att rekryteringssituationen är ganska eller mycket svår. Situationen är bäst i Egentliga Finland och i Österbotten. I Österbotten är situationen väldigt varierande, och det finns områden där det är ganska eller mycket svårt (64 procent) men också områden där det inte alls är särskilt utmanande att rekrytera svenskspråkiga tandläkare. Om man ser på hela Svenskinland svarade 75 procent att det är svårt eller ganska svårt att rekrytera svenskspråkiga tandläkare. *Svaren representerar 28 kommuner.*

Utbildning och behörighet

Tandläkare är i Finland ett yrke som kräver legitimation. Legitimation för tandläkaryrket beviljas av Valvira, efter att en person avlagt odontologie licentiatexamen. Odontologie licentiatexamen omfattar 300 studiepoäng och utbildningen tar fem år. Som odontologie licentiat får man rätt att utöva yrket som självständig tandläkare efter nio månader av praktiskt arbete. Odontologie studerande införs i Valviras offentliga informationstjänst i det skedet då de fått rätt att tillfälligt vara verksamma i en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter. Specialisttandläkarutbildningen vid Helsingfors universitet tar tre till sex år att utföra och utbildningen sker på finska. Studerande har ändå rätt skriva tentamen på svenska.

Utbildningslinjer på svenska

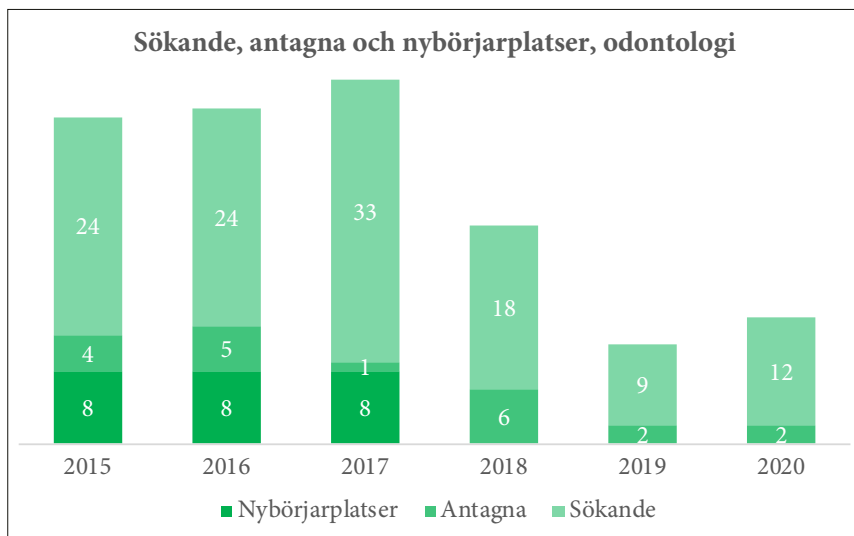
Den svenskspråkig studielinjen i odontologi startade hösten 2011 vid Helsingfors universitet. Helsingfors universitet är den enda platsen i Finland där tandläkare utbildas på svenska. I praktiken ges undervisningen främst på finska även om de svenskspråkiga studenterna erbjuds svensk undervisning i mån av möjlighet. Precis som med läkarutbildningen, antas högst 5 procent av det totala antalet sökande på nationell nivå till den svenskspråkiga utbildningslinjen för tandläkare.

Det svenskspråkiga utbildningsprogrammet i odontologi har inte tagit in nya studerande sedan 2017. Enligt Tiina Paunio, prodekanus med ansvar för undervisning och tvåspråkighetsfrågor, är problemet med den svenskspråkiga utbildningen att det är svårt att hitta kompetent undervisningspersonal som kan undervisa på svenska.

Paunio berättar att universitetet har som mål att utveckla en tvåspråkig, så kallad Tvex-utbildning i utbildningsprogrammet i odontologi. Tvex-utbildningen (tvåspråkig examen) innebär att studerande avlägger en tredjedel av studierna på svenska, en tredjedel på finska och en tredjedel på valbart språk. Man söker först in till utbildningen och efter antagning kan man välja att avlägga en tvåspråkig examen. Att inleda tvåspråkiga studier kräver inga särskilda språkkunskaper utan språkkunskaperna stöds under studiernas gång med hjälp av språkkurser och individuellt språkstöd. För att få examen krävs att man i slutskedet av studierna avlägger ett språkprov i det andra inhemska språket på C1-nivå (avancerad nivå).

Antagningsstatistik

Antal förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser vid den svenskspråkiga utbildningslinjen i odontologi 2015–2017, samt antal förstahandssökande till det finskspråkiga utbildningsprogrammet i odontologi mellan 2018–2020.

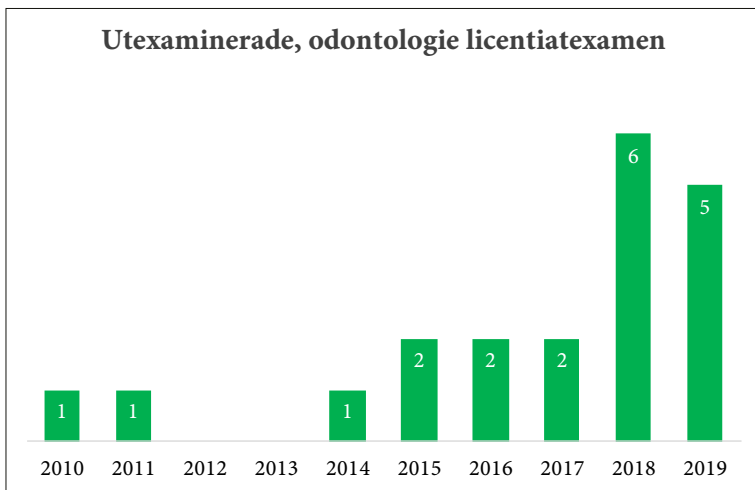

Åren 2015–2017 har söktrycket varierat mellan ungefär 3–4 förstahandssökande per studieplats. Man har antagit betydligt färre nya studerande än det funnits platser för. Efter att antagningen till den svenskspråkiga linjen upphörde (2018) har det fortsättningsvis sökt mellan 9–18 svenskspråkiga till den finskspråkiga linjen, och mellan 2–6 av dem har antagits.

Diagrammet består av statistik över den svenskspråkiga utbildningslinjen i odontologi till och med 2017, då linjen senast hade antagning. Siffrorna för 2018–2020 visar hur många av dem som sökt till den finskspråkiga utbildningslinjen som har svenska som modersmål. Följaktligen är inte antalet nybörjarplatser för 2018–2020 utmärkta, även om den finskspråkiga utbildningslinjen i odontologi vid HU har 50 nybörjarplatser och som diagrammet visar har några av de antagna mellan 2018–2020 varit svenskspråkiga.

Utexaminerade

Antal utexaminerade från den svenskspråkiga tandläkarutbildningen vid Helsingfors universitet åren 2010–2019.

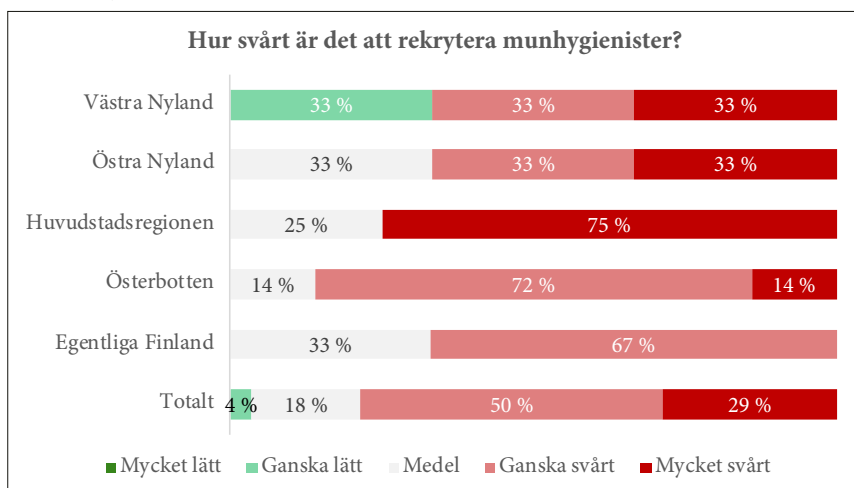
Totalt har det utexaminerats 20 odontologie licentiatexamina på svenska mellan 2010–2019. Den svenskspråkiga studielinjen grundades 2011. Statistiken består av data både från den finsk- och svenskspråkiga studielinjen i odontologi. Den svenska linjen hade sin första utexaminerade 2016, och siffrorna före det gäller studenter med svenska som modersmål som utexaminerats från den finska linjen.

Slutsatser

Den svenskspråkiga tandläkarutbildningen i Helsingfors håller på att förändras från att ha en egen svenskspråkig linje till att erbjuda möjligheten att avlägga en tvåspråkig examen inom ramen för det finskspråkiga utbildningsprogrammet, vilket innebär att det inte sker någon skild antagning för svenskspråkiga. Hur det här kommer att påverka antalet utexaminerade tandläkare på svenska återstår att se. Man ser ändå att antalet svenskspråkiga sökande minskat under de senaste tre åren då det inte funnits någon skild antagning på svenska. Arbetsgivarenkäten visade att ungefär 3 av 4 kommuner upplever att det är svårt att rekrytera svenskspråkiga tandläkare.

Munhygienister

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till munhygienister

Det är överlag svårt för kommunerna att få tag på svenskspråkiga munhygienister. Svårast är rekryteringsläget i huvudstadsregionen och i Österbotten. Svaren representerar 28 kommuner.

Utbildning och behörighet

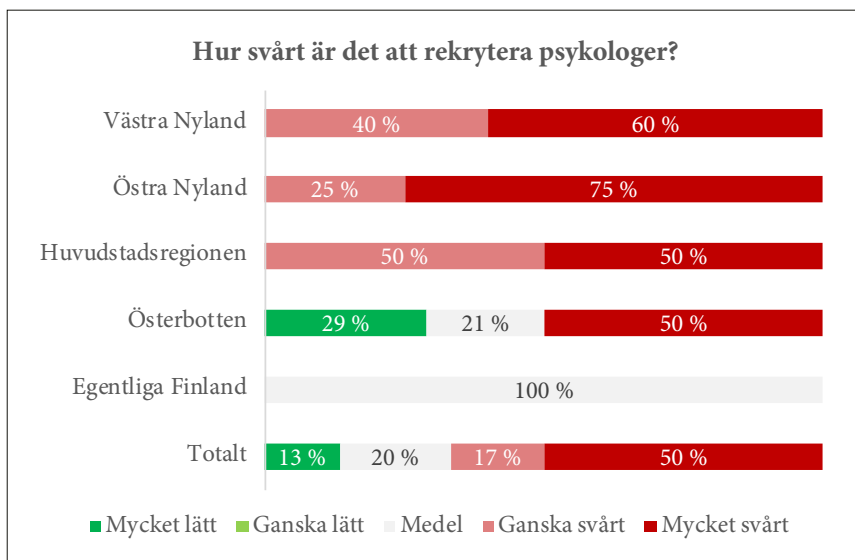
Att jobba som munhygienist kräver legitimation av Valvira. Munhygienistutbildningen är en tredje stadie utbildning som tar cirka 3,5 år att utföra och omfattar 210 studiepoäng. Utbildningen finns på fyra orter, Helsingfors, Åbo, Kuopio och Uleåborg.

Utbildningslinjer på svenska

Det finns ingen munhygienistutbildning på svenska.

Psykologer

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till psykologer

Det är överlag svårt för kommunerna att rekrytera svenskspråkiga psykologer. Rekryteringssituationen är speciellt svår i Nyland, där alla kommuner svarade att det är ganska eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga psykologer. I Österbotten är läget varierande. Kommunerna i Egentliga Finland upplevde inga större svårigheter med att rekrytera svenskspråkiga psykologer. Svaren representerar 30 kommuner.

Utbildning och behörighet

För att få jobba som psykolog i Finland krävs legitimering för yrkesutbildade personer som ges av Valvira. Ansökan om legitimering kan göras då personen avlagt en psykologie magisterexamen. En person som avlagt psykologie magisterexamen har rätt att arbeta som psykolog i 30 dagar efter utexaminering och efter det krävs det att legitimation beviljas av Valvira.

Utbildningen består av psykologie kandidat och magisterexamen som tar sammanlagt 5,5 år att utföra och omfattar 330 studiepoäng.

Utbildningslinjer på svenska

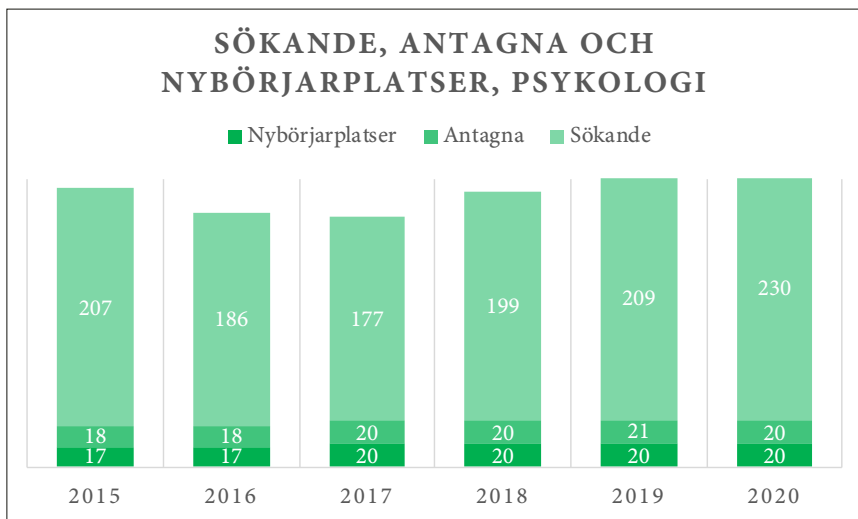
Den enda svenskspråkiga psykologutbildningen finns vid Åbo Akademi (ÅA) i Åbo.

Nybörjarplatser

Regeringen har gett universiteten sammanlagt 2 048 nya nybörjarplatser hösten 2020 och för ÅA:s del innebär det 107 platser. Nybörjarplatserna för psykologutbildningen hålls på samma nivå som tidigare, dvs. 20 nybörjarplatser per år.

Antagningsstatistik

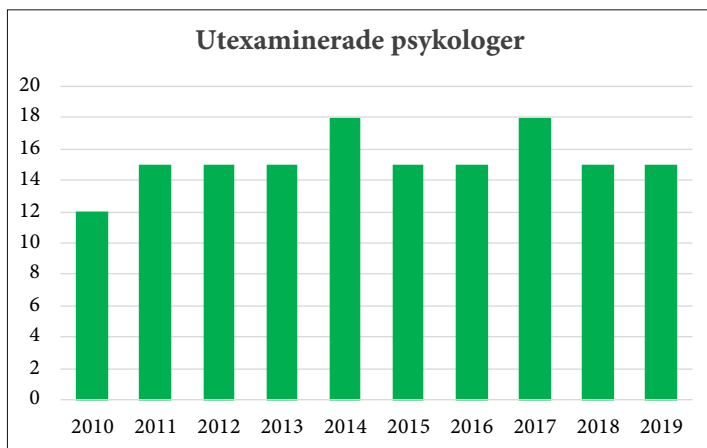
Antal förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser vid psykologiutbildningen vid Åbo Akademi i Åbo 2015–2020.

Söktrycket för ÅA:s psykologutbildningen är ett av landets högsta. Mellan 2015 och 2020 har utbildningen haft 8,9–11,5 sökande per nybörjarplats. Antalet nybörjarplatser har under denna tid höjts från 17 till 20.

Utexaminerade

Antal avlagda psykologie magisterexamina vid ÅA från år 2010–2019.

Totalt har det utexaminerats 153 psykologer på svenska mellan 2010–2019. Mängden har hållits relativt jämn kring 15 utexaminerade per år.

Utbildningsanordnarnas synpunkter

Psykologutbildningen vid ÅA har länge haft ett enormt söktryck med cirka 15 sökande per studieplats, och logopedin är också eftertraktad med cirka fyra sökande per studieplats. Det här betyder ändå inte att det är ändamålsenligt att höja antalet utbildningsplatser, berättar Mikael Lindfelt, Prorektor vid Åbo Akademi.

”För universitetens del är ekvationen inte så entydig att vi enbart kan utgå från antalet studieplatser och arbetsmarknadens ponerade behov. Universiteten är knutna till avtal med Undervisnings- och kulturministeriet, och i de avtalen fastslås bland annat antalet examina som universiteten förväntas bidra med per år och per utbildningsområde. Båda dessa utbildningar är därför dimensionerade i relation till hur många examina ÅA ska bidra med inom de ämnesområden som psykologi och logopedi hör till.”

Även om universitetet har rätt att bestämma om antalet utbildningsplatser, så är det Undervisnings- och kulturministeriet som gör helhetsbedömningen gällande

hur många platser som behövs. Lindfelt vill istället rikta uppmärksamheten mot de kommunala arbetsgivarnas konkurrenskraft.

”Det som oftast faller bort är frågor om hur attraktiva de arbetsplatser är som inte får sökande. Har till exempel skolor och kommuner i offentlig sektor gjort dessa attraktiva, för det finns en konkurrensmarknad där psykologer och logopeders också söker sig till privata sektorn som kanske har bättre arbetsvillkor.”

Psykologförbundet: arbetsgivarnas och arbetstagarnas behov möts inte

Ordförande för Finlands Psykologförbund Annarilla Ahtola har för fram att det inte finns någon egentlig brist på utbildade psykologer och att antalet nybörjarplatser är på en tillräcklig nivå. Enligt Ahtola beror bristen på ett matchningsproblem på arbetsmarknaden.

”Offentliga sektorns arbetsplatser är inte en självklar första arbetsplats på samma sätt som tidigare, utan också den privata sektorn lockar unga psykologer. Dessutom är det svårt att rekrytera både psykologer och andra universitetsutbildade personer långt ifrån universitetsorten.”
(Psykogilehti, 25.6.2020)

Svårt för psykologistuderande att hitta praktikplatser

Magisterstuderandena i psykologi utför en obligatorisk praktikperiod på 5 månader i slutskedet av sina studier. Psykologförbundet ser också en begränsning i antalet praktikplatser, som redan nu är svåra att hitta. Psykologistuderande får en praktiklön i enlighet med minimilönen i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet (AKTA kap. II § 3). Universitetet beviljar delfinansiering för praktikplatsen förutsatt att arbetsgivaren förbinder sig att betala lön åt praktikanterna och arbetsgivaren betalar sedan lön åt praktikanterna. En lösning skulle enligt Psykologförbundet vara att göra den obligatoriska praktikperioden i psykologi till en del av samma statliga finansieringssystem som läkarutbildningen omfattas av.

Katarina Finnilä, praktikansvarig universitetslärare i psykologi vid Åbo Akademi tycker också det är märkligt att psykologernas obligatoriska praktikperiod inte finansieras på samma sätt som läkarutbildningens trots att praktikperioden utgör en lika stor förutsättning för legitimation. Under de senaste tio åren har det blivit betydligt svårare för studerande att hitta praktikplatser på grund av det ekonomiska läget, berättar Finnilä. Svårigheten att hitta praktikplats påverkar studierna såtillvida att vissa studerande är tvungna att lägga om sitt studieschema.

Möjligheterna för ÅA-studerande att få en praktikplats på studieorten är väldigt begränsade eftersom Åbo är den enda staden i landet där det finns två psykologutbildningar (Åbo Akademi och Åbo universitet). De flesta studerande åker därför tillbaka till sin hemort för att utföra sin praktik. Ofta kan studerande vid ÅA jobba både på finska och svenska, vilket innebär en konkurrensfördel på arbetsmarknaden.

Ny nationell databas ska göra det lättare att hitta praktikplats

Svårigheterna med att skaffa praktikplatser är ett nationellt problem och universitetsnätverket för psykologutbildningar (Psykonet) har därför startat en nationell webbportal där arbetsgivarna kan utannonsera praktikplatser. Finnilä påpekar att det är ganska få arbetsgivare som har inbyggt i sin verksamhet att det ska finnas en praktikant. Arbetsgivare som varje år tar praktikanter är till exempel Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt och andra universitetssjukhus. Den vanligaste praktikantplatsen för psykologistuderande är kommunala arbetsgivare. En del söker sig också till privata sektorn, till exempel till rekryteringsfirmor, där det kan vara svårt att se till att praktikanten får utföra tillräckligt mycket klientarbete, som ska ingå i praktiken.

Slutsatser

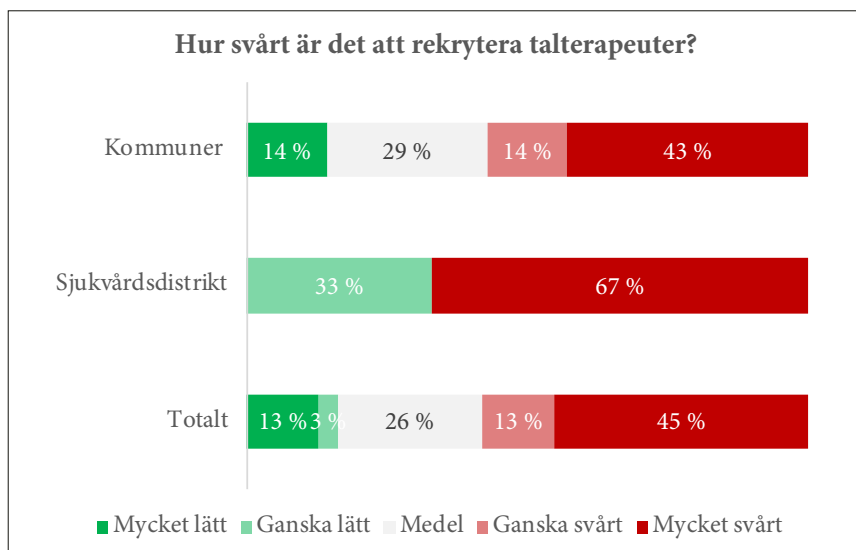
Psykologutbildningen på svenska är den mest populära utbildningen på svenska i Finland. Att höja antalet nybörjarplatser och anta flera studerande är ändå inte ändamålsenligt med tanke på arbetsmarknaden, anser Åbo Akademi. Även om ÅA tilldelades tilläggsfinansiering för nybörjarplatser år 2020 och 2021, valde man att inte lägga till platser vid psykologutbildningen.

Genomströmningen av psykologer har hållits på en jämn nivå och de senaste 10 åren har det i genomsnitt utexaminerats 15 svenskspråkiga psykologer per år. Kommunerna i Egentliga Finland har en god tillgång till svenskspråkiga psykologer. I Nyland är situationen betydligt mera utmanande. Där svarade alla kommuner att de har ganska eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga psykologer.

Enligt Psykologförbundet förlorar offentliga sektorns arbetsgivare i konkurrensen med de privata. En del av problemet är att många arbetsgivare inte har råd att anställa praktikanter. De flesta studerande utför sin praktikperiod på en annan ort än Åbo och ofta åker de tillbaka till sin hemort för att utföra praktik. Det här kan vara en bidragande orsak till att till exempel Österbotten har en god tillgång till psykologer.

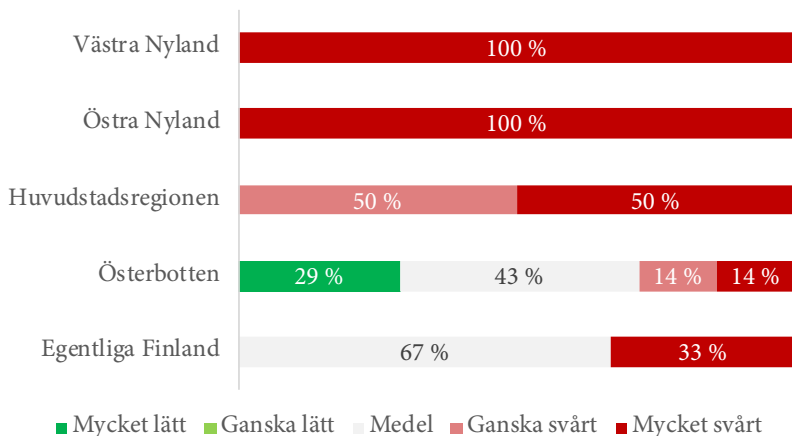
Talterapeuter

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till talterapeuter

HUS var det enda sjukvårdsdistriktet som inte hade svårt att rekrytera svenskspråkiga talterapeuter. 58 procent av de kommunala arbetsgivarna svarade att det är ganska svårt eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga talterapeuter.

Hur svårt är det att rekrytera talterapeuter?

Kommunernas tillgång till svenskspråkiga talterapeuter är mycket varierande i Svenskfinland. Svårast är situationen för de nyländska kommunerna, speciellt i västra och östra Nyland, där alla kommuner som svarade upplevde att det är mycket svårt att få tag på svenskspråkiga talterapeuter. I Österbotten är situationen väldigt varierande och i Egentliga Finland är situationen överlag god, även om där också ställvis finns rekryteringssvårigheter. *Svaren representerar 28 kommuner och 3 sjukvårdsdistrikt.*

Utbildning och behörighet

Endast en legitimerad yrkesutbildad person får jobba som talterapeut. För att få jobba som talterapeut krävs det att personen avlagt en filosofie magisterexamen i logopedi. Legitimation för yrket beviljas av Valvira på basis av ansökan efter utexaminering. Utbildningen består av en kandidatexamen i humanistiska vetenskaper (180 studiepoäng) och en filosofie magisterexamen (120 studiepoäng). Utbildningen tar sammanlagt 5 år att utföra.

Utbildningslinjer på svenska

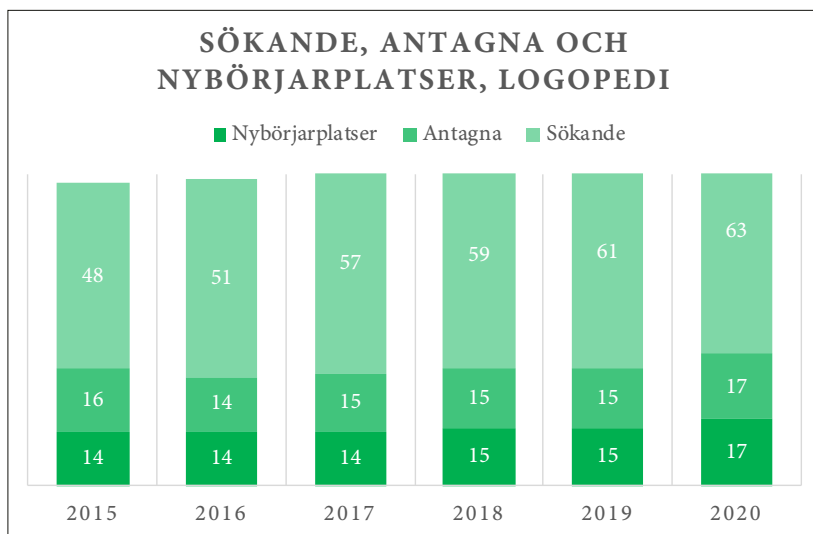
Den svenskspråkiga utbildningslinjen i logopedi finns vid Åbo Akademi i Åbo. Ämnet har funnits vid ÅA sedan år 2005.

Nybörjarplatser

Regeringen har beviljat universiteten sammanlagt 2 048 nya nybörjarplatser för hösten 2020 och för ÅA:s del innebär det 107 platser. Logopedutbildningen får tre extraplatser för 2020 (17 platser) och ytterligare tre för 2021 (20 platser). Det är frågan om en tidsbunden satsning.

Antagningsstatistik

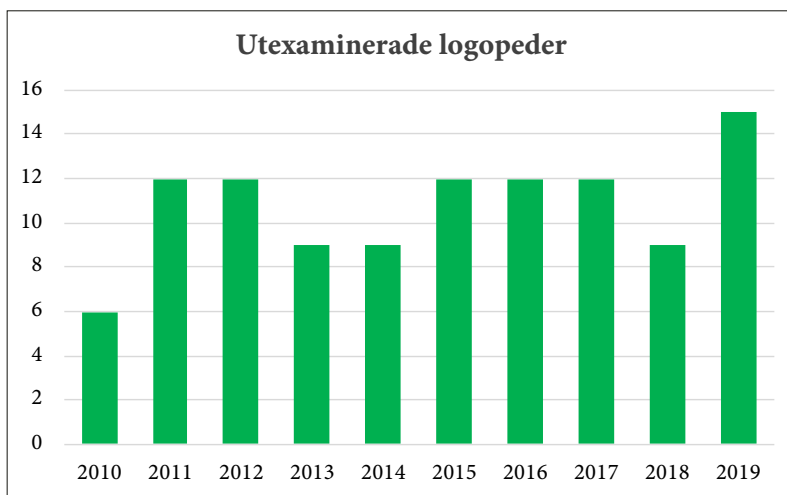
Antal förstahandssökande, antagna och nybörjarplatser vid logopediutbildningen vid Åbo Akademi i Åbo 2015–2020.

Antalet förstahandssökande har ökat varje år mellan år 2015 och 2020. Man har i stort sett antagit lika många sökande som det funnits nybörjarplatser för. Nybörjarplatsernas antal har ökat från 14 till 15 platser (2018), och i år har antalet nybörjarplatser utökats till 17 platser.

Utexaminerade

Antal utexaminerade logopeder vid ÅA från år 2010–2019.

Totalt har det utexaminerats 108 logopeder på svenska mellan 2010–2019, vilket ger ett genomsnitt på 11 per år.

Talterapeuter blir snabbt rekryterade

Logopedistuderande utför två korta praktikperioder under kandidatstudierna och två under magisterstudierna. Dessutom ingår en fyra månader lång praktikperiod i slutet av studierna som är avlönad, precis som för psykologistuderande. Viveka Lyberg Åhlander, professor i logopedi vid Åbo Akademi, har inte fått höra att studerande skulle ha några större svårigheter med att få praktikplats för den långa praktikperioden. För de korta praktikperioderna samarbetar ÅA med Åbo stads daghem och hälsovårdscentraler som skickar klienter till universitetet. Nackdelen med systemet är att det är svårt att garantera att studerandena får möta specifika klientgrupper. När det gäller den långa praktikperioden lyckas studerandena oftast ordna praktikplats på egen hand.

Psykologutbildningen har nyligen startat en webbportal där arbetsgivare kan utanonsa praktikplatser. Lyberg Åhlander har tidigare jobbat vid Lunds universitet och enligt hennes erfarenhet är webbportaler inte alla gånger är det bästa alternativet, eftersom det krävs en personlig kontakt till praktikplatserna.

”Ska man ha en sådan här portal så krävs det en person som har direkt kontakt med de olika praktikplatserna, för annars blir det totalt automatiserat och det fungerar väldigt mycket sämre.”

Från universitetets håll har man märkt av att allt fler blir rekryterade av privata arbetsgivare strax efter utexaminering.

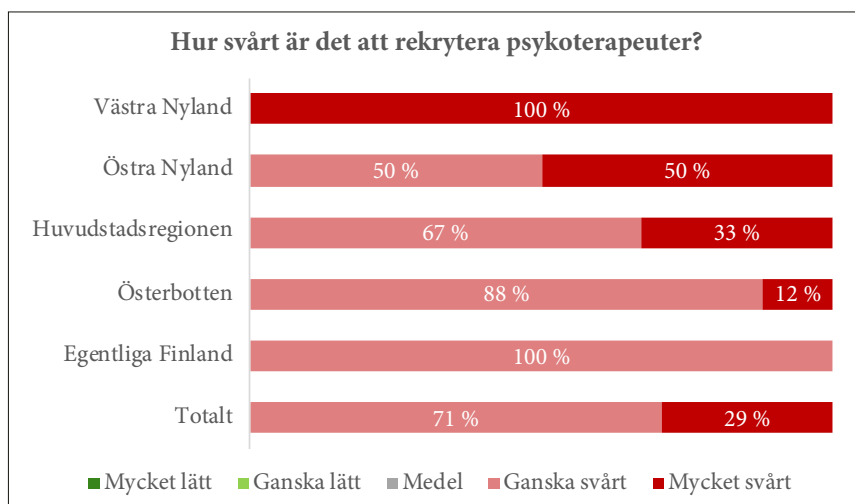
”Det är en fördel att de får jobb snabbt, men samtidigt är det ofta krävande arbetsplatser, och det som vi ser som väldigt viktigt när man kommer ut i arbetslivet är att man får fortsatt handledning och inte bara hamnar i att producera pinnar i statistiken.”

Slutsatser

Söktrycket till logopedutbildningen i Åbo är högt och genomströmningen relativt jämn. Under de senaste 10 åren har det i genomsnitt utexaminerats 11 svenskspråkiga logopeder per år. Antalet nybörjarplatser till logopedutbildningen har utökats tillfälligt för 2020 och 2021. Tillgången till svenskspråkiga talterapeuter är bäst i Egentliga Finland, dvs. i regionen där utbildningen är belägen. Det är överlag utmanande för kommunerna att rekrytera talterapeuter och svårast är situationen i Nyland, speciellt i västra och östra Nyland. Bland sjukvårdsdistrikten skiljde sig HUS ur mängden, som svarade att det var ganska lätt att rekrytera svenskspråkiga talterapeuter.

Psyko­terapeu­ter

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till psyko­terapeu­ter

Det är svårt eller mycket svårt att rekrytera svenskspråkiga psyko­terapeu­ter i hela Svenskfinland. Svaren representerar 15 kommuner och 2 sjukvårdsdistrikt.

Utbildning och behörighet

Psyko­terapeu­t är en skyddad yrkesbeteckning som kräver psyko­terapeu­tu­tu­bi­ldning vid ett universitet eller sådan psyko­terapi­u­tu­bi­ldning ordnat tillsammans med en annan utbildningsorganisation. Utbildningen är en kompletterande utbildning som är jämförbar med påbyggnadsutbildning för yrkespersoner inom hälso- och sjukvården. Utbildningen kräver minst två års yrkeserfarenhet inom mentalvården eller motsvarande, samt en lämplig utbildning inom hälso- och socialvården som grund. Sedan 2012 är det universiteten som ansvarar för psyko­terapi­u­tu­bi­ldningen.

Utbildningslinjer på svenska

Finlands Svenska Psykoterapiförening är den enda aktören som utbildar svenskspråkiga psykoterapeuter, vilket sker i samarbete med Helsingfors universitet. Föreningen planerar att ordna en psykodynamisk psykoterapeututbildning på svenska i samarbete med Helsingfors universitet som börjar år 2022. Utbildningen räcker 4 år. I januari 2020 startade en 1,5 årig introducerande utbildning i psykoterapi för personer som redan har en utbildning i till exempel socialt arbete eller sjukvård, och som behöver avlägga tilläggsstudier i psykologi för att kunna söka till psykoterapeututbildningen.

Det har inte ordnats någon psykoterapiutbildning på svenska på över tio år på grund av lågt intresse. Till det planerade utbildningsprogrammet antas 8–14 studerande, men det är i nuläget oklart huruvida utbildningen blir av.

Utexaminerade

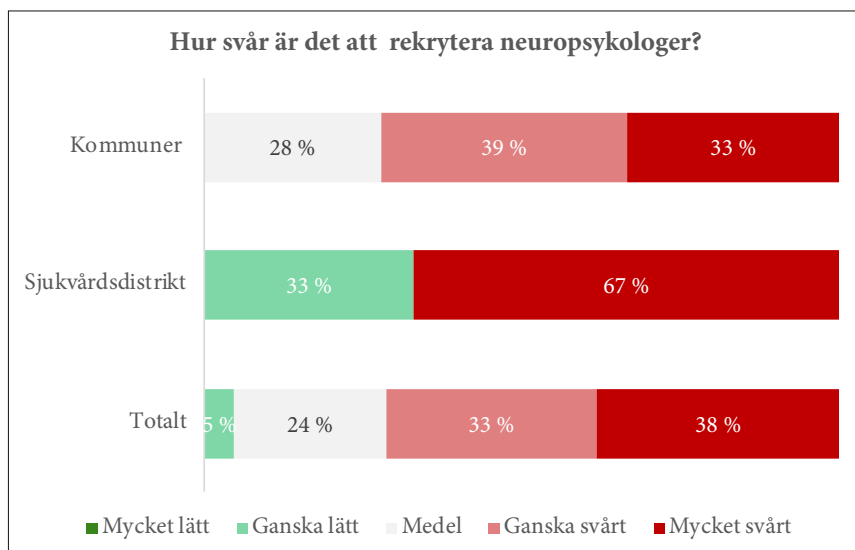
Under sin verksamhet har Finlands Svenska Psykoterapiförening utbildat ett åttiototal svenskspråkiga psykoterapeuter. Utbildningen inleddes 1984.

Dyr utbildning

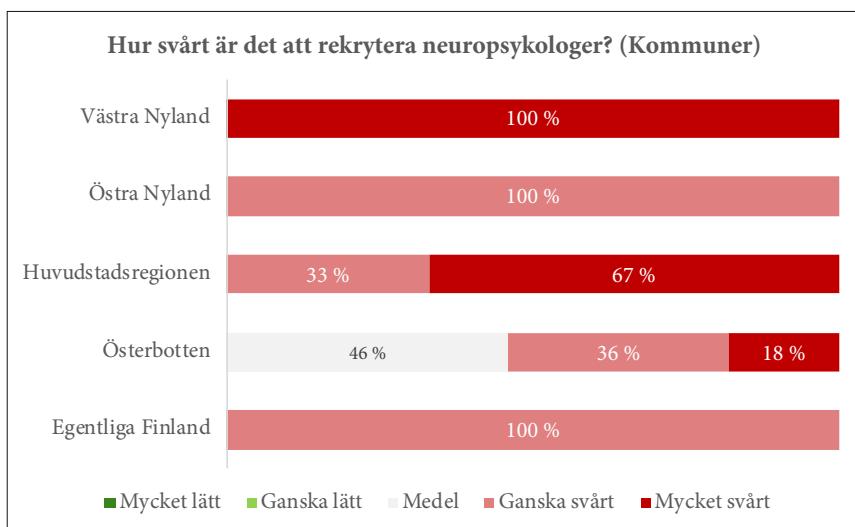
Studerandena står själva för utbildningens kostnader. Numera kan det kosta från 30 000 till 50 000 euro. I en intervju för Svenska Yle (13.7.2019) säger Camilla Renlund, ordförande för Finlands Svenska Psykoterapiförening, att utbildningen inte lockat tillräckligt många sökande på grund av att den är dyr och tar länge att utföra. En billigare utbildning kunde möjligtvis förbättra situationen och Renlund tycker att utbildningen borde klassas som en specialiseringsutbildning, istället för en kompletteringsutbildning. Då skulle kostnaderna istället bäras upp av staten på samma sätt som för specialistläkarutbildningen.

Neuropsykologer

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till neuropsykologer

De kommunala arbetsgivarna har överlag svårt att rekrytera svenskspråkiga neuropsykologer. Undantaget är Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, som svarade att det är ganska lätt att rekrytera svenskspråkiga neuropsykologer.

På regionnivå ser man att rekryteringen av svenskspråkiga neuropsykologer är mest utmanande i västra Nyland och i huvudstadsregionen, medan det i Österbotten finns kommuner där läget är tillfredställande. *Svaren representerar 18 kommuner och 3 sjukvårdsdistrikt.*

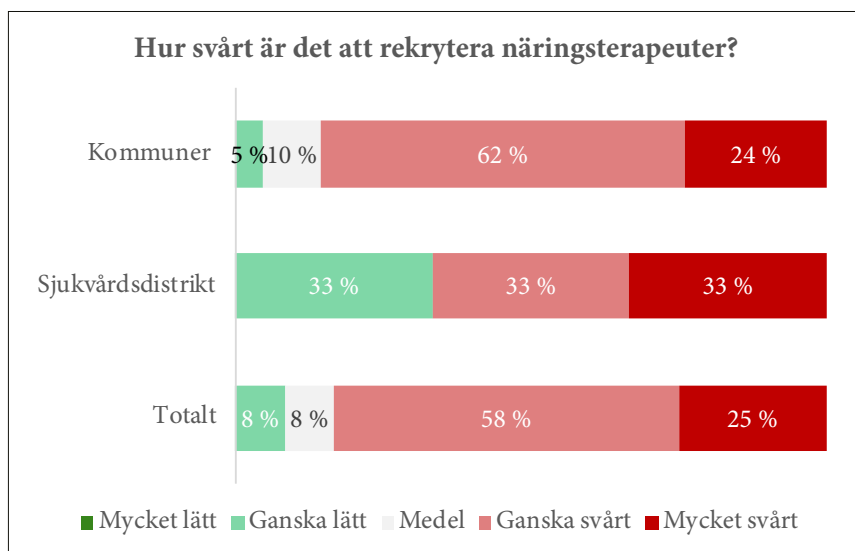
Utbildning och behörighet

En legitimerad psykolog kan utföra en yrkesinriktad påbyggnadsutbildning på universitetsnivå som är avgiftsbelagd. Dessa så kallade specialistpsykologutbildningar ordnas inom fem olika specialområden via ett samarbete mellan olika universitet (universitetsnätverket Psykonet). Helsingfors Universitet ansvarar för specialistpsykologutbildningen i neuropsykologi. Utbildningen ger kompetens att utöva yrket som klinisk neuropsykolog inom hälso- och sjukvården och tar cirka tre år att utföra (70 studiepoäng). Utbildningen sker vid sidan av arbetet som så kallad flerformsutbildning och utbildningen kostar totalt 8400 euro (120e/studiepoäng).

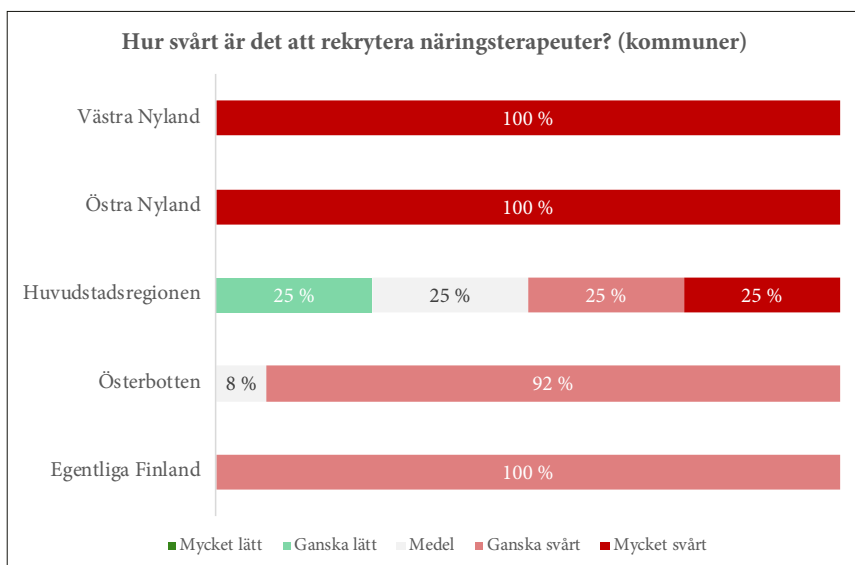
För närvarande pågår ett finskspråkigt utbildningsprogram i neuropsykologi för åren 2019–2022 vid Helsingfors universitet. Utbildningen hade en allmän kvot på 37 platser och 13 utbildningsplatser för doktorander.

Näringsterapeuter

De kommunala arbetsgivarnas tillgång till näringsterapeuter

Tillgången till svenskspråkiga näringsterapeuter är överlag mycket utmanande. Bland sjukvårdsdistrikten svarade ändå ett, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, att det är ganska lätt att få tag på svenskspråkiga näringsterapeuter.

På regionnivå ser man att rekryteringen av svenskspråkiga näringsterapeuter är mest utmanande i västra Nyland och östra Nyland. Svaren representerar 21 kommuner och 3 sjukvårdsdistrikt.

Utbildning och behörighet

I Finland är näringsterapeut, eller dietist, ett yrke som kräver legitimation av Valvira. För att kunna ansöka om legitimation krävs en högre högskoleexamen (magister i hälsovetenskaper) som kan avläggas vid Östra Finlands universitet i Kuopio (klinisk nutrition). Tidigare var det möjligt att bli legitimerad näringsterapeut efter magisterstudier i näringslära vid Helsingfors universitet.

Utbildningslinjer på svenska

Det finns ingen utbildning på svenska för näringsterapeuter i Finland.

Utbildningspolitiska observationer

Regionala skillnader

Inom Svenskfinland finns det stora regionala skillnader när det gäller hur stor andel av de studerande som söker sig till yrkesutbildningen. I Österbotten är det betydligt vanligare att ungdomarna väljer en yrkesutbildning, medan det i Södra Finland är vanligare att ungdomarna väljer gymnasieutbildning. De senaste åren har i genomsnitt ca 40 procent av dem som sökt till en svenskspråkig utbildning på andra stadiet sökt till en yrkesutbildning. Området för hälsovård och välfärd är ett av de utbildningsområden som fått flest nya studerande för yrkesinriktade grundexamina mellan 2016–2018. Utbildningsstyrelsens statistik över antal nya studerande för yrkesinriktade grundexamina visar att flest nya studerande på svenska finns i Österbotten.

Systemet med förstagångssökande

Den gemensamma ansökan ändrades våren 2016 så att högskolorna är skyldiga att reservera en del av utbildningsplatserna till personer som söker till en högskola för första gången. Målet med kvoten för förstagångssökande har varit att garantera en utbildningsplats till personer som aldrig tidigare har studerat vid en högskola. För universitetens del har systemet lett till att en större andel förstagångssökande (+10 procent) fått en studieplats år 2015–2018. I yrkeshögskolorna är förändringen liten (+2 procent), och hos dem var andelen förstagångssökande redan tidigare betydligt högre än vid universiteten. Ökningen vid universiteten gäller främst personer över 20 år och vid yrkeshögskolorna ser man att andelen sökande under 20 år som tar emot en plats har minskat och över 20-åringar har ökat. De här observationerna har gjorts av Ilmari Hyvönen, undervisningsråd vid undervisnings- och kulturministeriet.

DEL 3:

PLACERING I ARBETSLIVET

Den tredje delen av utredningen samlar tillgänglig information om de utexaminerades placering i arbetslivet. Informationskällor är Institutet för hälsa och välfärd (THL), Vipunen, utbildningsanordnarna, fackförbund och övriga utredningar.

Nyutexaminerades placering i arbetslivet

- Regional spridning bland de sysselsatta
- Fördelning mellan offentliga och privata sektorn
- Hur många jobbar utomlands?

Nyutexaminerades placering i arbetslivet

Data om nyutexaminerades placering i arbetslivet finns på utbildningsförvaltningens webbtjänst för två år (utexaminerade 2013 och 2014). Karriäruppföljningsenkäterna som utgör grunden för den här statistiken har en låg svarsprocent (under 30 procent). Det är svårt att dra några slutsatser utgående från siffrorna över svenskspråkiga, eftersom antalet svarande är så pass få att de står utskrivna som ”under 5”. Helsingfors universitet och Åbo Akademi utför egna enkäter, men utmaningen med låga svarsprocenter gäller också för dem. Yrkeshögskolan Arcada deltar i ett nytt nätverk av yrkeshögskolor som ska göra karriäruppföljning från och med 2021.

Ett år efter examen

Region	Arcada	Novia (Åbo)	Novia (Vasa)	Axxell	YA
Nyland	144	36	9	51	<5
Österbotten	18	13	133	<5	123
Egentliga Finland	6	48	-	33	
Åland	6	12	<5	<5	<5
Flyttat utomlands	15	<5	9	<5	<5
Totalt	174	111	150	90	132
Sysselsatta inom samma region	74 %	43 %	89 %		93 %

Vipunen: Regional spridning bland sysselsatta alumner ett år efter examen inom branschen Hälsa- och välfärd: utexaminerade år 2017.

Den regionala spridningen bland sysselsatta alumner ett år efter examen är störst bland dem som utexaminerats från Novia i Åbo. Under hälften av alla utexaminerade (43 procent) stannar inom Egentliga Finland, och många får också jobb i Nyland, Österbotten och på Åland. Nyutexaminerade från Arcada i Helsingfors och Novia i Vasa får i högre grad sitt första jobb i samma region som de har gått sin utbildning. Nyutexaminerade från Yrkesakademin i Österbotten blir i hög grad sysselsatta i Österbotten (93 procent), medan de som blivit färdiga från Axxell får jobb både i Nyland och i Egentliga Finland (utbildningsorter Karis, Pargas, Åbo). Andelen som flyttar utomlands inom ett år efter utexaminering är högst bland dem som studerat vid Arcada i Helsingfors och Novia i Vasa.

Regional spridning bland de sysselsatta

Utbildningsförvaltningens statistiktjänsts sysselsättningsstatistik visar 18 år fyllda personers yrke enligt huvudsakligt arbete. Uppgifterna samlas in från flera olika källor, bland annat från arbetsgivarorganisationernas, statens och kommunernas anställningsregister, lönestatistik och genom insamling av företagsuppgifter. Uppgifterna ger en riktigande bild av hur många svenskspråkiga som jobbar inom social- och hälsovårdsbranschen i Svenskfinland enligt sjukvårdsdistrikt.

Yrkesgrupp	Nyland	%	Egentliga Finland	%..	Österbotten	%.	Totalt
Närvårdare	8 343	47 %	1 689	10 %	7 638	43 %	17670
Sjukskötare	999	42 %	237	10 %	1140	48 %	2376
Hälsovårdare	240	45 %	57	11 %	240	45 %	537
Socionomer	4386	48 %	876	9 %	3960	43 %	9222
Socialarbetare	567	65 %	69	8 %	237	27 %	873
Fysioterapeuter	234	55 %	45	11 %	144	34 %	423
Ergoterapeuter	57	50 %	12	11 %	45	39 %	114
Läkare	501	70 %	63	9 %	155	22 %	719
Tandläkare	63	47 %	9	7 %	61	46 %	133
Munhygienister	18		< 5		16		35-40

De sysselsatta enligt näringsgren, yrkesgrupp och utbildning. Statistikår: 2017.

Modersmål: svenska.

*Österbotten består av siffror för Österbotten och Mellersta Österbotten.

31.12.2018 fanns det 246 815 svenskspråkiga i dessa tre landskap. Fördelningen mellan landskapen är följande: Nyland: 128 098 (51,9 procent), Österbotten: 95 311 (38,6 procent), Egentliga Finland: 23 406 (9,5 procent). Den svenskspråkiga befolkningens regionala fördelning skiljer sig märkbart från fördelningen av yrkesgrupperna *läkare* och *socialarbetare*. 70 procent av de svenskspråkiga läkarna och 65 procent av socialarbetarna arbetar i Nyland. Sjukskötare är den enda yrkesgruppen som det finns fler av i Österbotten (48 procent) än i Nyland (42 procent). Fördelningen mellan regionerna är jämn för hälsovårdare (Nyland 45 procent, Österbotten 45 procent) och tandläkare (Nyland 47 procent, Österbotten 46 procent).

Jobbar de i kommuner eller inom privata sektorn?

Fördelningen mellan regioner

Utbildningsförvaltningens uppgifter om sysselsatta 2017 visar regionala skillnader i personalfördelningen mellan den privata och offentliga sektorn. Observera att statistiken inte innehåller uppgifter om hur många som jobbar inom tredje sektorn. Uppgifterna visar endast fördelningen mellan privat och kommunalt anställda.

Hälsö- och sjukvårdstjänster	Nyland	Egentliga Finland	Österbotten	Mellersta Österbotten
Privat %	20 %	17 %	15 %	8 %
Kommunalt %	80 %	83 %	85 %	92 %

Landskap där arbetsstället finns och näringsgren. Statistikår: 2017.

Modersmål: svenska. Kategori: hälsa och välfärd.

Andelen svenskspråkig social- och hälsovårdspersonal som arbetar inom den kommunala sektorn i förhållande till den privata sektorn är högst i Mellersta Österbotten (92 procent) och lägst i Nyland (80 procent).

Fördelning inom yrkesgrupperna

THL:s data om placering i arbetslivet från 2014.

Yrkesgrupp	Offentlig	Privat	Organisationer
Sjukskötare	87 %	9 %	3 %
Läkare	77 %	20 %	2 %
Hälsovårdare	76 %	20 %	4 %
Psykologer	69 %	27 %	5 %
Närvårdare	65 %	23 %	12 %
Socialarbetare	64 %	15 %	21 %
Munhygienister	61 %	37 %	2 %
Tandläkare	59 %	39 %	2 %
Socionomer	54 %	25 %	11 %
Fysioterapeuter	41 %	53 %	6 %
Taltrapeuter	35 %	49 %	16 %
Psykoterapeuter	32 %	59 %	7 %

Källa: THL: Utbildningsbeteckningar för social- och hälsovårdstjänsterna enligt arbetsgivarens rättsliga form, kön, ursprung och medborgarskap (2014). Tabellen har kompletterats med talterapeutförbundets uppgifter, samt undersökningar av Landgrén (2019, socionomer) och Valkonen m.fl. (2011, psykoterapeuter).

Sjukskötare är den yrkesgrupp som oftast jobbar inom den offentliga sektorn, efterföljt av läkare och hälsovårdare. Andelen som jobbar inom privata sektorn är högst bland psykoterapeuter, talterapeuter och fysioterapeuter. Socialarbetare är den yrkesgrupp som oftast jobbar inom tredje sektorn.

Under 2000-talet har antalet anställda inom socialvården ökat snabbare inom privata och tredje sektorn än inom den offentliga sektorn. År 2014 arbetade redan en tredjedel av personalen inom socialvården inom den privata sektorn. Av personalen inom hälso- och sjukvården arbetade 22 procent år 2014 inom den privata sektorn, medan motsvarande andel år 2000 var 17 procent (THL, nationell statistik, 2014*).

*THL:s omfattande rapporter om kommunernas personalresurser håller på att uppdateras med tanke på GDPR-regler och den nyaste översikten är från 2014.

Hur många jobbar i andra nordiska länder?

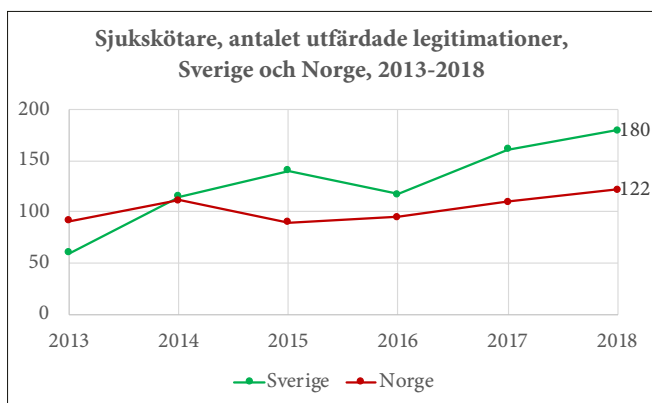
För att kunna arbeta inom social- och hälsovården i Sverige krävs legitimation som utfärdas av svenska Socialstyrelsen, och i Norge så kallad 'autorisasjon', som utfärdas av motsvarande myndighet, Helsedirektoratet. Svenska Socialstyrelsens databas innehåller information om antal utfärdade legitimationer till hälso- och sjukvårdspersonal efter år och utbildningsland. Uppgifterna baserar sig på Socialstyrelsens registerdata om yrkeslegitimationer. De färskaste uppgifterna är från 2018.

Utfärdad legitimation	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Sjuksköterska	60	115	140	117	161	180	773
Läkare	19	20	13	11	34	12	109
Barnmorska		11	13	10	22	15	71
Fysioterapeut	8	14	13	7	9	10	61
Psykolog	4		5		4	7	20

I Norge finns motsvarande uppgifter att tillgå i *Helsedirektoratets* statistikdatabas.

Utfärdade legitimationer	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Sjuksköterska	91	111	90	95	110	122	619
Närvårdare	18	18	19	23	27	37	142
Läkare	4	5	5	9	2	5	30
Barnmorska	4	8	4	5	8	4	33
Fysioterapeut		3		2	7	5	17
Tandläkare	5		1	1		2	9

Den klart största yrkesgruppen som arbetar i Sverige eller Norge är sjukskötare. Antalet utfärdade legitimationer har ökat stadigt både i Sverige och Norge, även om ökningen har varit betydligt större i Sverige, där antalet ökat tredubbelt under fem års tid.

Den näst största yrkesgruppen i Norge är närvårdare och trenden är tydligt stigande, eftersom antalet har fördubblats på fem års tid. Närvårdare finns inte med i Socialstyrelsens statistik. I Sverige motsvaras närvårdaryrket i stort sett av titeln *undersköterska* och det krävs ingen legitimation för att jobba som undersköterska i Sverige. Enligt THL:s statistik (se nedan) är närvårdare ändå den största gruppen som befinner sig utomlands efter sjukskötare, vilket pekar på att det också finns en hel del finländska närvårdare i Sverige.

Samma yrkesgrupper toppar Sveriges och Norges statistik i samma storleksordning, dvs. sjukskötare, läkare, barnmorskor och fysioterapeuter (närvårdare fattas i den svenska statistiken).

Nationell statistik

Institutet för Hälsa och Välfärd (THL) statistik gäller 2018 och visar endast det sammanlagda antalet legitimerade vårdarbetare som befinner sig utomlands.

Yrke	Utomlands
Närvårdare	1375
Sjukskötare*	1023
Läkare	351
Fysioterapeuter	179
Hälsovårdare	140
Socionomer	103

*Sjukskötare avser både sjukskötare, hälsovårdare och barnmorskor.

Källa: THL (2018)

Enligt THL:s statistik är närvårdare och sjukskötare de yrkesgrupper varav flest jobbar utomlands. Efter det kommer läkare, fysioterapeuter och hälsovårdare och socionomer. Sverige är det land där flest finländska sjukskötare jobbar. På andra plats kommer Norge, följt av Storbritannien, Schweiz, USA och Tyskland. Det som kan tyckas överraskande om man bara ser på Socialstyrelsens och HelseDirektoratets uppgifter för 2013–2018 är att trenden för sjukskötare i dessa två nordiska länder de facto varit sjunkande på längre sikt. Enligt THL har antalet sjukskötare som befinner sig i Sverige minskat från 1620 till 1308 mellan år 2000 och 2015. Detsamma gäller för Norge där det år 2000 fanns 795 sjukskötare, och 2015 fanns det 562.

Rekrytering av svenskspråkiga vårdstuderande

Novia ordnar rekryteringsdagar två gånger per år, på hösten och våren. Novia i Vasa berättar att de förutom finska företag, har haft svenska och norska företag på sina rekryteringsmässor, och även från Åland. Från Sverige har de bland annat kommit från Dalarna, Karolinska Institutet, Uppsala och Norrbotten. Från Norge har de kommit från Nordnorge och från Oslotrakterna. På Arcadas nätverksmessa ser situationen liknande ut. Både svenska regioner och sjukhus har deltagit, samt ett rekryteringsföretag från Norge. Ålands hälso- och sjukvård har också deltagit.

Företag som verkar i Norden

Oftast anställs finländsk social- och hälsovårdspersonal via rekryteringsbolag som förmedlar dem direkt till kommuner och landsting. Bemanningsföretaget Dedicare är en av de största på marknaden, som förmedlar vårdpersonal både i Sverige, Norge, Danmark och Finland. Anställningarna via bemanningsföretagen är oftast vikariat.

KÄLLFÖRTECKNING

Information och statistik om utbildningslinjerna

Axxell, www.axxell.fi

Finlands Svenska Psykoterapiförening rf, www.psykoterapiutbildning.fi

Helsingfors universitet, www.helsinki.fi

Studieinfo, www.studieinfo.fi

Svenska social- och kommunalhögskolan, www.helsinki.fi/sv/svenska-social-och-kommunalhogskolan

Undervisnings- och kulturministeriet, www.minedu.fi

Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen, www.vipunen.fi

Utbildningsstyrelsen, www.oph.fi

Yrkesakademin i Österbotten, www.yrkesakademin.fi

Yrkeshögskolan Arcada, www.arcada.fi

Yrkeshögskolan Novia, www.novia.fi

Åbo akademi, www.abo.fi

Information och statistik om yrken inom social- och hälsovården

Finlands Psykologförbund, www.psykologiliitto.fi

Helsedirektoratet (Norge), www.helsedirektoratet.no

Institutet för hälsa och välfärd (THL), www.thl.fi

Sairaanhoitajat, www.sairaanhoitajat.fi

Socialstyrelsen (Sverige), www.socialstyrelsen.se

Talentia, www.talentia.fi

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira),
www.valvira.fi

Yrkesinfo, www.ammattinetti.fi

Utredningar, rapporter och examensarbeten

Mot nya utmaningar – Arbetslivets roll i svenskspråkig yrkesutbildning, Carola Bryggman, Svenska kulturfonden, 2018, https://www.kulturfonden.fi/wp-content/uploads/2018/01/Mot_nya_utmaningar2018_webb.pdf

Finlandssvenska vårdstuderandes självuppskattade hälsa, Daniela Grundström, Yrkeshögskolan Arcada, 2018 <https://www.theseus.fi/handle/10024/156706?show=full>

Hur kan man ge en positiv inblick i sjukskötarens yrke?, Marco Dias, Christina Juslin, Maria Nyström, Yrkeshögskolan Novia, 2020 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/338951/Nystrom_Maria%2CDias_Marco%2CJuslin_Christina.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Sosiaalihuollon Ammattihenkilöstö- ja tehtäväkenneselvitys 2018, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus <https://docplayer.fi/169870778-Sosiaalihuollon-ammattihenkilosto-ja-tehtavarakenneselvitys-2018.html>

Den svenskspråkiga befolkningen i Finland 1990–2040, Jan Saarela, Tankesmedjan Magma och Svenska Finlands folkting, 2020, <https://magma.fi/wp-content/uploads/2020/04/Den-svenskspr%C3%A5kiga-befolkningen-i-Finland-1990-2040.pdf>

Vastavalmistuneiden urapolut 2019, Saana Landgrén, Talentia, <https://talentia.e-julkaisu.com/2019/vastavalmistuneiden-urapolut/#page=3>

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet 2010-2018, Tilastoraportti 02/2020, THL, http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139099/Tr02_20.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Lagstiftning och kollektivavtal

Allmänt kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal (AKTA)

Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994)

Lag om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015)

Statsrådets förordning om ändring av förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (1120/2010)

Artiklar

Under lupp: den nya sjukskötarens karriär och välbefinnande i arbetet, Vård i Fokus 2/2020, Maria Forss, Anu Grönlund, Lotta Eronen, http://www.sffi.fi/wp-content/uploads/2020/06/ViF22020_hemsida.pdf

Bristen på socialarbetare handlar om att behöriga socialarbetare vill jobba med något annat, Harry Lunabba, Kommuntorget, 2019, <https://kommuntorget.fi/blogg/2019/12/bristen-pa-socialarbetare-handlar-om-att-behoriga-socialarbetare-vill-jobba-med-nagot-annat/>

Kymmeniä lisäaloituspaikkoja psykologian opiskeluun, Marja Puustinen, Psykologilehti, 2020, <https://psykologilehti.fi/kymmenia-lisaaloituspaikkoja-psykologian-opiskeluun/>

Brist på psykoterapeuter - en svenskspråkig utbildning har inte ordnats på nästan tio år, Svenska Yle, 2019, <https://svenska.yle.fi/artikel/2019/07/13/brist-pa-psykoterapeuter-en-svensksprakig-utbildning-har-inte-ordnats-pa-nastan>

Intervjuer och e-postkonversationer

Maria Lund, utbildningschef för hälsovård och välfärd, Yrkesakademin i Österbotten

Johanna Lind, lärare i vårdämnen, Axxell

Anita Ståhl-Levón, utbildningsledare för sjukskötarlinjen vid Novia

Minna Syrjäläinen-Lindberg, utbildningsansvarig för sjukskötarutbildningen vid Novia, Åbo

Eva Juslin, utbildningsledare för socionomutbildningarna vid Novia, Åbo

Helena Blomberg-Kroll, professor i socialpolitik vid SSKH

Joachim Ring, utbildningsansvarig lektor i fysioterapi vid Arcada

Annikki Arola, utbildningsansvarig för ergoterapiutbildningen vid Arcada

Anu Grönlund, utbildningsansvarig för hälsovårdarlinjen vid Arcada

Annikki Arola, utbildningsansvarig för ergoterapiutbildningen vid Arcada

Tiina Paunio, prodekanus med ansvar för undervisning och tvåspråkighetsfrågor, Helsingfors Universitet

Katarina Finnilä, praktikansvarig universitetslärare i psykologi vid Åbo Akademi

Mikael Lindfelt, Prorektor vid Åbo Akademi

Viveka Lyberg Åhlander, professor i logopedi vid Åbo Akademi